

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกระทำรุนแรงในคู่รัก: อิทธิพลส่งผ่าน
ของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN POSITIVE FEMINIST IDENTITY AND INTIMATE PARTNER
VIOLENCE VICTIMIZATION: THE MEDIATING EFFECT OF SELF-ESTEEM AND
RELATIONSHIP POWER

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Psychology
Common Course
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2018
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก: อิทธิพลส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์
โดย	น.ส.มัลลิกา อุกฤษณ์
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกิจวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.ทิพย์นภา หวนสุริยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกิจวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

..... กรรมการ
(ดร.กฤษณ์ อริยะพุทธิพงศ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

มัลลิกา อุกฤษฏ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแก
 กระทบรุนแรงในคูรััก: อิทธิพลส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจใน
 ความสัมพันธ์. (THE RELATIONSHIP BETWEEN POSITIVE FEMINIST IDENTITY
 AND INTIMATE PARTNER VIOLENCE VICTIMIZATION: THE MEDIATING EFFECT
 OF SELF-ESTEEM AND RELATIONSHIP POWER) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.อภิชนา
 ไชยวุฒิกรณวานิช, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร.ศัคนางค์ มณีศรี

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก ที่มีต่อ
 การถูกรังแกกระทบรุนแรงในคูรััก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ เป็นตัวแปร
 ส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างคือผู้หญิงวัยทำงานที่มีคนรัักหรือเคยมีคนรัักในอดีตจำนวน 311 คน อาศัยอยู่
 ในกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 30-60 ปี โดยให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็น
 คุณค่าในตนเอง อำนาจในความสัมพันธ์ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก และการถูกรังแกกระทบรุนแรง
 จากคูรััก

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพล
 ทางตรงและทางอ้อมต่อการถูกรังแกกระทบรุนแรงจากคนรัักผ่านการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจใน
 ความสัมพันธ์ โดยผู้หญิงถูกรังแกกระทบรุนแรงทางจิตใจสูงกว่าความรุนแรงรูปแบบอื่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา จิตวิทยา
 ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5877623938 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORD: positive feminist identity, intimate partner violence victimization, self-esteem, relationship power

Mulliga Ukrit : THE RELATIONSHIP BETWEEN POSITIVE FEMINIST IDENTITY AND INTIMATE PARTNER VIOLENCE VICTIMIZATION: THE MEDIATING EFFECT OF SELF-ESTEEM AND RELATIONSHIP POWER. Advisor: Asst. Prof. Apitchaya Chaiwutikornwanich, Ph.D. Co-advisor: Asst. Prof. KAKANANG MANEESRI, Ph.D.

This research examined the effect of positive feminist identity on intimate partner violence victimization and the mediating role of self-esteem and relationship power. A sample of 311 heterosexual career women, aged 30-60, and living in Bangkok completed the questionnaires measuring self-esteem, relationship power, positive feminist identity, and intimate partner violence victimization.

The structural equation modeling analysis revealed that positive feminist identity affected intimate partner violence victimization directly and indirectly through self-esteem and relationship power. Female victims reported higher psychological abuse score than any other forms of violence.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2018

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความช่วยเหลือและความเมตตาจากบุคคลหลายท่านที่ผู้วิจัยขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคนางค์ มณีศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา ไชยวุฒิกรณวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านที่ได้ให้ความเมตตาทุ่มเทร่างกายแรงใจในการให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะอันมีค่า ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์และบทความเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทิพย์นภา หวนสุริยา อาจารย์ ดร.กฤษณ์ อริยะพุทธิพงศ์ และอาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล สำหรับคำชี้แนะและมุมมองต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงงานวิจัยให้สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณบริษัท องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงคู่รักทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่น้องจิตวิทยาสังคมทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณคุณปิยภคตา เครือหิรัญที่ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงงานวิจัยและคอยช่วยเหลือในวันสอบ ขอขอบคุณคุณศุภณัฐ ศรีอุทัยสุขที่ให้คำแนะนำเรื่องสถิติ ขอขอบคุณคุณภัทรวดี จันทร์ประภาที่ให้ยืมหนังสือเกี่ยวกับเฟมินิสต์ ขอขอบคุณคุณณัฐกานต์ จันทร์ศิริพุทธ และคุณอรพรรณ คุณเกษมรัตน์ที่ให้เอกสารและคำแนะนำในการยื่นเรื่องต่าง ๆ ขอขอบคุณคุณกฤตภัค วรเมธพาสุขที่คอยอยู่เคียงข้างมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุกคนในครอบครัวและคุณป้าที่ให้ความเมตตา ความเข้าใจ ให้การสนับสนุนและเป็นแรงใจให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้

มัลลิกา อุภษณู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การถูกกระทำรุนแรงในคูรััก (Intimate Partner Violence Victimization).....	5
อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (Positive Feminist Identity).....	15
การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem).....	27
อำนาจในความสัมพันธ์ (Relationship Power)	30
การพัฒนาสมมติฐานงานวิจัย	32
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	42
สรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด.....	44
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	44
ขอบเขตของการวิจัย	44
ตัวแปรในการวิจัย.....	45
สมมติฐานการวิจัย	45
คำจำกัดความในงานวิจัย	46

ประโยชน์ที่ได้รับ.....	48
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	49
กลุ่มประชากร.....	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การพัฒนาและประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	63
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ลักษณะทางประชากรของผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	68
การทดสอบสมมติฐาน	78
การวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	83
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย	86
การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน	86
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	91
ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก	107
ภาคผนวก ข	117

ประวัติผู้เขียน..... 124

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สรุปพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ตามแนวคิดของ Downing และ Roush (1985)	21
ตารางที่ 2	สรุปความสัมพันธ์ของแนวคิดทางปัญญา บทบาททางเพศและเจตคติ และเกณฑ์ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมในแต่ละระดับพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ ตามแนวคิดของ Rickard (1989)	24
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (N = 184)	53
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปร (N = 184)	62
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมการวิจัยจำแนกตามตัวแปรภูมิหลัง (N = 311)	67
ตารางที่ 6	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกกระทำรุนแรงจากคูรััก (N = 311)..	69
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกกระทำรุนแรงจากคูรััก ตามตัวแปรภูมิหลัง (N = 311)	70
ตารางที่ 8	การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้นระหว่างตัวแปรทำนายหลัก ตัวแปรส่งผ่าน ตัวแปรภูมิหลัง และตัวแปรตามคือการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก	75
ตารางที่ 9	ค่าสหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของ ตัวแปรสังเกตได้ (N = 311)	77
ตารางที่ 10	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลการส่งผ่านของการ เห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก (N = 311)	79
ตารางที่ 11	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (N = 311)	79
ตารางที่ 12	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว ของตัวแปรแฝง 4 ตัว (N = 311)	80
ตารางที่ 13	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	82

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกตามตัว แปรภูมิหลัง (N = 311).....	83
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ถดถอยพหุระหว่างตัวแปรภูมิหลัง และตัวแปรตามคืออัตลักษณ์ทาง เฟมินิสต์เชิงบวก (N = 311).....	85
ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (N = 184).....	118
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ (N = 184).....	119
ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (N = 184).....	120

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 สามเหลี่ยมความรุนแรง ตามแนวคิดของ Galtung (1990).....	11
ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิดการวิจัย	46
ภาพที่ 3 โมเดลการส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ ระหว่าง อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก.....	78
ภาพที่ 4 กรอบแนวความคิดการวิจัย	91
ภาพที่ 5 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (N = 184)	121
ภาพที่ 6 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ (N = 184)	122
ภาพที่ 7 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดอัตลักษณ์เฟมินิสต์เชิงบวก (N = 184)	123

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระทำรุนแรงต่อสตรี เป็นปัญหาที่ปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น การติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงทางด้านจิตใจที่นำไปสู่ปัญหาในระดับสังคม เช่น อาการป่วยทางจิต หรือ การฆ่าตัวตายจากอาการซึมเศร้าหลังถูกกระทำรุนแรง เป็นต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลขององค์การอนามัยโลกในปี 2013 ร่วมกับสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และสภาวิจัยทางการแพทย์ ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลจาก 80 ประเทศ พบว่า ผู้หญิงเกือบหนึ่งในสามเคยถูกกระทำรุนแรงทั้งทางร่างกายและทางเพศจากคู่สมรส โดยในประเทศที่มีค่าครองชีพสูงมีจำนวนร้อยละ 23.2, ประเทศแถบแปซิฟิกตะวันตก ร้อยละ 24.6, ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก ร้อยละ 37, และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร้อยละ 37.7 นอกจากนี้ยังพบว่า ฆาตรกรที่ลงมือสังหารผู้หญิงกว่าร้อยละ 38 ทั่วโลก คือ คู่สมรสของผู้หญิงเอง ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าการกระทำรุนแรงทางเพศจากผู้อื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส (WHO, 2016)

สำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวในประเทศไทย พบว่า ในช่วงปี 2553 ถึง 2558 มีผู้หญิงเป็นผู้ถูกกระทำมากกว่าผู้ชายเฉลี่ยร้อยละ 86.63 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่มาขอรับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า เด็กถูกกระทำรุนแรงทางเพศมากที่สุดร้อยละ 62.55 รองลงมาคือความรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 22.92 ในขณะที่ สตรีถูกกระทำรุนแรงทางร่างกายมากที่สุดร้อยละ 67.18 รองลงมา คือ ทางเพศ ร้อยละ 22.56 เมื่อวิเคราะห์ประเภทของผู้กระทำรุนแรงต่อเด็กและสตรี พบว่า ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นคู่สมรส (4,953 คน) และคู่รัก (2,970 คน) มีจำนวนถึงร้อยละ 58.59 หรือ เกินกว่าครึ่งหนึ่งของประเภทผู้กระทำทั้งหมด นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรี ของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร เผยให้เห็นว่า สตรีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ถูกคู่สมรสทำร้ายร่างกายสูงถึงร้อยละ 51.23 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558) กล่าวคือ ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่ มักจะเป็นผู้ชายมากกว่าร้อยละ 90 (สถานีพัฒนาสังคม, 2560) ทั้งนี้ องค์การระดับสากล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง พยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อยุติ

ความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ เพื่อให้ผู้หญิงได้รับความยุติธรรม ได้แก่ องค์การเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (UN Women) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ที่สนับสนุนให้ประเทศภาคีสมาชิก เช่น ประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ ทำการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อสตรี โดยในประเทศไทยนั้น มีองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, รวมถึงมูลนิธิสตรีต่าง ๆ ที่ให้การช่วยเหลือ และฟื้นฟูจิตใจผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงจากคู่สมรส หรือ คนในครอบครัว

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ว่ามีผู้หญิงอีกจำนวนมากที่ยังคงเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทั้งจากคนใกล้ตัวและคนรักของตนเอง ทั้งนี้ มุมมองหลักที่ได้นำมาอธิบายปัญหาการถูกรังแกรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง คือ มุมมองของกลุ่มนักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมระหว่างเพศ ที่เรียกว่า ‘สตรีนิยม (feminism)’ หรือ ‘เฟมินิสต์ (feminist)’ โดยเฟมินิสต์นั้นมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีผลกระทบต่อมุมมองในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสังคมการเมือง, ด้านกฎหมาย, และด้านการศึกษา อีกทั้ง ยังมีอิทธิพลต่อการจัดตั้งองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือแก่สตรีที่ถูกทำร้าย ในทางสังคมวิทยา เฟมินิสต์อาจมีหลายแนวคิดและหลายกลุ่มทั่วโลก แต่ข้อสรุปของแนวคิดพื้นฐานที่ยอมรับร่วมกันของทุกกลุ่ม คือ ความเชื่อในเรื่องกระบวนการทางสังคม ที่เป็นตัวกำหนดบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยก่อให้เกิดระบอบชายเป็นใหญ่ ที่มีการเอาเปรียบทางเพศ และเห็นผู้หญิงเป็นเสมือนวัตถุทางเพศ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันทั่วโลกโดยไม่จำกัดชนชั้น เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น เฟมินิสต์จึงพยายามเสนอความเป็นจริงรอบด้านของชีวิตผู้หญิง ตลอดจนเข้าใจปัญหาความไม่เสมอภาคทางเพศและอำนาจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่อาจช่วยทำให้ผู้หญิงมีชีวิตที่ดีขึ้น (สุนี ไชยรส, 2554; Ali & Naylor, 2013; Eagly, Eaton, Rose, Riger, & McHugh, 2012; Rutherford & Pettit, 2015; Zucker, 2004)

ไม่เพียงแต่การศึกษาแนวคิดในทางสังคมวิทยาเท่านั้น ในศาสตร์ของจิตวิทยาส่วนหนึ่งก็ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดแบบเฟมินิสต์ในการศึกษาเรื่องของเพศด้วยเช่นกัน โดยใช้คำว่า ‘จิตวิทยาแห่งสตรี (psychology of women)’ หรือ ‘จิตวิทยาเฟมินิสต์ (feminist psychology)’ ที่มีความหมายเฉพาะเจาะจง ในการพยายามนำเอาคุณค่า แนวคิดทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติแบบเฟมินิสต์ มาใช้สนับสนุนในการศึกษาทางจิตวิทยา (Eagly et al., 2012; Rutherford & Pettit, 2015) ซึ่งงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นที่บริบทของการกระทำรุนแรงในคู่รัก โดยอธิบายว่า เป็นวิธีการบีบบังคับของ

ผู้ชายที่มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การกระทำรุนแรงทางร่างกาย, การกระทำรุนแรงทางจิตใจ, และการกระทำรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง (Ali & Naylor, 2013) เฟมินิสต์เชื่อว่า การกระทำรุนแรงในความสัมพันธ์ของคู่รักต่างเพศนั้น ส่วนใหญ่แล้วผู้ชายมักเป็นผู้กระทำ ในขณะที่ การกระทำรุนแรงของผู้หญิง เป็นการทำไปเพื่อปกป้องตนเองจากการถูกทำร้าย ซึ่งการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง มีรากฐานมาจากการให้คุณค่าแก่ระบอบชายเป็นใหญ่ กล่าวคือ การกระทำรุนแรงในคู่รัก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความปรารถนาของผู้ชาย ที่ต้องการจะมีอิทธิพลเหนือกว่าผู้หญิง โดยเป็นการกระทำเพื่อให้ผู้หญิงยอมจำนน และเพื่อรักษาอำนาจในการควบคุมของผู้ชายเอาไว้ (Ali & Naylor, 2013; Eagly et al., 2012; Etaugh & Bridges, 2016) งานวิจัยของ Connell (1987 อ้างถึงใน Grose & Grabe, 2014) ได้สนับสนุนข้อคิดเห็นของนักวิชาการสตรีที่กล่าวว่า ความไม่สมดุลทางอำนาจระหว่างเพศชายและเพศหญิง การพยายามควบคุมผู้หญิง และโครงสร้างทางสังคมที่กดขี่ นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมในความสัมพันธ์ ทำให้ผู้หญิงต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการถูกกระทำรุนแรง สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การรับรู้อำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ มีความสัมพันธ์กับการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก และอาการซึมเศร้าที่สูงขึ้น (Filson, Ulloa, Runfola, & Hokoda, 2010) โดยผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์สูง รายงานประสบการณ์ความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศจากการถูกคนรักกระทำ น้อยกว่าผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ (Grose & Grabe, 2014)

นอกจากนี้ นักวิชาการสตรี และนักจิตวิทยา ได้นำองค์ความรู้ของแนวคิดแบบเฟมินิสต์ มาใช้อธิบายกระบวนการพัฒนาทางจิตใจของผู้หญิง (Downing & Roush, 1985) รวมไปถึงการให้ความรู้ในชั้นเรียนสตรีศึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกทางเพศ ที่ทำให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น (Bargad & Hyde, 1991) โดยพบว่า ผู้หญิงที่มีความเชื่อแบบเฟมินิสต์ มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้หญิงที่ไม่มีความเชื่อนี้ (Usher & Fels, 1985 อ้างถึงใน Hurt, Nelson, Turner, Haines, Ramsey, Erchull, & Liss, 2007), มีอาการซึมเศร้ามลดลง (Weitz, 1982), มีพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมทางสังคมที่ดีขึ้น ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเลือกทางเลือกที่มีประโยชน์ต่อตนเองมากขึ้น (Saunders & Kashubeck-West, 2006), และรายงานเหตุการณ์การถูกทารุณทางจิตใจในความสัมพันธ์แบบคู่รักน้อยลง (Citarella & Mueller, 2015) สอดคล้องกับงานวิจัยที่สนับสนุนว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีความสัมพันธ์กับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้น (Boisnier, 2003; Downing & Roush, 1985; Kucharska, 2015) โดยอาจเป็นไปได้ว่า การเข้าถึงอัตลักษณ์ที่แท้จริงนั้น ช่วยเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง (Cast & Burke, 2002) ในขณะที่

ผู้หญิงที่ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Boisnier, 2003) ซึ่งผู้หญิงที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อความรุนแรงมากขึ้น โดยนำพาชีวิตของตนเองให้ตกต่ำลง ปราศจากการเรียกร้อง และยอมให้ผู้อื่นกระทำต่อตนเองตามอำเภอใจ (Tice, 1991 อ้างถึงใน Papadakaki, Tzamalouka, Chatzifotiou, & Chliaoutakis, 2009) อีกทั้ง ยังยับยั้งผู้หญิงไม่ให้หาทางแก้ปัญหาที่จะยุติความรุนแรง ทำให้เกิดการกระทำรุนแรงซ้ำ ๆ ต่อไป (Sahin, Timur, Ergin, Taspinar, Balkaya, & Çubukçu, 2010)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า แนวคิดแบบเฟมินิสต์ เป็นลักษณะของการให้คุณค่าแก่เพศหญิง ทำทนายระบอบชายเป็นใหญ่ เพื่อความเท่าเทียมทางเพศและอำนาจ ดังนั้น การระบุดัตลักษณ์ร่วมกับความเป็นเฟมินิสต์อาจส่งผลกระทบต่อเชิงบวก เช่น การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น และลดผลกระทบต่อชีวิต เช่น ความต้องการคู่รักเพศชายในอุดมคติที่ไม่ใช้ความรุนแรง และไม่มีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง ในขณะที่ ผู้หญิงที่ยึดถือบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมนั้น ต้องการคู่รักที่มีอำนาจเหนือกว่าตนเอง (Backus & Mahalik, 2011) ซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการถูกควบคุมและการถูกกระทำรุนแรงโดยคู่รักที่มีลักษณะเช่นนี้

เนื่องจากมีงานวิจัยส่วนน้อยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก และยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ที่อาจเป็นปัจจัยปกป้องผู้หญิงจากการถูกกระทำรุนแรงในความสัมพันธ์ ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยเป็นไปได้ว่า การเข้าใจและยอมรับแนวคิดแบบเฟมินิสต์ อาจช่วยกระตุ้นให้ผู้หญิงตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง สามารถเลือกทางเดินที่ดีให้แก่ชีวิต รวมถึงหลีกเลี่ยงโอกาสเสี่ยงหรือกล้าที่จะถอนตัวออกจากความสัมพันธ์ที่ไม่ดีได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้สร้างกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 หัวข้อหลัก ได้แก่

1. การถูกรกระทำรุนแรงในคูรััก
 - 1.1 ความหมายของการกระทำรุนแรงในคูรััก
 - 1.2 มุมมองแบบเฟมินิสต์ต่อความรุนแรงในคูรััก
 - 1.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการถูกรกระทำรุนแรงในคูรััก
2. อัดลักษณะทางเฟมินิสต์เชิงบวก
 - 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอัดลักษณะ
 - 2.2 นิยามและการระบุอัดลักษณะทางเฟมินิสต์
 - 2.3 พัฒนาการของอัดลักษณะทางเฟมินิสต์เชิงบวก
 - 2.4 มาตรฐานอัดลักษณะทางเฟมินิสต์เชิงบวก
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 3.1 นิยามและแนวคิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 3.2 ต้นกำเนิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง
 - 3.3 บทบาทของการเห็นคุณค่าในตนเอง
4. อำนาจในความสัมพันธ์
 - 4.1 นิยามและแนวคิดของอำนาจในความสัมพันธ์
 - 4.2 มุมมองแบบเฟมินิสต์ต่ออำนาจในความสัมพันธ์

การถูกรกระทำรุนแรงในคูรััก (Intimate Partner Violence Victimization)

ความหมายของการกระทำรุนแรงในคูรััก

Breiding, Basile, Smith, Black, และ Mahendra (2015) ให้นิยามที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในคูรััก ไว้ดังนี้

คูรััก หมายถึง บุคคลที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวแบบใกล้ชิด ซึ่งอาจเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางอารมณ์ มีการติดต่อสื่อสารกันแบบทั่ว ๆ ไป หรือ อาจเป็นการสื่อสารทางร่างกาย และ พฤติกรรมทางเพศที่มีลักษณะเป็นเหมือนคูรััก มีความสนิทสนม และมีความรู้เกี่ยวกับชีวิตของ

กันและกัน ซึ่งหมายรวมถึงความสัมพันธ์ทั้งในปัจจุบันและอดีต ได้แก่ คู่สมรส (spouses) (คู่สมรสใน
 ที่นี้ คือ คู่สมรสที่แต่งงานกัน, คู่สมรสตามกฎหมาย, หรือ คู่ชีวิตฉันสามีภรรยา), แฟน (boyfriends/
 girlfriends), คู่ควง (dating partners), คู่ขาหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศโดยเฉพาะ (ongoing
 sexual partners) คู่รักนั้นอาจจะอยู่หรือไม่อยู่ด้วยกัน และอาจเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศกันก็ได้
 หากมีบุตรด้วยกัน และเคยมีความสัมพันธ์กันมาก่อนหน้านี้ แต่ได้ยุติความสัมพันธ์กันแล้วในปัจจุบัน
 จะถูกจัดว่าเป็นคู่รักในอดีต

เหตุการณ์ความรุนแรง หมายถึง การกระทำรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลาไม่กี่นาที ชั่วโมง
 หรือหลายวัน โดยเกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงเพียงแบบเดียวหรือหลายแบบ เช่น ความรุนแรงทาง
 ร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ โดยเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นล่าสุด
 สำหรับผู้ถูกกระทำที่มีคู่รักเพียงคนเดียวนั้น หมายถึง การถูกกระทำรุนแรงโดยคนรักคนดังกล่าว แต่
 สำหรับผู้ถูกกระทำที่มีคู่รักมากกว่าหนึ่งคน จะหมายถึง เหตุการณ์ที่ถูกกระทำรุนแรงโดยคนรักครั้ง
 ล่าสุด ดังนั้น เหตุการณ์ความรุนแรงครั้งล่าสุดที่เกิดขึ้น อาจมาจากการกระทำโดยคู่รักในอดีตของ
 ผู้ถูกกระทำได้เช่นกัน

ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO, 2016) ได้สรุปความหมายของการกระทำรุนแรงในคู่รัก ว่า
 เป็นพฤติกรรมจากคู่รักปัจจุบัน หรือ คู่รักในอดีต ที่ส่งผลทางด้านร่างกาย ทางเพศ หรือ ทางจิตใจ
 โดยความรุนแรงในคู่รักนั้น ประกอบด้วย ความรุนแรงทางร่างกาย (physical violence), ความ
 ก้าวร้าวทางจิตใจ (psychological aggression), และ ความรุนแรงทางเพศ (sexual violence)
 แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ ผู้กระทำรุนแรง คือ บุคคลที่ก่อให้เกิดความรุนแรง และ เหยื่อความรุนแรง คือ
 บุคคลที่เป็นเป้าหมายของความรุนแรงหรือผู้ถูกกระทำรุนแรง ซึ่ง Breiding และคณะ (2015) อธิบาย
 รายละเอียดไว้ดังนี้

1. ความรุนแรงทางร่างกาย

ความรุนแรงทางร่างกาย หมายถึง การกระทำโดยเจตนา ซึ่งอาจทำให้เกิดการ
 เสียชีวิต ความพิการ การบาดเจ็บหรืออันตราย มีความหมายรวมถึง การช่วน, การผลัก, การ
 ขว้างปาข้าวของ, การคว่ำแย่ง, การกัด, การทำให้เลือดออก, การเขย่า, การดึงผม, การตบ/ตี,
 การชก, การใช้อาวุธ (ปืน มีด หรือวัตถุอื่น ๆ), การกักขังหน่วงเหนี่ยว และ การใช้ขนาด
 ของร่างกายหรือความแข็งแรงในการข่มขู่ ซึ่งถือเป็นการบังคับให้คนรักกระทำการใด ๆ
 ตามที่ระบุข้างต้น

2. ความรุนแรงทางจิตใจ

เป็นการกระทำผ่านการสื่อสารเชิงวิจนะ และ อวิจนะ ในการทำร้ายผู้อื่นทางด้านจิตใจหรือ อารมณ์ และ/หรือ การพยายามอย่างมากในการบังคับคนรัก ที่ไม่ใช่เป็นการกระทำรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งความรุนแรงทางจิตใจ มักเกิดร่วมกับความรุนแรงในคู่รักรูปแบบอื่น ๆ และผลกระทบของความรุนแรงทางจิตใจนั้น มีความสำคัญเช่นเดียวกับความรุนแรงประเภทอื่น ๆ โดยอาจรวมถึง

- 2.1 ความก้าวร้าวอย่างชัดเจน (เช่น การล้อเลียนชื่อ, ตั้งฉายาที่ทำให้อับอาย, การทำให้เสื่อมเสีย, หรือ การแสดงความโกรธในแบบที่เป็นอันตราย)
- 2.2 การบังคับขู่เข็ญ (เช่น การกีดกันการเข้าถึงในการเดินทาง, เงิน, เพื่อน, และครอบครัว) การติดตามการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มากเกินไปโดยไม่ได้รับอนุญาต (เช่น อีเมล, ข้อความ, หรือ สื่อสังคมออนไลน์)
- 2.3 การคุกคามด้วยการแสดงออกทางคำพูด, ท่าทาง, หรือ อารูธ เพื่อสื่อเจตนาว่าจะทำให้เกิดความตาย, ความพิการ, หรือ อันตรายต่อร่างกาย
- 2.4 การบังคับด้านสุขภาวะทางเพศ (เช่น การปฏิเสธการคุมกำเนิด หรือ การบังคับให้ยุติการตั้งครรภ์)
- 2.5 การแสวงหาประโยชน์จากช่องโหว่ เพื่อจำกัดทางเลือกของคนรัก (เช่น การไร้ความสามารถ หรือ การเปิดเผยความลับทางเพศ)
- 2.6 การให้ข้อมูลที่ผิดพลาดเชิงจิตวิทยา โดยประสงค์ให้คนรักเกิดความคลางแคลงสงสัยในความทรงจำหรือการรับรู้ของตนเอง

3. ความรุนแรงทางเพศ

ความรุนแรงทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่กระทำโดยคนรักของตนเอง ที่ไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ถูกระทำ มีความหมายรวมถึง การแทรกแซงเชิงบังคับ, การสัมผัสทางเพศโดยเจตนา, หรือ การทารุณทางเพศ เช่น การข่มขืน ซึ่งความรุนแรงทางเพศอาจรวมถึง การที่ผู้กระทำรุนแรงบังคับ หรือ ขู่เข็ญ ให้ผู้เสียหายกระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับบุคคลที่สาม ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ Straus, Hamby, Boney-McCoy, และ Sugarman (1996) ได้ศึกษารูปแบบ ความรุนแรงในคูรักรและได้พัฒนามาตรวัดสำหรับใช้วัดความรุนแรงในความสัมพันธ์ที่ถูกนำมาใช้อย่าง แพร่หลายในหลาย ๆ งานวิจัย แบ่งเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1. การต่อรอง (negotiation) เป็นการกระทำเพื่อหาข้อยุติเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกัน แบ่ง ออกเป็นด้านการใช้เหตุผลและด้านอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นการแสดงความหวังเฝงและให้เกียรติคนรัก
 2. ความรุนแรงทางจิตใจ (psychological aggression) เป็นการกระทำที่แสดงถึงความ ก้าวร้าวทางคำพูดและแบบไม่ใช้คำพูดที่ทำร้ายความรู้สึกของคนรัก ซึ่งทำให้เจ็บปวด เสียใจ อับอาย
 3. การทำร้ายร่างกาย (physical assault) เป็นความรุนแรงที่เห็นได้ชัดเจนจากการกระทำที่ ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของคนรัก รวมถึงการใช้อาวุธในการทำร้าย
 4. การบีบบังคับทางเพศ (sexual coercion) เป็นพฤติกรรมการข่มขู่หรือใช้กำลังเพื่อบังคับ ให้คนรักมีเพศสัมพันธ์กับตนเองโดยไม่เต็มใจ
 5. การทำร้ายจนบาดเจ็บ (injury) เป็นการวัดอาการบาดเจ็บทางร่างกายที่เป็นผลมาจากการ กระทำของคนรัก โดยมีระดับความรุนแรงตั้งแต่อาการบอบช้ำของร่างกายไปจนถึงกระดูกแตกหัก รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล หรือความเจ็บปวดที่เกิดต่อเนื่องมากกว่า 1 วัน
- สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่แสดงให้เห็นว่าการทำร้ายร่างกายโดยผู้ชายทำให้เกิดการ บาดเจ็บสาหัสบ่อยครั้งกว่าที่ผู้หญิงกระทำ (Stets & Straus, 1990a อ้างถึงใน Straus et al. 1996) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่า การวัดด้านอาการบาดเจ็บนั้นจำเป็นที่จะต้องนำมาศึกษาการถูกรกระทำ รุนแรงโดยคนรักของผู้หญิงในงานวิจัยนี้ ส่วนหนึ่งก็เพื่อจะได้ทราบผลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรง ที่มีระดับความรุนแรงสูง

สำหรับงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นในประเด็นของการถูกรกระทำรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคูรักรที่เกิด ขึ้นกับผู้หญิง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผ่านมุมมองแนวความคิดแบบเฟมินิสต์ โดยอธิบาย ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในหัวข้อต่อไป

มุมมองแบบเฟมินิสต์ต่อความรุนแรงในคูรั๊ก

เฟมินิสต์ หรือ สตรีนิยม เป็นแนวความคิดของกลุ่มนักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเสมอภาคระหว่างเพศ ที่เริ่มขึ้นในช่วงปลายปี 1960 ถึง ช่วงต้นปี 1970 โดยเป็นที่รู้จักในนาม ‘ขบวนการปลดแอกสตรี (women's liberation movement)’ ซึ่งเป็นขบวนการทางการเมือง ริเริ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนและให้ความเสมอภาคทางเพศแก่สตรี โดยการเคลื่อนไหวของเฟมินิสต์ นำมาซึ่งความสนใจของคนทั่วโลกถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศ ช่วยให้เกิดการก่อตั้งสถานดูแลเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกทำร้าย รวมถึง การเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมาย และระบบความยุติธรรม ที่ทำให้การกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงถือเป็นความผิดทางอาญา (Ali & Naylor, 2013)

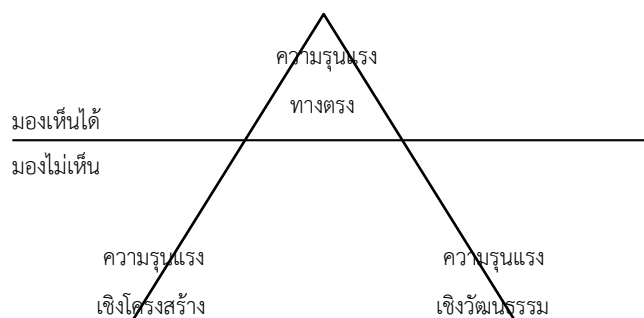
เฟมินิสต์มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีอิทธิพลต่อมุมมองในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสังคมการเมือง, ด้านกฎหมาย, และด้านการศึกษา ในทางสังคมวิทยา เฟมินิสต์อาจมีหลายแนวคิด และหลายกลุ่มทั่วโลก ที่มาจากหลากหลายลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และความเชื่อทางศาสนา เช่น กลุ่มเฟมินิสต์เสรีนิยม (Liberal feminism) กลุ่มเฟมินิสต์หัวรุนแรง (Radical feminism) กลุ่มเฟมินิสต์มาร์กซิสต์สังคมนิยม (Marxist-Socialist feminism) กลุ่มเฟมินิสต์ผิวดำ (Black feminism) และ กลุ่มเฟมินิสต์โลกที่สาม (Third-world feminism) ฯลฯ (สุนี ไชยรส, 2554) แต่ข้อสรุปของแนวคิดพื้นฐานที่ยอมรับร่วมกันของทุกกลุ่ม คือ ความเชื่อในเรื่องกระบวนการทางสังคม ที่เป็นตัวกำหนดบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย โดยก่อให้เกิดระบอบชายเป็นใหญ่ ที่มีกรอบเอาเปรียบทางเพศและเห็นผู้หญิงเป็นเสมือนวัตถุทางเพศ ซึ่งดำรงอยู่คล้ายคลึงกันทั่วโลก โดยไม่จำกัดชนชั้น เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น เฟมินิสต์จึงพยายามเสนอความเป็นจริงรอบด้านของชีวิตผู้หญิง ตลอดจนเข้าใจปัญหาความไม่เสมอภาคทางเพศและอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่อาจช่วยทำให้ผู้หญิงมีชีวิตที่ดีขึ้น (สุนี ไชยรส, 2554; Ali & Naylor, 2013; Eagly et al., 2012; Rutherford & Pettit, 2015; Zucker, 2004)

ในศาสตร์ของจิตวิทยานั้น ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดแบบเฟมินิสต์ ในการศึกษาเรื่องของเพศและความแตกต่างระหว่างเพศ (sex and gender) ซึ่งมีการวิพากษ์มาตั้งแต่ในช่วงปี 1960 จนถึงปัจจุบัน และได้รับความสนใจมากขึ้นจากนักจิตวิทยา นักวิชาการสตรี และ นักบำบัด ทำให้เกิดงานวิจัยที่หลากหลาย โดยใช้คำว่า ‘จิตวิทยาว่าด้วยเรื่องของสตรี (psychology of women)’ ที่หมายถึง เนื้อหาหลักของงานวิจัย และ ความเชื่อทางวิทยาศาสตร์หรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับความคิดจิตใจ และประสบการณ์ของผู้หญิง หรือ อาจใช้คำว่า ‘จิตวิทยาเฟมินิสต์ (feminist psychology)’ ที่

มีความหมายเฉพาะเจาะจง ในการพยายามนำเอาคุณค่า ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติแบบเฟมินิสต์ มาใช้สนับสนุนในการศึกษาทางจิตวิทยา (Eagly et al., 2012; Rutherford & Pettit, 2015) ทั้งนี้ Eagly และคณะ (2012) ได้วิเคราะห์งานวิจัยที่มีก่อนหน้านี้ ในประเด็นของผู้หญิงและจิตวิทยา ผ่านแนวความคิดแบบเฟมินิสต์ พบว่า งานวิจัยในหัวข้อของความรุนแรงในคูรักันนั้น แทบจะไม่มีเลยจนถึงปี 1980 และเริ่มมีมากขึ้นในช่วงปลายปี 1990 จนถึงปี 2000 เป็นต้นมา โดยนักวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ผู้หญิงที่ถูกทำร้ายเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม การกระทำรุนแรงในคูรักัน ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง (violence against women) ที่ผู้ชายเป็นผู้ใช้ความรุนแรงกับผู้หญิงที่เป็นคูรักัน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ใช่แค่เรื่องส่วนบุคคล หรือ เรื่องภายในครอบครัว แต่เป็นปัญหาระดับสังคมที่ฝังรากลึก และต้องได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ Ali และ Naylor (2013) ได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่อ้างอิงถึงมุมมองและแนวความคิดแบบเฟมินิสต์ โดยอธิบายว่า การกระทำรุนแรงต่อสตรี คือ การกระทำที่เป็นการบิบบังคับของผู้ชายต่อผู้หญิง และมีหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึง การข่มขืน หรือ การฆ่าทารกเพศหญิง โดยสาเหตุนั้นมาจากโครงสร้างระบอบชายเป็นใหญ่ ที่บิบบังคับให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะจำยอม ด้วยการกระทำรุนแรงทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ หรือแม้แต่ทางเศรษฐกิจ อันเป็นเทคนิคในการควบคุมให้ผู้หญิงต้องปฏิบัติตาม เช่น การเป็นโสเภณี และการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเฟมินิสต์ยังคงเชื่อว่าการกระทำรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคูรักันต่างเพศนั้น ส่วนใหญ่ผู้ชายมักเป็นผู้กระทำ ในขณะที่ผู้หญิงกระทำรุนแรงไปเพื่อปกป้องตนเองจากการถูกทำร้าย

นอกจากนี้ ยังมีแนวความคิด ‘สามเหลี่ยมความรุนแรง’ (the violence triangle) ของ Galtung (1990) ที่สามารถอธิบายภาพของความรุนแรงในลักษณะที่กว้างขึ้น มีทั้งที่สามารเห็นได้ และแบบที่ไม่สามารถเห็นได้ชัดเจน โดยจำแนกความรุนแรงออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรุนแรงทางตรง, ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง, และ ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม โดยลักษณะวัต ปาละรัตน์ (2553) ได้นำแนวคิดของ Galtung มาอธิบายความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง ไว้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สามเหลี่ยมความรุนแรง ตามแนวคิดของ Galtung (1990)

1. ความรุนแรงทางตรง (direct violence) เป็นความรุนแรงทางกายภาพที่ผู้หญิงต้องเผชิญ และสามารถเห็นได้ง่ายที่สุด เช่น การล้วงละเมิดทางเพศจากผู้ชาย, การข่มขืน, การถูกทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจจากคนรักหรือสามี

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (structural violence) เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นเนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือระบบสังคมไม่ยุติธรรม เช่น การมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ต่ำกว่าผู้ชายจนนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและความไม่เท่าเทียมทางเพศ, การถูกจำกัดทางการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเอาเปรียบทั้งในที่ทำงานและที่บ้าน, รวมถึง ข้อกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง

3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (cultural violence) เป็นความรุนแรงที่แฝงอยู่ในขนบธรรมเนียม จารีต และประเพณีต่าง ๆ โดยวัฒนธรรมที่มีองค์ประกอบของความรุนแรง จะเป็นพื้นฐานให้ความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างเป็นเรื่องที่มีความชอบธรรม เช่น การละเมิดสิทธิสตรีที่มีรากเหง้ามาจากวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่, ความเชื่อแบบดั้งเดิมที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี, การยอมรับความรุนแรงในครอบครัวว่าเป็นเรื่องธรรมดา, ประเพณีการมีเมียชู้หรือภรรยาหลายคนในเวลาเดียวกัน รวมถึง การให้ผู้หญิงขลิบอวัยวะเพศ และบังคับค้าประเวณี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงต้องประสบกับความรุนแรงในทุก ๆ ลักษณะที่กล่าวมา โดยความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมนั้น เป็นรูปแบบของการกดขี่ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ง่าย แต่จะพบว่าเป็นรากฐานให้แก่ความรุนแรงทางตรงที่ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิง ซึ่งแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน ทั้งในพื้นที่สาธารณะ เช่น ที่ทำงาน และ พื้นที่ส่วนตัว เช่น บ้าน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในมุมมองของเฟมินิสต์ ความรุนแรงในครอบครัว

หรือ ความรุนแรงในความสัมพันธ์ของคู่รัก เป็นเรื่องของเพศและอำนาจที่อยู่เบื้องหลังการส่งต่อทางวัฒนธรรม ที่ให้คุณค่าความสำคัญแก่ผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการถูกระทำรุนแรงในคู่รัก

นักวิชาการสตรี Ali และ Naylor (2013) ได้อธิบายประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับการถูกระทำรุนแรงในคู่รัก ซึ่งงานวิจัยนี้ได้หยิบยกมา 3 ประเด็นหลักในการอธิบาย ได้แก่ วงจรของความรุนแรง (cycle of violence) อำนาจและการควบคุม (power and control) และ ระเบียบชายเป็นใหญ่ (patriarchy)

1. วงจรของความรุนแรง (cycle of violence)

เสนอโดย Walker (1979 อ้างถึงใน Ali & Naylor, 2013) อธิบายว่า ทำไมผู้หญิงที่ถูกทำร้ายถึงยังคงอยู่ในความสัมพันธ์กับผู้ชายที่ใช้ความรุนแรง โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก คือ ระยะเกิดความตึงเครียด (tension build-up phase) ที่มาจากปัญหาระหว่างคู่รัก ทำให้เกิดความไม่พอใจกัน จนมีแนวโน้มไปสู่ระยะที่สอง คือ ระยะของการถูกระทำรุนแรง (explosion phase) นั่นคือ เมื่อถึงจุดที่คู่รักไม่สามารถทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้ชายจึงเริ่มใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง ซึ่งรวมไปถึง การที่ผู้ชายไม่สามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้จนส่งผลให้คู่รักเกิดการบาดเจ็บ โดยการกระทำรุนแรงนั้น มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ ไปจนถึงการทำร้ายทางเพศ ต่อมา ในระยะที่สาม คือ ระยะหวานชื่น (honeymoon phase) เมื่อผู้ชายใจเย็นลง เริ่มคิดได้ถึงสิ่งที่ตนเองกระทำต่อผู้หญิง จึงเกิดความรู้สึกผิด และกลับมาขอคืนดีด้วย ทำให้คู่รักกลับมาคบกันอีกครั้ง เพราะผู้หญิงคิดว่าผู้ชายจะไม่กลับมาใช้ความรุนแรงอีก หากคู่รักมีปัญหากัน ก็จะกลับเข้าสู่ระยะเกิดความตึงเครียด และดำเนินเป็นวงจรแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ในบางกรณี วงจรของความรุนแรงนั้นสิ้นสุดลง แต่ในทางตรงกันข้าม วงจรของความรุนแรงอาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาความรู้สึกสิ้นหวังและความกลัว อย่างไรก็ตาม Ali และ Naylor เชื่อว่าประสบการณ์ของผู้หญิงอาจไม่แน่นอนตามทฤษฎีนี้

2. อำนาจและการควบคุม (power and control)

นักวิชาการสตรีเชื่อว่า การถูกระทำรุนแรงของผู้ชายนั้น เป็นการกระทำเพื่อควบคุมคู่รักของพวกเขา โดยมาจากพื้นฐานมุมมองแบบเฟมินิสต์ที่ระบุว่า ความไม่สมดุลทางอำนาจ เป็นสาเหตุของความไม่สมดุลทางความสัมพันธ์ ซึ่งการถูกระทำรุนแรงในคู่รัก เป็นเรื่องเฉพาะที่มีผลมาจากความ

ปรารถนาของผู้ชาย ที่ต้องการจะรักษาอำนาจเหนือผู้หญิง โดยผลักดันให้ผู้หญิงยอมจำนน และอยู่ภายใต้การควบคุม รวมถึงทุ่มเทให้กับอำนาจของผู้ชายอย่างเต็มที่

Grose และ Grabe (2014) อธิบายว่า ความไม่สมดุลของอำนาจทางเพศ ที่มาจากการขัดเกลาทางสังคม อาจทำให้ผู้ชายเชื่อว่าตัวเองอยู่เหนือกว่า และรู้สึกถึงสิทธิในการมีอำนาจเหนือผู้หญิง ดังนั้น อำนาจที่เหนือกว่าของผู้หญิง จึงดูเหมือนเป็นสิ่งที่ผิดปกติ และเป็นการทำลายสถานภาพทางเพศแบบดั้งเดิม ทำให้ผู้ชายอาจใช้ความรุนแรงเพื่อกลับมาสร้างอิทธิพลครอบงำ โดยเป็นวิธีในการรักษาพลวัตทางอำนาจของผู้ชายเอาไว้ เช่นเดียวกับ ปราณี วงษ์เทศ (2559) ได้อธิบายว่า ในบางวัฒนธรรม สามีควบคุมภรรยาเป็นการรักษาอำนาจผ่านรูปแบบทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่แสดงให้เห็นถึงการมีอำนาจเหนือผู้หญิงของผู้ชาย ผู้หญิงที่ฝ่าฝืนกฎนี้ จะถูกลงโทษทั้งทางพิธีกรรมและทางร่างกาย สอดคล้องกับทฤษฎีเฟมินิสต์ ที่ได้เน้นย้ำว่า ความไม่สมดุลของอำนาจทางเพศ เป็นปัจจัยเสี่ยงในการปฏิบัติสัมพันธ์ของผู้ชายต่อผู้หญิง ความต้องการอำนาจและการควบคุม รวมถึงความเชื่อที่ว่า สามีมีสิทธิ์ที่จะลงโทษภรรยาของตนเองได้นั้น อาจนำไปสู่การกระทำรุนแรงของผู้ชายในความสัมพันธ์ (Etaugh & Bridges, 2016)

3. ครอบงำเป็นใหญ่ (patriarchy)

จากแนวความคิดของเฟมินิสต์ ครอบงำเป็นใหญ่มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้กระทำ และการยอมรับการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง โดยเป็นการให้คุณค่าแก่ระบอบความเชื่อที่สนับสนุนการปกครองของผู้ชาย และปฏิเสธโครงสร้างความเท่าเทียมทั้งในพื้นที่สาธารณะที่อำนาจถูกกำหนดขึ้นโดยผู้ชาย และในพื้นที่ส่วนตัวที่ผู้ชายรวมถึงเด็กผู้ชายก็มีอำนาจเหนือกว่าทุกคนในครอบครัว ดังนั้น การกระทำรุนแรงในคูรััก จึงเป็นเสมือนการยอมรับการครอบงำของผู้ชาย

จากการศึกษาของ Harvey, Garcia-Moreno, และ Butchart (2007) พบว่า การกระทำรุนแรงในคูรัักเป็นผลมาจากการปฏิบัติสัมพันธ์ของหลาย ๆ ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่สัมพันธ์กับการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักอยู่ในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยพบว่าบางปัจจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดของเฟมินิสต์ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเคยถูกกระทำรุนแรงจากคนรัก, การเป็นผู้หญิง, และ ระดับการศึกษาไม่สูง
2. ปัจจัยความสัมพันธ์ ได้แก่ การได้รับอิทธิพลและถูกควบคุมความสัมพันธ์จากผู้ชาย และความขัดแย้ง/ความไม่มั่นคงในคู่สมรส

3. ปัจจัยชุมชน ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีสภาพสังคมที่เอื้อต่อการถูกระทำรุนแรงในคู่รัก

4. ปัจจัยสังคม ได้แก่ บรรทัดฐานเรื่องเพศแบบดั้งเดิม (เช่น ผู้หญิงควรอยู่แต่ในบ้าน), ความไม่เสมอภาคทางเพศ, และ กฎหมายที่ไม่เข้มงวดในเรื่องการกระทำรุนแรงของคู่รัก

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของความรุนแรงในคู่นั้น ได้แก่ งานวิจัยของ บุษภา ตโนภาส, ศุภาวี เผือกเทศ, ศิวพร อินทรภักดี, สุรีย์ ปิ่นตาสา, พรลดา ณ นคร (2553) พบว่า ใน 1 ปีที่ผ่านมา ผู้หญิงไทยถูกสามีทำร้ายร้อยละ 66.2 โดยถูกทำร้ายทั้งทางจิตใจ ทางร่างกาย และทางเพศ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงของความรุนแรงในชีวิตคู่ คือ การมีสัมพันธภาพในชีวิตคู่ที่ไม่ดี และการแยกทางจากสามี นอกจากนี้ งานวิจัยของศรีัญญา ศรีโยธิน (2557) ยังพบว่า การถูกระทำรุนแรงจากคู่นั้น เนื่องมาจากประสบการณ์ความรุนแรงและการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ในวัยเด็ก ที่ทำให้บุคคลเรียนรู้ว่า พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ โดยมีพ่อแม่ของตนเองเป็นแบบอย่าง และเมื่อเติบโตขึ้นก็มีแนวโน้มจะทำพฤติกรรมตามอย่างในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน โดยเป็นได้ทั้งผู้กระทำ หรือ ผู้ถูกระทำ รวมถึง งานวิจัยอื่น ๆ ที่พบปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น รายได้ของครอบครัว, การใช้สารเสพติด, การดื่มสุรา, การเล่นเกมพนันของสามี, ความหึงหวง, และการใช้อำนาจ ที่สามารถทำนายการเกิดความรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคู่อีกหรือคู่ครองได้ (จิราภา เจริญวุฒิ, 2549; รัชนิวรรณ รอส, แอนเดรีย วอร์นเนอร์ สติตแฮม, พิมพนิตตา แสนยากุล, และ จอห์น เครสเวลล์, 2558; อาหะมะกอซี กาชอ, บะห์รุดดีน บินยูโซ๊ะ, และ สมะมะแอ ปือราเฮง, 2556)

จากแนวคิดข้างต้น สรุปในภาพรวมได้ว่า มุมมองหลักของเฟมินิสต์ต่อความรุนแรงในคู่อีก เป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง โดยพิจารณาว่า ผู้หญิงเป็นผู้ถูกระทำเป็นส่วนมาก และผู้ชายมักเป็นผู้กระทำรุนแรงเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างทางสังคมแบบดั้งเดิม ที่ให้คุณค่าความเป็นเพศชายและระบอบชายเป็นใหญ่ ทำให้เกิดความไม่สมดุลทางอำนาจระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งหากผู้หญิงไม่กระทำตามความต้องการของผู้ชาย หรือ ไม่ปฏิบัติตามบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม ผู้ชายอาจใช้ความรุนแรงเพื่อรักษาอำนาจ และบีบบังคับให้ผู้หญิงยอมจำนน นำไปสู่ความเสี่ยงในการถูกระทำรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นของผู้หญิง

อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (Positive Feminist Identity)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์

Erikson (1986) ให้ความหมายของ ‘อัตลักษณ์ส่วนบุคคล’ (personal identity) ว่าเป็นรูปแบบของประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับตัวตนของคุณ เกี่ยวข้องกับความเชื่อ เป้าหมาย และแรงบันดาลใจ ซึ่งสิ่งที่ได้จากการระบุอัตลักษณ์ คือ อัตมโนทัศน์ (self-concept) และระบบตนเอง (self-system) โดยเสนอทฤษฎีอัตลักษณ์ ที่อธิบายถึงการก่อรูปอัตลักษณ์ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการตลอดทั้งชีวิต (a life-long process) และเราสามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะสำคัญของตนเองได้ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา ซึ่งความสำเร็จของอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นนั้น มาจากองค์ประกอบของตัวตนที่ผ่านการปรับจนเหมาะสม โดยบุคคลจะมีช่วงของการค้นหาอัตลักษณ์ที่เป็นการนำอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มาหลอมรวมกัน และยึดติดกับอัตลักษณ์นั้น กระบวนการดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดการสังเคราะห์อัตลักษณ์ที่บุคคลรู้สึกถึงความต่อเนื่องของตัวตนเมื่อเวลาผ่านไป ในทางตรงกันข้าม การสับสนในอัตลักษณ์ หรือ วิกฤตของอัตลักษณ์ ทำให้บุคคลรู้สึกขาดความเป็นหนึ่งเดียวและความต่อเนื่องของตัวตน ดังนั้น ความสำคัญของการสังเคราะห์อัตลักษณ์ส่วนบุคคลมักจะเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการเข้าถึงอัตลักษณ์และสุขภาพทางจิต (Honest & Yardley, 1987)

Tajfel และ Turner (1986) เสนอทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) ในการอธิบายแนวความคิดเกี่ยวกับตัวตน ที่ส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มที่บุคคลเป็นสมาชิก โดยบุคคลไม่ได้มีแค่ตัวตนของตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีตัวตนต่าง ๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มที่สังกัดอยู่ ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคม และเมื่อบุคคลรับรู้ตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (ingroup) กลุ่มอื่น ๆ ที่บุคคลไม่ได้ระบุว่าเป็นสมาชิก จึงถือว่าอยู่นอกกลุ่มเหล่านั้น (outgroup) เช่นเดียวกับ Worchel, Iuzzini, Coutant, และ Ivaldi (2000 อ้างถึงใน Brewer & Hewstone, 2004) ที่อธิบายเพิ่มเติมในเรื่อง อัตลักษณ์กลุ่ม (group identity) ว่าเป็นความต้องการของกลุ่มที่จะพัฒนา อัตลักษณ์ของตนเอง โดยอัตลักษณ์นั้นรวมถึงขอบเขต ความเชื่อ คุณค่า ประวัติศาสตร์ และชื่อเสียงของกลุ่ม โดยชื่อเสียงของกลุ่มส่วนใหญ่จะแสดงในรูปของสัญลักษณ์ที่กลุ่มใช้นำเสนอ โดยกลุ่มมีความมุ่งมั่นที่จะรักษาอัตลักษณ์ร่วม (collective identity) และผลักดันให้สมาชิกแต่ละคนสนับสนุน หรือ แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ส่วนบุคคล เกี่ยวข้องกับ คุณสมบัติ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของบุคคล เช่น ฉลาด, ขยันทำงาน, เป็นคนเปิดเผย เป็นต้น คุณลักษณะดังกล่าวนี้ ช่วย

แยกความแตกต่างของบุคคลคนนั้นจากคนอื่น ๆ ในขณะที่ อัตลักษณ์ทางสังคม มาจากกลุ่มที่บุคคลเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่ง เช่น ชาวพุทธ, แอฟริกัน, สมาชิกครอบครัว เป็นต้น โดยแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นคล้ายคลึงกับผู้อื่น ซึ่งทั้งสองรูปแบบนี้ถูกหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็นระบบตัวตนที่ใหญ่ขึ้น

Reid และ Deaux (1996) ได้ทบทวนการศึกษาทั้งสองทฤษฎีอัตลักษณ์ดังกล่าว แล้วนำมาจำแนกแนวคิดเกี่ยวกับตัวตน โดยพิจารณาจากมุมมองพื้นฐาน 2 ระดับ ได้แก่ พื้นฐานที่มาจาก

1. ความรู้ความเข้าใจส่วนบุคคล มักใช้คำว่า ‘individualistic’ และ ‘personal identity’
2. การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มักใช้คำว่า ‘collective’ และ ‘social identity’

อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคมนั้นยากที่จะแยกออกจากกัน เนื่องจากทั้งสองส่วนนี้ มีความเชื่อมโยงและมีโครงสร้างที่สอดคล้องกันตามแนวคิดรูปแบบการผสมผสานของโครงสร้างอัตลักษณ์ (the integration model) ของ Rosenberg และ Gara (1985 อ้างถึงใน Reid & Deaux, 1996) ในบางครั้ง การแบ่งแยกทางจิตใจ หรือ เกราะป้องกันตัวตนอื่น (self-other barrier) จะแยกอัตลักษณ์ทั้งสองส่วนนี้ออกจากกัน แต่สำหรับบางคน กลุ่มได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมในการทำหน้าที่ร่วมกับตัวตนส่วนบุคคล ทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นบุคคลที่ถูกหลอมรวม (fused individual) (Swann, Gómez, Seyle, Morales, & Huici, 2009) ดังนั้น ‘อัตลักษณ์’ จึงเป็นความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจสอบตนเอง (self-validation) โดยอัตลักษณ์ที่ฝังอยู่ภายในบุคคลนั้น จะเชื่อมโยงกับบทบาทและพฤติกรรม ผ่านการให้ความหมายของบุคคล (Stryker & Burke, 2000)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม เสนอให้เห็นขอบเขตสำหรับทำความเข้าใจบทบาทของตัวตนทางสังคมในบริบทกลุ่ม ในขณะที่ แนวคิดเรื่องกระบวนการตรวจสอบตนเอง แสดงให้เห็นการหยั่งรู้ข้างในบทบาทของตัวตนส่วนบุคคลกับบริบทอื่น ๆ เป็นไปได้ว่า ทั้งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม เป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อตัวตนของบุคคล โดยอัตลักษณ์ทั้งสองแบบนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ จากการศึกษาของ Gonzales-Backen และคณะ (2015) พบว่า ความแข็งแกร่งของอัตลักษณ์ทั้งสองแบบมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางจิต เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของ Thoits (1983) ที่กล่าวว่าการก่อรูปอัตลักษณ์ที่ซับซ้อน แสดงให้เห็นถึงความคาบเกี่ยวทับซ้อนกันระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคมและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับสุขภาวะทางจิตของบุคคล

นิยามและการระบุอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์

Eisele และ Stake (2008) ให้คำนิยามอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ว่า เป็นอัตลักษณ์ทางสังคม หรือ อัตลักษณ์ร่วมของผู้หญิง (women's collective identity) ที่เกี่ยวข้องกับการรับเอาเจตคติทางเฟมินิสต์ที่มุ่งเน้นในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ และแนวทางปฏิบัติของเฟมินิสต์ มาปรับใช้กับตนเอง รวมถึงการระบุว่าตนเองเป็นเฟมินิสต์อย่างชัดเจน

อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ สามารถอธิบายด้วยทฤษฎีอัตลักษณ์ที่ว่า อัตลักษณ์นั้นมีหลากหลายรูปแบบที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคมต่าง ๆ ที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ในโครงสร้างทางสังคมขนาดใหญ่ โดยสะท้อนให้เห็นถึงกรอบแนวคิดของแต่ละคน ในแง่ของการเป็นผู้ครอบครองในตำแหน่งนั้น ๆ เมื่อบุคคลตรวจสอบและยืนยันความหมายของสถานการณ์ทางสังคมที่เข้ากันได้กับอัตลักษณ์ของตนเอง นั้นหมายถึง บุคคลยอมรับที่จะมีอัตลักษณ์เช่นนั้น (Cast & Burke, 2002; Stryker & Burke, 2000)

งานวิจัยของ O'Neill, Gidengil, และ Young (2008) ศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานทางสังคม (socio-demographic factors) ที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันอัตลักษณ์ของตนเองกับเฟมินิสต์ ได้แก่

1. การศึกษา พบว่า ผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ระบุว่าเฟมินิสต์มากกว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามหาวิทยาลัย เนื่องจากการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมระหว่างเพศของกลุ่มเฟมินิสต์มากขึ้น ทำให้มีโอกาสที่จะรับเอามุมมองแบบเฟมินิสต์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

2. การจ้างงาน พบว่า การมีอาชีพการงาน ช่วยทำให้ผู้หญิงไม่ต้องผูกติดอยู่กับการใช้ชีวิตตามประเพณีดั้งเดิม เช่น การเป็นแม่บ้านเลี้ยงดูลูก และ พึ่งพาด้านการเงินจากสามี

3. อายุ พบว่า ผู้หญิงที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มจะระบุว่าเป็นเฟมินิสต์มากกว่าผู้หญิงที่อายุน้อย เนื่องจากผู้หญิงเหล่านี้ มีประสบการณ์มากขึ้น ผ่านเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งยังต้องต่อสู้กับการเหยียดเพศในที่ทำงาน ทำให้มีโอกาสที่จะรับเอาแนวคิดแบบเฟมินิสต์มาปรับใช้ในชีวิตได้ดีกว่า โดยผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 41-60 (เกิดในช่วงปี 1970 ถึง ต้นปี 1980) ระบุว่าเฟมินิสต์อย่างชัดเจนมากกว่าผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 30 ปีและต่ำกว่า กล่าวคือ การระบุอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์นั้น มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่เกี่ยวข้องกับเพศ ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างคนที่ไม่ใช่เฟมินิสต์และคนที่เป็นเฟมินิสต์ โดยพบว่า กลุ่มคนที่มีอายุน้อย ไม่ค่อยระบุว่าเป็นเฟมินิสต์ อาจเป็นเพราะยังไม่ตระหนักถึงประเด็นทางเพศ (gender issues) และไม่แน่ใจในเรื่องการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเสมอภาคระหว่างเพศ

4. ศาสนา พบว่า ผู้ที่เคร่งศาสนา มีแนวโน้มของความคิด ความเชื่อ และการใช้ชีวิตตามประเพณีดั้งเดิม ทำให้เกี่ยวข้องกับกลุ่มเฟมินิสต์น้อยลง
5. เชื้อชาติและวัฒนธรรม พบว่า ประวัติศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันของกลุ่มเฟมินิสต์ และวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อยที่แตกต่างจากวัฒนธรรมหลัก มีผลต่อการระบุว่าเป็นเฟมินิสต์
6. เขตอาศัย พบว่า ผู้หญิงที่อาศัยในเขตเมืองระบุว่าเป็นเฟมินิสต์มากกว่าผู้หญิงที่อาศัยในชนบท เนื่องจากเขตชุมชนเมืองนั้น เพิ่มโอกาสในการใช้ชีวิตที่ไม่เป็นไปตามประเพณีดั้งเดิม
7. รายได้ พบว่า รายได้ ผู้หญิงที่รายได้ต่ำระบุว่าเป็นเฟมินิสต์มากกว่าผู้หญิงที่รายได้สูง
8. สถานะทางสังคม พบว่า การแต่งงานและการมีลูกของผู้หญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับการระบุว่าเป็นเฟมินิสต์

จากการสำรวจของ O'Neill และคณะ (2008) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้หญิงทางโทรศัพท์ ประมาณ 1,264 คน อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในประเทศแคนาดา ผลที่ได้ พบว่า คนที่ระบุว่าเป็นเฟมินิสต์กับไม่ใช่เฟมินิสต์นั้น มีจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งมากกว่าร้อยละ 72 เต็มใจระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเฟมินิสต์ แบ่งเป็นร้อยละ 25 ระบุว่าเป็นเฟมินิสต์อย่างชัดเจน (strong feminists) ในขณะที่อีกร้อยละ 50 ระบุว่าเป็นเฟมินิสต์แบบไม่เคร่งครัด (soft feminists)

ทั้งนี้ ความเต็มใจที่จะระบุว่าเป็นเฟมินิสต์ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และภาพลักษณ์ของเฟมินิสต์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งการเหมารวมทางลบอาจทำให้บุคคลไม่เต็มใจที่จะระบุว่าตนเองเป็นเฟมินิสต์ เนื่องจากเป็นเสมือนตราบาปทางสังคมที่ประทับตราว่า เฟมินิสต์เป็นพวกต่อต้านผู้ชาย ดื้อรั้น หัวรุนแรง หรือเป็นพวกเลสเบี้ยนและพวกที่ผิดแปลกจากสังคมในความเชื่อของบุคคลอื่น ๆ ดังนั้น การไม่เต็มใจที่จะระบุว่าเป็นเฟมินิสต์ ไม่ใช่แค่มุมมองส่วนตัวของผู้หญิง แต่เป็นเพราะการคิดว่าผู้อื่นมีมุมมองด้านลบต่อเฟมินิสต์ รวมไปถึงการปฏิเสธกลุ่มเฟมินิสต์ ที่ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงยอมรับความไม่เสมอภาคทางเพศ แต่เป็นเพราะผู้หญิงเหล่านั้นหลีกเลี่ยงที่จะเป็นศัตรู/ปรปักษ์กับผู้ชาย

พัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

นักจิตวิทยาการศึกษา Downing และ Roush (1985) ศึกษารูปแบบทางความรู้สึกและจิตใจของผู้หญิงในการพัฒนาอัตลักษณ์แบบเฟมินิสต์ (feminist identity development model) ที่มีพื้นฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีพัฒนาการของอัตลักษณ์แบบคนผิวดำเชิงบวก (theory of positive

Black identity development) ของ Cross (1971 อ้างถึงใน Downing & Roush, 1985) โดยอธิบายถึงการที่ผู้หญิงต้องระลึกถึง และต่อสู้กับความรู้สึกของตนเอง จากความรังเกียจเดียดฉันท์และการกีดกันทางเพศ จนนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเฟมินิสต์ ประกอบด้วย 5 ลำดับขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การยอมรับความเชื่อดั้งเดิมโดยไม่ดิ้นรน (Passive Acceptance)

ขั้นที่ 2 การเผยประสบการณ์ที่เคยถูกรักษา (Revelation)

ขั้นที่ 3 การฝังตัวและการก่อกำเนิด (Embeddedness-Emanation)

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์อัตลักษณ์ใหม่ (Synthesis)

ขั้นที่ 5 การผูกมัดแบบลงมือปฏิบัติ (Active Commitment)

อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงอาจก้าวขึ้นไปสู่ลำดับขั้นที่สูงขึ้น หรือ อาจถอยกลับลงมาสู่ลำดับขั้นที่ต่ำลง ขึ้นอยู่กับบริบทในชีวิต รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อม โดยมีรายละเอียดของพัฒนาการในแต่ละขั้น ดังตารางที่ 1

ขั้นที่ 1) การยอมรับความเชื่อดั้งเดิมโดยไม่ดิ้นรน อธิบายว่า ผู้หญิงในขั้นนี้ ยังไม่ตระหนักและเพิกเฉยต่อความรังเกียจเดียดฉันท์ รวมถึงการกีดกันทางเพศที่ยังคงมีอยู่ในสังคม มีการยอมรับระบอบชายเป็นใหญ่ โดยพิจารณาแบบเหมารวมว่าผู้ชายเป็นเพศที่อยู่เหนือกว่าผู้หญิง และมีความเชื่อว่า บทบาททางเพศหรือประเพณีแบบดั้งเดิมนั้นเอื้อประโยชน์แก่ผู้หญิง

ทั้งนี้ Downing และ Roush เชื่อว่า หากผู้หญิงเปิดกว้างทางความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงหรือกล้าเสี่ยงมากขึ้น อาจช่วยในการก้าวไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น คือ ขั้นการเผยประสบการณ์ที่เคยถูกรักษา และอาจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวตน หรือ การเห็นคุณค่าในตนเองในระดับที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน

ขั้นที่ 2) การเผยประสบการณ์ที่เคยถูกรักษา อธิบายว่า เป็นความขัดแย้งกับความเชื่อก่อนหน้านี้ โดยที่ผู้หญิงไม่สามารถเพิกเฉย หรือ ปฏิเสธวิกฤตการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงได้อีกต่อไป ตัวอย่างเช่น หลังจากยุคความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ผู้หญิงอาจตระหนักได้ว่า นี่เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ไม่สามารถยอมรับการถูกกดขี่จากผู้ชายได้อีกต่อไป เมื่อผู้หญิงระลึกถึงประสบการณ์ที่เคยถูกรักษาโดยผู้ชาย อาจทำให้รู้สึกโกรธและรู้สึกผิดที่มีส่วนร่วมในการกดขี่ตัวเอง อีกทั้ง ยังมีความคิดแบบทวินิยม (dualistic thinking) โดยเป็นการมองแบบเหมารวมต่อผู้ชายในเชิงลบและผู้หญิงในเชิงบวก นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์เทียม (pseudo-identity) กล่าวคือ ผู้หญิงในขั้นนี้ ได้พัฒนาอัตลักษณ์เชิง

ลบจากการปฏิเสธระบอบชายเป็นใหญ่ มากกว่าการยืนยันอัตลักษณ์ที่มาจากจุดแข็งของการเป็นเพศหญิง

ขั้นที่ 3) การฝังตัวและการก่อกำเนิด ในขั้นนี้ Downing และ Roush แบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย โดยในส่วนแรก คือ Embeddedness หรือ การฝังตัว อธิบายว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหลักของผู้ชาย ผ่านทางการแต่งงานหรือการทำงาน ทำให้ผู้หญิงบางคนเลิกที่จะยุติความสัมพันธ์ด้วยการหย่าร้าง เมื่อรู้สึกว่าการตนเองต้องการถอนตัวจากวัฒนธรรมหลักของผู้ชายไปสู่วัฒนธรรมรองของผู้หญิง โดยเข้าร่วมกับกลุ่มที่ให้การสนับสนุนสตรี หรือ ชั้นเรียนสตรีศึกษา และพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางอารมณ์กับผู้หญิงคนอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์คล้าย ๆ กัน เพื่อยืนยันและสร้างจุดแข็งให้กับอัตลักษณ์ใหม่

สำหรับส่วนที่สอง คือ Emanation หรือ การก่อกำเนิด อธิบายว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดกว้างทางความคิดและมุมมองทางเลือกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นการคิดในหลาย ๆ มิติ มากกว่าความคิดแบบทวินิยม ที่แม้ว่า จะมีความไม่สอดคล้องระหว่างอัตลักษณ์ที่กำลังเกิดขึ้นใหม่กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้หญิงถอยกลับลงไปสู่ขั้นก่อนหน้านี้ แต่ผู้หญิงบางคนก็สามารถหลุดพ้นจากความขัดแย้งนี้ได้ด้วยการปรับมุมมองของตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นจริง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ชายอย่างระมัดระวังมากขึ้น

นอกจากนี้ Downing และ Roush ได้อธิบายอีกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ส่วนที่สองนี้ มาจากการตระหนักได้ว่า ความโกรธที่มีต่อระบอบชายเป็นใหญ่จะนำไปสู่การพัฒนาอัตลักษณ์เทียม เป็นลักษณะทางความเชื่อที่ไม่ยึดหยุ่นเช่นเดียวกับอัตลักษณ์ในขั้นแรก (การยอมรับความเชื่อดั้งเดิมโดยไม่ตั้งนัย) โดยถือว่า ทั้งขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 นั้น ยังไม่ใช่อัตลักษณ์ที่แท้จริง

ขั้นที่ 4) การสังเคราะห์อัตลักษณ์ใหม่ อธิบายว่า ผู้หญิงในขั้นนี้ เพิ่มคุณค่าด้านบวกของการเป็นเพศหญิง และสามารถหลอมรวมคุณสมบัตินี้กับคุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล จนกลายเป็นอัตมโนทัศน์เชิงบวกที่สอดคล้องกับเหตุและผลตามความเป็นจริง อยู่เหนือบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม มีความยืดหยุ่นทางความคิด สร้างทางเลือกตามค่านิยมส่วนตัวให้แก่ตนเอง และประเมินผู้ชายบนพื้นฐานของแต่ละบุคคลโดยปราศจากการเหมารวม นอกจากนี้ ผู้หญิงในขั้นที่ 4 ยังเปิดใจยอมรับคำอธิบายสำหรับเหตุการณ์และปัจจัยเชิงสาเหตุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกดขี่ และสามารถทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ที่ถูกต้องได้ รวมถึงการตอบสนองต่อการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงได้อย่างเหมาะสม

สำหรับขั้นนี้ อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า เป็นผลมาจากการปฏิเสธแนวความคิดแบบทวินิยม และเปิดรับแนวความคิดแบบสัมพัทธภาพ (relativistic thinking) ที่สัมพันธ์กับเหตุและผล เข้ามาเป็นองค์ประกอบในความเป็นตัวตนของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Thoits (1983) ที่กล่าวว่า การสังเคราะห์อัตลักษณ์ เป็นการรวมขอบเขตของบุคคลเข้ากับอัตลักษณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการก่อรูปอัตมโนทัศน์และสุขภาวะทางจิตที่แข็งแกร่ง ทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นบุคคลที่ถูกหลอมรวม (Swann et al., 2009) อาจกล่าวได้ว่า ในขั้นที่ 4 นี้ เป็นการเข้าถึงอัตลักษณ์เชิงบวก หรือ อัตลักษณ์ที่แท้จริง (actual identity) ของพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

ขั้นที่ 5) การผูกมัดแบบลงมือปฏิบัติ ในขั้นนี้ เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแปลงอัตลักษณ์ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ไปสู่การลงมือปฏิบัติ ที่มีเป้าหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้ปราศจากการเหยียดเพศ การกดขี่ และการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง โดยมองว่า ผู้ชายเท่าเทียมกับผู้หญิงแต่ไม่เหมือนกับผู้หญิง

ตารางที่ 1

สรุปพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ตามแนวคิดของ Downing และ Roush (1985)

ที่	ชื่อลำดับขั้น	คำอธิบาย
1	การยอมรับความเชื่อดั้งเดิมโดยไม่ดิ้นรน	ยอมรับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมและการกีดกันทางเพศโดยเชื่อว่าผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง
2	การเผยแพร่ประสบการณ์ที่เคยถูกระงับ	ถูกระงับโดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง ทำให้รู้สึกโกรธและ รู้สึกผิด มีความคิดแบบแบ่งขั้วที่เหมารวมผู้ชายในเชิงลบ นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์เทียม
3	การฝังตัวและการก่อกำเนิด	ติดต่อและเข้าร่วมกลุ่มกับผู้หญิงคนอื่น ๆ เพื่อยืนยันจุดแข็งให้แก่อัตลักษณ์ที่กำลังพัฒนาขึ้นมาใหม่ รวมทั้งระมัดระวังในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ชาย
4	การสังเคราะห์อัตลักษณ์ใหม่	พัฒนาอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกอย่างแท้จริง อยู่เหนือบทบาททางเพศ มีความยืดหยุ่นทางความคิด และประเมินผู้ชายบนพื้นฐานของแต่ละบุคคลโดยปราศจากการเหมารวม

ที่	ชื่อลำดับขั้น	คำอธิบาย
5	การผูกมัดแบบลงมือปฏิบัติ	หลอมรวมอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์กับการลงมือปฏิบัติ เพื่อทำให้โลกปราศจากการเหยียดเพศ โดยมองว่าผู้ชายเท่าเทียมกับผู้หญิงแต่ไม่เหมือนกับผู้หญิง

แหล่งที่มา: Downing และ Roush (1985)

Rickard (1989) อธิบายแนวความคิดของ Downing และ Roush (1985) เพิ่มเติม โดยเสนอว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ และ คุณลักษณะของบุคคล มีความเกี่ยวข้องกันในแต่ละลำดับขั้นของการพัฒนาอัตลักษณ์ ซึ่งอัตลักษณ์นั้นได้รับการตีความว่าเป็นความสอดคล้องกันของการอนุมานสาเหตุให้ตนเอง (self-attributions) หรือเจตคติต่อตนเอง โดยแต่ละลำดับขั้น แสดงให้เห็นถึงเจตคติที่แตกต่างกันที่ผู้หญิงอาจมีเกี่ยวกับตนเองร่วมกับการเป็นเฟมินิสต์ นักวิชาการได้พิจารณากรอบแนวคิดของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในบริบทของการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นร่วมกัน ซึ่งเป็นการบูรณาการแนวความคิดทางปัญญาในขั้นสูง ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมทางปัญญา (Theory of intellectual-ethical development) ของ Perry (1970), รูปแบบการตัดสินโดยใช้วิจารณญาณ (Reflective judgment model) ของ Kitchener (1986), ทฤษฎีพัฒนาการทางตัวตนและจริยธรรม (The ego and moral development theories) ของ Kohlberg (1981), Loevinger และ Wessler (1970), และ Gilligan (1982) (Gilligan, 1982; Kitchener, 1986; Kohlberg, 1981; Loevinger & Wessler, 1970; Perry, 1970 อ้างถึงใน Rickard, 1989) ทั้งนี้ จุดศูนย์กลางของอัตมโนทัศน์ในทุกลำดับขั้นของการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ คือ แบบแผนความคิดทางเพศ (gender schema) โดยเจตคติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและการเหมารวมทางเพศนั้น เป็นความเชื่อที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้หญิงที่มีแนวคิดสอดคล้องตามขั้นต่าง ๆ ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ มีแนวโน้มที่จะมีแบบแผนความคิดทางเพศที่แตกต่างกัน รวมไปถึงการเหมารวมผู้อื่นบนพื้นฐานเรื่องเพศ และการยึดมั่นตามบทบาททางเพศที่ถูกกำหนดไว้ โดยพบว่า ผู้หญิงในขั้นแรกของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ มีการเห็นคุณค่าในตนเอง และความเป็นทั้งหญิงและชาย (androgyny) ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Rickard, 1989)

ซึ่งตารางที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ของแนวคิดทางปัญญา บทบาททางเพศและเจตคติ และเกณฑ์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมในแต่ละระดับพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ จะเห็นได้ว่า

ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 1 และ 2 จะมีลักษณะความคิดแบบทวินิยม ที่เป็นการให้ความหมายของคำว่า ‘ดี’ และ ‘เลว’ อย่างเข้มงวด โดยเน้นความแตกต่างระหว่างภายในและภายนอกกลุ่ม รวมถึง การลดคุณค่าของผู้อื่น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของบทบาททางเพศ ที่กล่าวว่า บุคคลจะเรียนรู้ทั้งสองชั่ว ทั้งแบบที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ และ แบบที่ไม่ใช่ธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิม ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 1 มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาททางเพศและการเหมารวมทางเพศที่ชัดเจน ในขณะที่ ผู้หญิงในขั้นที่ 2 แสดงออกทางความคิดแบบทวินิยมผ่านทาง การท้าทายมากกว่าการคล้อยตาม และแสดงบทบาททางเพศของความเป็นหญิงน้อยกว่าผู้หญิงในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 4 รวมถึงมีความถี่ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชายมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องมาจากการลดคุณค่าของความเป็นเพศหญิงของตนเอง และปฏิบัติตรงกันข้ามกับการจงรักภักดีต่อระบอบชายเป็นใหญ่

ผู้หญิงในขั้นที่ 3 ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์มีแนวคิดแบบหลายมิติ (multiplistic thinking) ซึ่งเป็นความคิดที่ยอมรับความเป็นจริงของโลกมากขึ้น และมีพฤติกรรมก้าวร้าวระยะห่างจากผู้ชายที่เป็นผู้กดขี่อย่างสังเกตเห็นได้ Rickard (1989) อธิบายว่า เนื่องจากในขั้นนี้ เป็นช่วงของการปรับเปลี่ยนเพื่อก่อรูปอัตลักษณ์ใหม่ จึงค่อนข้างยากที่จะนำมาศึกษาและอธิบายในงานวิจัย

ผู้หญิงในขั้นที่ 4 ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ มีแบบแผนความคิดที่สัมพันธ์ตามความเป็นจริงของโลกและบุคคลที่อยู่รอบตัว ตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากความโกรธ เนื่องมาจากมีทักษะความเข้าใจผู้อื่นที่ดีกว่า แสดงพฤติกรรมของความเป็นทั้งชายและหญิงในระดับสูง ประเมินผู้ชาย ผู้หญิง และสถานการณ์บนพื้นฐานของแต่ละบุคคล และอาจมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีกว่าในการจัดการกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ทำให้ตอบสนองต่อบุคคลหรือสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับในส่วนของขั้นที่สูงที่สุดของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ หรือ ขั้นที่ 5 นั้น Rickard (1989) อธิบายว่า เป็นการลงมือปฏิบัติของบุคคลที่อยู่ในขั้นที่ 4 กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่แท้จริงจากภายใน ก็จะนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นภายนอก โดยมีความเชื่อมโยงกับข้อค้นพบของ Eisele และ Stake (2008) ที่ระบุว่า เจตคติทางเฟมินิสต์ และ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์นั้น มีโครงสร้างที่แตกต่างกัน โดยเจตคติทางเฟมินิสต์ เป็นความเชื่อในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ ที่ไม่ได้มีการระบุอัตลักษณ์โดยส่วนตัวและต่อสาธารณะกับกลุ่มสังคมใด ๆ ในขณะที่ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เป็นอัตลักษณ์ทางสังคม ที่หลอมรวมเจตคติทางเฟมินิสต์และผูกมัดตนเองเข้ากับกลุ่มเฟมินิสต์อย่างชัดเจน โดยพบว่า ผู้หญิงที่ระบุ

อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียนร้องความเท่าเทียมระหว่างเพศมากกว่าผู้หญิงที่ไม่ได้ระบุอัตลักษณ์นี้ (Zucker, 2004) อีกทั้ง อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ ยังมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตที่ดี มากกว่าแค่การมีเจตคติทางเฟมินิสต์เพียงอย่างเดียวโดยปราศจากอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (Eisele & Stake, 2008) แม้ว่าอัตลักษณ์และเจตคติทางเฟมินิสต์จะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่ก็ถือว่ามีบางส่วนที่เกี่ยวข้องกัน (Rhodebeck, 1996)

ตารางที่ 2

สรุปความสัมพันธ์ของแนวคิดทางปัญญา บทบาททางเพศและเจตคติ และเกณฑ์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมในแต่ละระดับพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ตามแนวคิดของ Rickard (1989)

ชั้น/ ระดับ	กระบวนการของแนวคิด ทางปัญญา	บทบาททางเพศและเจตคติ	เกณฑ์
1 (PA)	ความคิดแบบทวินิยม (dualistic thinking)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ชายอยู่เหนือกว่าและมีอำนาจปกครอง - มองแบบสองขั้ว; ผู้หญิงเฉื่อยชา, มีความเห็นใจ, และต้องการพึ่งพิง ในขณะที่ผู้ชายกระตือรือร้น, ไม่มีความเห็นใจ, และไม่พึ่งพิง 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลยอมรับพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นหญิงและปฏิเสธที่จะมีพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นชาย
2 (R)		<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม - ผู้ชาย คือ ผู้ที่กดขี่ผู้หญิง - มองแบบสองขั้ว; 'ความเป็นหญิง' คือ ต้องการพึ่งพิง และ สูญเสียความเป็นตัวตน ในขณะที่ 'ความเป็นชาย' คือ การยืนหยัดในตนเอง, ไม่พึ่งพิง, และมีอำนาจ 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลไม่ยอมรับพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นหญิงแต่ยอมรับที่จะมีพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นชาย
3 (E)	ความคิดแบบหลายมิติ (multiplistic thinking)	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผู้ชายอย่างระมัดระวัง - ไม่สบายใจ/อึดอัดต่อบทบาททางเพศ - มีความคล้ายคลึงกับในขั้นที่ 2 แต่มีการพัฒนาความคิดในหลาย ๆ แง่มุม 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลไม่ต้องการมีพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นหญิง แต่ปรารถนาที่จะมีพฤติกรรมที่มีลักษณะความเป็นชาย แต่ยังไม่ได้กำหนด

ขั้น/ ระดับ	กระบวนการของแนวคิด ทางปัญญา	บทบาททางเพศและเจตคติ	เกณฑ์ อย่างชัดเจน
4 (S)	ความคิดแบบสัมพัทธภาพ (relativistic thinking)	สามารถที่จะยืนหยัด, เห็นอกเห็นใจ, เปราะบาง, และไม่พึงพิง ได้เช่นเดียวกัน - หลอมรวมบทบาททางเพศเข้ากับอัต ลักษณ์ส่วนบุคคล และประเมินสิ่งต่าง ๆ ภายในบริบทของสถานการณ์ (ไม่ยอมรับ แต่ก็ไม่ปฏิเสธโดยทั้งหมด)	- บุคคลประเมินพฤติกรรม ของความเป็นหญิง หรือ ความเป็นชาย บนพื้นฐาน ลักษณะของบุคคลคนนั้น และสถานการณ์นั้น ๆ
5 (AC)	การผูกมัดทางจริยธรรม (ethical commitment)	- เป็นความแข็งแกร่งของอัตลักษณ์ทางเพ มินิสต์ - ผูกมัดกับการกระทำอันมีความหมายที่จะ ทำให้โลกปราศจากการเหยียดเพศ - เป็นการกระทำส่วนบุคคลและมีเหตุผล - พิจารณาว่าผู้ชายเท่าเทียมแต่ไม่ เหมือนกับผู้หญิง	

หมายเหตุ. ขั้นที่ 1 (PA) = การยอมรับความเชื่อดั้งเดิมโดยไม่ตั้งคำถาม, ขั้นที่ 2 (R) = การเผยแพร่ประสบการณ์ที่เคยถูก
กระทำ, ขั้นที่ 3 (E) = การฝังตัวและการก่อกำเนิด, ขั้นที่ 4 (S) = การสังเคราะห์อัตลักษณ์ใหม่, และ ขั้นที่ 5 (AC)
= การผูกมัดแบบลงมือปฏิบัติ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Saunders และ Kashubeck-West (2006) สอดคล้องกับ
แนวคิดทฤษฎีของ Downing และ Roush (1985) ที่พัฒนามาจากกระบวนการให้คำปรึกษา และ
เข้าถึงประสิทธิภาพของการบำบัดแบบเฟมินิสต์ โดยพบว่า ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่
สูงขึ้น รายงานระดับของสุขภาวะทางจิตโดยรวมทั้งหมดสูงกว่าผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้น
ที่ต่ำกว่า โดยอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ยังมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของบทบาททางเพศที่มีความเป็นทั้ง
ชายและหญิง เป็นไปได้ว่า ผู้หญิงในขั้นที่สูงกว่าของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ มีความแตกต่างในด้าน

พฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมทางสังคมที่ดีกว่า ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเลือกทางเลือกที่มีประโยชน์ต่อตนเองมากขึ้น และช่วยเพิ่มความสามัคคีกับกลุ่มผู้หญิง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพจิตที่แข็งแกร่ง ในขณะที่ ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ต่ำกว่า มีพัฒนาการของการเติบโตส่วนบุคคลและความสนใจต่อแนวคิดทางเฟมินิสต์น้อยกว่า

ดังนั้น จากแนวคิดข้างต้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ อาจสรุปได้ว่า ‘อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก’ เป็นการรับรู้ตนเองโดยมีเจตคติที่มุ่งเน้นในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศและแนวทางปฏิบัติแบบเฟมินิสต์มาหลอมรวมเข้ากับคุณลักษณะทางความคิดเชิงบวกส่วนบุคคล จนกลายเป็นมุมมองที่สอดคล้องกับเหตุและผลตามความเป็นจริง ให้คุณค่าด้านบวกของการเป็นเพศหญิง ปฏิบัติตามบทบาททางเพศแบบยืดหยุ่น ประเมินพฤติกรรมของทั้งเพศชายและเพศหญิงบนพื้นฐานของแต่ละบุคคลและสถานการณ์นั้น ๆ ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงโดยปราศจากความโกรธ มีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา รวมถึงการตอบสนองต่อบุคคลหรือสถานการณ์การถูกกดขี่/การกีดกันทางเพศได้อย่างเหมาะสม

มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

งานวิจัยที่ศึกษาอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ได้พัฒนามาตรวัดตามแนวคิดทฤษฎีของ Downing และ Roush (1985) จำนวน 3 มาตรวัด เพื่อวัดทุกลำดับขั้นในการพัฒนาทางจิตใจไปสู่การมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก ได้แก่

1. มาตรวัดพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (Feminist Identity Development Scale หรือ FIDS) พัฒนาโดย Bargad และ Hyde (1991) มี 39 ข้อกระทง ประกอบด้วย 5 ลำดับขั้น ซึ่ง Gerstmann และ Kramer (1997) ได้ทดสอบหาค่าความเที่ยงทั้งหมด 3 ครั้ง โดยในครั้งที่สามมีค่าความเที่ยงของแต่ละขั้นเท่ากับ .85, .75, .82, .69 และ .85 ตามลำดับ
2. มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (Feminist Identity Scale หรือ FIS) ได้รับการปรับปรุงใหม่โดย Juntunen, Atkinson, Reyes, และ Gutierrez (1994 อ้างถึงใน Moradi & Subich, 2002) จากมาตรวัดต้นฉบับของ Rickard (1989) มี 37 ข้อกระทง ประกอบด้วยขั้นที่ 1, 2, 3 และ 4 (ขั้นที่ 5 ถูกตัดออก เนื่องจาก เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำภายนอกที่มีผลมาจากขั้นที่ 4) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .60, .78, .65 และ .69 ตามลำดับ

3. มาตรฐานองค์ประกอบอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (Feminist Identity Composite หรือ FIC) พัฒนาโดย Fischer, Tokar, Mergl, Good, Hill, และ Blum (2000) มี 33 ข้อกระทง โดย 20 ข้อกระทงมาจากมาตรฐานอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (FIS) และอีก 13 ข้อกระทง มาจากมาตรฐานพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ (FIDS) ประกอบด้วย 5 ลำดับชั้น มีค่าความเที่ยงของแต่ละชั้นเท่ากับ .75, .80, .84, .68 และ .77 ตามลำดับ

จากมาตรฐานที่กล่าวไปข้างต้น เป็นมาตรฐานที่มีลักษณะการวัดในแต่ละลำดับชั้นพัฒนาการของอัตลักษณ์ที่ไม่ใช่องค์ประกอบของการมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ แต่สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาและมุ่งเน้นที่อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกโดยเฉพาะ ดังนั้น จากการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ ทบทวนแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มุมมองด้านบวกของบุคคลที่หลอมรวมความเชื่อ เจตคติ และแนวทางปฏิบัติแบบเฟมินิสต์ นับได้ว่าบุคคลนั้นมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกอย่างแท้จริง โดยผู้วิจัยพิจารณาจากงานวิจัยของ Rickard (1989) ที่ได้ตัดขั้นสูงสุด (ขั้นที่ 5) ของพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ออกโดยมองว่าเป็นพฤติกรรมของขั้นที่ 4 ในขณะที่งานวิจัยของ DeBlaere, Chadwick, Zelaya, Bowie, Bass, และ Finzi-Smith (2016) พบว่า ขั้นสูงสุดของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์นั้นมี สหสัมพันธ์ทางบวกกับลำดับขั้นที่ 2, 3, และ 4 จึงเป็นไปได้ว่า ขั้นที่ 5 ที่เป็นพฤติกรรมนี้ ปรากฏอยู่ในทุกประเภทหรือลำดับขั้นที่มีการตระหนักรู้แบบเฟมินิสต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fischer และคณะ (2000) ที่พบค่าน้ำหนักปัจจัยของข้อกระทงและความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกในขั้นที่ 4 และ ขั้นที่ 5 ซึ่งนำมาสู่การพิจารณาว่าเป็นปัจจัยเดียวกันในการสร้างมาตรฐานอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกใหม่สำหรับงานวิจัยนี้

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

นิยามและแนวคิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1967 อ้างถึงใน Heatherton & Wyland, 2003) ให้นิยามการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นการประเมินที่บุคคลสร้างขึ้นและรักษาไว้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งแสดงออกถึงเจตคติและขอบเขตที่บุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ มีความสำคัญ ประสบความสำเร็จ และมีคุณค่า กล่าวคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินส่วนบุคคลในเรื่องของการมีคุณค่า ที่แสดงออกในรูปของเจตคติที่บุคคลมีต่อตนเอง

Heatherton และ Wyland (2003) นิยามการเห็นคุณค่าในตนเอง ว่าหมายถึง เจตคติเกี่ยวกับตนเองซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อส่วนบุคคลในเรื่องของทักษะ ความสามารถ ความสัมพันธ์ทางสังคม และผลลัพธ์ในอนาคต กล่าวคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตอบสนองเชิงอารมณ์ที่บุคคลพิจารณาและประเมินสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง

Brown (2007) จำแนกความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การเห็นคุณค่าในตนเองแบบสากล (global self-esteem) คือ วิธีที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับตนเองแบบทั่ว ๆ ไป หรืออาจเรียกว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเชิงอุปนิสัย (trait self-esteem) ที่ค่อนข้างคงทนทั้งต่อเวลาและสถานการณ์ โดยมีความหมายในแง่ของความรู้สึกชอบตนเอง คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีลักษณะของความชื่นชอบหรือรักตนเอง ตรงกันข้ามกับคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีลักษณะของความรู้สึกทางบวกต่อตนเองน้อย หรือ รู้สึกคลุมเครือต่อตนเอง

2. การประเมินตนเอง (self-evaluations) คือ วิธีที่บุคคลประเมินความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง อันเนื่องมาจากความมั่นใจในตนเอง (self-confidence) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) อาจกล่าวได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและการประเมินตนเองนั้น มีความเกี่ยวข้องกัน โดยคนที่มีการเห็นคุณค่าในตัวเองสูง จะคิดว่าตนเองมีคุณสมบัติเชิงบวกอีกมากมาย เมื่อเทียบกับคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความชอบตนเองในเรื่องทั่ว ๆ ไป ทำให้บุคคลเชื่อว่า ตนเองมีคุณสมบัติด้านบวกอีกมากมาย โดย Brown ได้อธิบายด้วยรูปแบบทางอารมณ์ของการเห็นคุณค่าในตนเอง (affective models of self-esteem) ที่สันนิษฐานว่า เป็นกระบวนการจากบนลงล่าง (top-down process) เริ่มต้นจากการเห็นคุณค่าในตนเองแบบสากลนำไปสู่การประเมินตนเองแบบเฉพาะเจาะจง

3. ความรู้สึกของการมีคุณค่าในตนเอง (feelings of self-worth) เป็นสภาวะทางอารมณ์ชั่วขณะหนึ่ง ที่มาจากผลลัพธ์เชิงบวก หรือ ผลลัพธ์เชิงลบ เมื่อบุคคลกล่าวถึงประสบการณ์ที่เสริมสร้างหรือทำลายการเห็นคุณค่าในตนเอง ตัวอย่างเช่น บุคคลอาจบอกว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของเขา นั้นสูงมากหลังจากได้รับการเลื่อนตำแหน่ง หรือ บุคคลอาจบอกว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของเขาต่ำมากหลังจากการหย่าร้าง เป็นต้น อารมณ์เหล่านี้ เป็นความรู้สึกที่มาจากความภูมิใจในตนเอง (ในด้านบวก) หรือ ความรู้สึกละอายใจ (ในด้านลบ) ดังนั้น การมีคุณค่าในตนเอง คือ การที่บุคคลรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการยกย่องตนเอง (self-enhancement)

จากนิยามข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการที่บุคคลรับรู้ตนเองผ่านทางการประเมินในด้านของควมมีคุณค่าและความสามารถ โดยเป็นผลมาจากความมั่นใจในตนเองและการเคารพตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเอง อาจเป็นได้ทั้งแบบลักษณะนิสัย และ แบบสภาวะทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงความรู้สึกและความสามารถในการจัดการหรือเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้น

ต้นกำเนิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง

Brown (2007) อธิบายต้นกำเนิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบได้แก่

1. รูปแบบทางอารมณ์ (affective models of self-esteem) อธิบายว่า การเห็นคุณค่าในตนเองพัฒนามาตั้งแต่ช่วงต้นอายุ จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก แบ่งเป็นความรู้สึก 2 แบบ คือ 1) ความรู้สึกถึงการได้ครอบครอง (feelings of belonging) เป็นความรู้สึกว่าตนเองถูกรักและความรู้สึกนี้นำมาซึ่งความปลอดภัย และ 2) ความรู้สึกถึงการเรียนรู้ (feelings of mastery) ซึ่งไม่เหมือนกับการรับรู้ความสามารถ แต่เป็นความรู้สึกที่บุคคลหมกมุ่นอยู่กับกิจกรรม หรือ มีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคบางอย่าง ซึ่งความรู้สึกทั้งสองแบบนี้ เป็นแก่นสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. รูปแบบทางปัญญา (cognitive models of self-esteem) อธิบายว่า มาจากกระบวนการทางเหตุผล โดยบุคคลสำรวจคุณสมบัติต่าง ๆ ของตนเอง และหลอมรวมการรับรู้เข้าไปในความรู้สึกทั้งหมดเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งการรับรู้เหล่านี้ อาจถูกเพิ่มเข้าไปด้วย หรือ อาจเป็นการให้น้ำหนักตามความสำคัญของตนเอง ซึ่งความเป็นไปได้อีกอย่างหนึ่งของการเห็นคุณค่าในตนเอง ขึ้นอยู่กับว่า อัตมโนทัศน์ที่มีอยู่ในตอนนี้สัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ในความคิดของบุคคลมากน้อยแค่ไหน

3. รูปแบบทางสังคมวิทยา (sociological models of self-esteem) อธิบายว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลถูกพิจารณาและให้คุณค่าจากสังคมส่วนใหญ่ กล่าวคือ คนที่ด้อยโอกาสทางสังคม หรือ คนที่ถูกประทุษร้าย จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าบุคคลที่ได้รับสิทธิพิเศษทางสังคม ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ คนรู้สึกภาคภูมิใจอย่างยิ่งในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ความภาคภูมิใจในกลุ่มอาจมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเป็นไปตามทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมของ Tajfel และ

Turner (1986) ที่พบว่า คนที่ประเมินกลุ่มทางสังคมของตนเองในเชิงบวก มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าคนที่ประเมินกลุ่มทางสังคมของตนเองในเชิงลบ

บทบาทของการเห็นคุณค่าในตนเอง

Cast และ Burke (2002) เสนอว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีบทบาทสำคัญที่ช่วยลดผลกระทบทางลบให้แก่บุคคลได้ คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความรู้สึกว่าตนเองมีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีทรัพยากรทางปัญญาที่มากขึ้น ทำให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ หรือการคุกคามต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง จึงช่วยปกป้องบุคคลจากสิ่งทีก่อให้เกิดความเครียด เช่น ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึง สิ่งที่เป็นอันตรายต่อตนเอง โดยมองว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นทรัพยากรที่ให้พลังงานแก่บุคคล ซึ่งในแง่ของการเป็นทรัพยากรนี้ ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นและหมดลงได้เช่นกัน นอกจากนี้ การเห็นคุณค่าในตนเอง ยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ขั้นพื้นฐาน ผ่านทางการตรวจสอบอัตลักษณ์กับกลุ่มสังคม และ การยืนยันอัตลักษณ์ผ่านการแสดงบทบาทของตนเอง ซึ่งช่วยให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ทั้งแบบที่มีพื้นฐานมาจากความภาคภูมิใจในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มาจากการประเมินของบุคคลที่มีต่อตนเอง ทั้งในประเด็นของเรื่องคุณค่าและความสามารถ กลายเป็นเจตคติที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม ผ่านทางการรับรู้ว่าคุณค่าตนเองเป็นใคร และเป็นสมาชิกของกลุ่มใด ซึ่งการยืนยันอัตลักษณ์กับกลุ่มสังคมที่บุคคลประเมินในเชิงบวก ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง และยังทำหน้าที่เป็นทรัพยากรที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญหน้าและจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

อำนาจในความสัมพันธ์ (Relationship Power)

นิยามและแนวคิดของอำนาจในความสัมพันธ์

Miller และ Cummins (1992 อ้างถึงใน Grose & Grabe, 2014) ให้ความหมายของอำนาจที่มีเหนือกว่าระหว่างบุคคล (power over) ว่า เป็นความสามารถในการควบคุม หรือ เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้อื่น ด้วยวิธีการครอบงำ การจัดการกระทำ หรือ การเอาชนะในความขัดแย้ง ซึ่งอำนาจที่

อยู่เหนือกว่านี้ เกี่ยวข้องกับความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และอยู่เหนือการตัดสินใจของผู้อื่น หรือ อาจป้องกันผู้อื่นจากการรับรู้ความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ ผ่านทางการข่มขู่ คุกคาม หรือ การใช้ความรุนแรง

Pulerwitz, Gortmaker, และ DeJong (2000) อธิบายเกี่ยวกับอำนาจในความสัมพันธ์ (relationship power) ว่า เป็นมุมมองทางจิตสังคมในเรื่องอำนาจระหว่างบุคคล เป็นการนำทฤษฎีของเพศและอำนาจ (the theory of gender and power) และ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange theory) มารวมเข้าด้วยกัน ซึ่งโครงสร้างทางทฤษฎีของเพศและอำนาจ จะมุ่งเน้นในเรื่องของความไม่สมดุลทางอำนาจที่มีพื้นฐานมาจากเรื่องเพศ โดยมี 3 แนวคิดที่แตกต่างแต่คาบเกี่ยวกันในการอธิบายบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้ชายและผู้หญิง (Connell, 1987) ได้แก่

1. ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ คือ การแบ่งแยกทางเพศในเรื่องแรงงาน เช่น อาชีพของผู้หญิงและผู้ชาย
2. การควบคุมภายในความสัมพันธ์โดยผู้ชายที่เป็นคู่รัก คือ การแบ่งแยกทางเพศในเรื่องอำนาจ เช่น การปกครอง การควบคุม และการบีบบังคับ
3. บรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ คือ รูปแบบทางเพศที่ผูกพันทางอารมณ์ของบุคคลผ่านกลไกทางสังคม เช่น อคติทางเพศ

ในขณะที่ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange theory) Emerson (1981 อ้างถึงใน Pulerwitz et al., 2000) ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ ‘อำนาจ (power)’ ว่าเป็นปริมาณความต้านทานในส่วนของคน ๆ หนึ่ง ที่สามารถเอาชนะอีกคนหนึ่งได้ โดยที่อำนาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของคน ๆ เดียว แต่อยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของคนสองคน” หรือ อาจหมายถึง “ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรส่วนบุคคล และทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคล และ/หรือ การเปลี่ยนแปลงภายนอก (Worell & Remer, 2003 อ้างถึงใน Minieri, Staton-Tindall, Leukefeld, Clarke, Surratt, & Frisman, 2014) ทั้งนี้ ‘อำนาจที่จะ (power to)’ เป็นการสะท้อนศักยภาพ หรือ ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคล มากกว่าจะเป็นอำนาจแท้จริงที่เรียกว่า ‘อำนาจเหนือกว่า (power over)’ ที่ผู้หญิงสามารถต้านทานการควบคุมจากผู้ชายได้

ในบริบทของคูรักรันนั้น อำนาจในความสัมพันธ์ จะหมายถึง อำนาจที่อยู่เหนือกว่าคูรักรัน โดยที่คนใดคนหนึ่งในกลุ่ม มีอำนาจและมีความสามารถที่เหนือกว่าในการมีอิทธิพลต่ออีกคนที่อยู่ในคู่ของตน

(Cornelius, Desrosiers, & Kershaw, 2016) อย่างไรก็ตาม Farrell, Simpson, และ Rothman (2015) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่า อำนาจในความสัมพันธ์นั้น ไม่ใช่แค่การมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจที่เรียกว่า ‘อำนาจเชิงผลลัพธ์’ (outcome power) หรือ ความสามารถที่จะควบคุมการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณารูปแบบของอำนาจที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการมีส่วนร่วม หรือ ขัดขวางการตัดสินใจ รวมถึง การยับยั้งความคิดในแบบที่ตนเองต้องการเพื่อให้อีกฝ่ายยอมรับ เรียกว่า ‘อำนาจเชิงกระบวนการ’ (process power) ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

จากแนวคิดข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า อำนาจในความสัมพันธ์ คือ การแสดงออกผ่านทางกรอบำในการตัดสินใจ เป็นความสามารถในการมีส่วนร่วมต่อความปรารถนาของคู่รักหรือความสามารถในการควบคุมการกระทำของอีกฝ่าย ดังนั้น อำนาจที่เหนือกว่าถูกทำให้เกิดขึ้นโดยสมาชิกในคู่ที่เป็นผู้คงไว้ซึ่งการควบคุมการตัดสินใจในความสัมพันธ์ มีการควบคุมที่อยู่เหนือการกระทำของคู่รักของตน เป็นเจ้าของทรัพยากรที่มากกว่าอีกฝ่าย (ตัวอย่างเช่น เศรษฐกิจ อารมณ์ ฯลฯ) และเป็นผู้ที่กำหนดทางเลือกให้แก่ความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

มุมมองแบบเฟมินิสต์ต่ออำนาจในความสัมพันธ์

ความไม่เท่าเทียมทางเพศ เป็นลักษณะทางสังคมที่แพร่หลาย ซึ่งส่งผลให้เกิดอำนาจที่ไม่สมดุลระหว่างผู้หญิงและผู้ชายในสังคม ผู้ชายจึงควบคุมการตัดสินใจในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงเรื่องเพศด้วยเช่นกัน ดังนั้น เป้าหมายหลักของเฟมินิสต์ คือการทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย โดยให้อำนาจแก่ผู้หญิงได้มีสิทธิมีเสียง หรือ มีอิสระในการตัดสินใจ ช่วยปรับปรุงสถานภาพและความขัดแย้งระหว่างบทบาทต่าง ๆ ทำให้ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรับภาระที่หนักเกินไปอยู่เพียงฝ่ายเดียว กล่าวคือ ความเท่าเทียมทางเพศในความสัมพันธ์ เป็นการแบ่งปันอำนาจระหว่างบุคคล ที่อาจช่วยลดการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงได้ (Etaugh & Bridges, 2016)

การพัฒนาสมมติฐานงานวิจัย

แนวคิดเชิงทฤษฎีและงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก การเห็นคุณค่าในตนเอง อำนาจในความสัมพันธ์ และการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก นำไปสู่การพัฒนาสมมติฐานของงานวิจัยดังนี้

1) อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกในคูรั๊ก

งานวิจัยของ Citarella และ Mueller (2015) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์และการทารุณทางจิตใจในความสัมพันธ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงที่มีคูรั๊กต่างเพศ จำนวน 171 คน อายุระหว่าง 18-24 ปี เมื่อทำการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น อายุและศาสนา ผลวิจัยพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการทารุณทางจิตใจกับอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 และ มีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 สูง รายงานการถูกรังแกทางจิตใจเพิ่มมากขึ้น โดยอธิบายว่า เป็นเพราะนักศึกษาหญิงนึกถึงการกดขี่และรับรู้ผู้ชายในเชิงลบจากเหตุการณ์ที่อาจไม่เคยนึกถึงมาก่อนหน้านี้ในความสัมพันธ์ รวมถึงการเชื่อมโยงกับผู้หญิงคนอื่น ๆ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเฟมินิสต์ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้หญิงยิ่งตระหนักถึงเหตุการณ์การทารุณทางจิตใจที่เคยถูกรังแกมาแล้วมากขึ้น ตรงกันข้ามกับนักศึกษาหญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสูง รายงานเหตุการณ์การถูกรังแกทางจิตใจในความสัมพันธ์น้อยกว่า เป็นไปได้ว่าผู้หญิงที่ไม่ยอมรับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมนั้น มีความเข้าใจในตนเองมากขึ้นและได้สร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่ผูกมัดกับการเป็นเฟมินิสต์ ทำให้ผู้หญิงกล้าที่จะยืนหยัดและลุกขึ้นสู้ต่อการทารุณกรรมทุกรูปแบบ สามารถหลีกเลี่ยง หรือ ยุติความสัมพันธ์กับผู้ชายที่มีพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรง ซึ่งข้อค้นพบของทั้งสามขั้นนี้ สอดคล้องตามทฤษฎีพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ของ Downing และ Roush (1985) ด้วยเหตุนี้ จึงขอตั้งสมมติฐานว่า “อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกรังแกในคูรั๊ก”

2) อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการเห็นคุณค่าในตนเอง

Carpenter และ Johnson (2001) ศึกษาอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์และการเห็นคุณค่าในตนเองจากการร่วมกลุ่ม (collective self-esteem) ในผู้หญิงอายุเฉลี่ย 26.13 ปี ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 2, 3 และ 4 นั้น สามารถทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองได้ โดยผู้หญิงที่มีคะแนนในขั้นที่ 2 สูง มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองจากการร่วมกลุ่มต่ำ ในขณะที่ผู้หญิงที่มีคะแนนในขั้นที่ 3 และ 4 สูง มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองจากการร่วมกลุ่มสูงด้วยเช่นกัน โดยอธิบายว่า เนื่องจากผู้หญิงในขั้นที่สอง มีลักษณะของการประเมินตนเองเชิงลบ จึงทำให้เกิดผลตรงกันข้ามกับขั้นที่สูงกว่า ดังนั้น อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ จึงมีความสอดคล้องกับการเห็น

คุณค่าในตนเองจากการร่วมกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นเสมือนวัคซีนป้องกันผู้หญิงจากอาการซึมเศร้า นอกจากนี้เมื่อมีสิ่งที่มีมาคุกคามต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลจะใช้วิธีชดเชยความรู้สึกด้วยการระบุอัตลักษณ์กับกลุ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณค่าผ่านทาง การเหมารวมตนเอง หรือ การบิดเบือนให้คนนอกกลุ่มด้อยลง ผลคือ การเปรียบเทียบภายในกลุ่มที่เป็นเชิงบวกมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Cast และ Burke (2002) ที่อธิบายว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ขั้นพื้นฐาน ผ่านทางการตรวจสอบอัตลักษณ์กับกลุ่มสังคม และการยืนยันอัตลักษณ์ผ่านการแสดงบทบาทของตนเอง ซึ่งช่วยให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ทั้งแบบที่มีพื้นฐานมาจากความภาคภูมิใจในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Boisnier (2003) ที่ศึกษาเรื่องเชื้อชาติและการพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้หญิงผิวสีและผิวขาว พบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 1, 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ ในขณะที่ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 4 และ 5 มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อนำตัวแปรเชื้อชาติมาร่วมวิเคราะห์ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 3 สำหรับผู้หญิงผิวสี แต่มีความสัมพันธ์ทางลบสำหรับผู้หญิงผิวขาว อย่างไรก็ตาม นักวิจัยเหล่านี้ได้ให้คำแนะนำว่า การศึกษาพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ ควรระวังในเรื่องการสรุปครอบคลุมที่เกี่ยวกับประเด็นของการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในแต่ละงานวิจัยนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของพื้นฐานภูมิหลัง ดังนั้น ความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง อาจขึ้นอยู่กับ การให้ความหมายของความ เป็นเฟมินิสต์ของผู้หญิงแต่ละคน

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Montagnino (2006) ได้พบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่สูงขึ้นสามารถทำนายองค์ประกอบทางด้านสุขภาพจิต เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง (Ossana, Helms, & Leonard, 1992 อ้างถึงใน Saunders & Kashubeck-West, 2006; Kucharska, 2015), ความสุขเชิงอัตวิสัย (Yakushko, 2007) และโรคซึมเศร้า (Hurt et al., 2007; Kucharska, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Weitz (1982) ที่พบว่า หลังจากผู้หญิงได้เข้าร่วมกลุ่มเพื่อสร้างจิตสำนึกแบบเฟมินิสต์แล้วนั้น ทำให้ผู้หญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น และมีอาการซึมเศร้ามลดลง ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Eisele และ Stake (2008) ยังพบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ส่งผ่านอิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติแบบเฟมินิสต์และการรับรู้ความสามารถในตนเอง ซึ่งเจตคติแบบเฟมินิสต์เพียงอย่างเดียวโดยปราศจากการระบุอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์นั้น มีความสัมพันธ์น้อยมากต่อการรับรู้

ความสามารถในตนเอง ทั้งนี้ การรับรู้ความสามารถในตนเอง จัดว่าเป็นแนวคิดส่วนหนึ่งของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Maddux, 1991 อ้างถึงใน Eisele & Stake, 2008) ดังนั้น จากงานวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การมีความเชื่อแบบเฟมินิสต์นั้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะทางจิตของผู้หญิง โดยเฉพาะในส่วนของเป้าหมายในชีวิต ความเป็นตัวของตัวเอง และการเติบโตส่วนบุคคล มากกว่าผู้หญิงที่ให้คุณค่าแก่ความเชื่อแบบดั้งเดิม

ในขณะที่ งานวิจัยของ Davis (1994) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 1 กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ($r = .36$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นอื่น ๆ ที่เหลือกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นเดียวกับ Miles (1997) ที่พบความสัมพันธ์ทางลบเฉพาะในขั้นที่ 2 ของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 2 สูง มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Manago, Brown, และ Leaper (2009) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นเพศหญิง ชาวลาตินอเมริกา ในระดับมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 13-19 ปี กลับไม่พบความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่างกลุ่มผู้หญิงที่สนับสนุนเฟมินิสต์และไม่สนับสนุนเฟมินิสต์ โดยระบุว่า ผู้หญิงให้คำนิยามต่อเฟมินิสต์แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีแนวคิดเกี่ยวกับ ‘ความเท่าเทียม’ และ ‘สิทธิ’ ที่ผู้หญิงพึงมีได้เช่นเดียวกับผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นการได้รับความเคารพนับถือ การทำงานในอาชีพเดียวกัน หรือ การมีความสามารถที่เหมือนกัน เป็นต้น แต่การนิยามของผู้หญิงเหล่านี้ กลับไม่รวมถึงการตระหนักในสถานะความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง อาจเป็นเพราะโครงสร้างที่กว้างและครอบคลุมหลายแง่มุมที่แตกต่างกันในเรื่องของตัวตน ทำให้การวัดในงานวิจัยนี้ ไม่ได้มีทิศทางโดยตรงต่อการใช้ผู้หญิงจะนึกถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศ ดังนั้น ผลที่ได้ในงานวิจัยเหล่านี้ จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่สูงขึ้น มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยอธิบายว่า การมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์อาจไม่ใช่คุณสมบัติทางบวกในสังคม เพราะไม่ว่าจะมีอัตลักษณ์แบบไหนก็สามารถเข้าถึงการเห็นคุณค่าในตนเองได้เช่นกัน

จากงานวิจัยข้างต้นส่วนใหญ่ พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่สูงขึ้นและการเห็นคุณค่าในตนเอง อาจกล่าวได้ว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก สามารถทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้หญิงได้ แม้ว่าจะมีบางงานวิจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรนี้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูล การนิยาม หรือเครื่องมือที่นำไปใช้ในงานวิจัยก่อนหน้านี้

นี้ที่ยังมีจุดอ่อนอยู่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือวัดที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง บริบททางวัฒนธรรม และประเด็นที่ต้องการจะศึกษาในงานวิจัย

3) การเห็นคุณค่าในตนเองและการถูกรังแกในคูรััก

งานวิจัยของ Aguilar และ Nightingale (1994) ศึกษากับผู้หญิงจำนวน 96 คน โดยแบ่งเป็นผู้หญิง 48 คนที่ระบุว่าเคยถูกรังแก เทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงอีก 48 คนที่ไม่เคยถูกรังแก ผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์การถูกรังแกที่เพิ่มขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ ซึ่งผู้หญิงที่ไม่มีประสบการณ์ถูกรังแกมากกว่าหนึ่งปี จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้หญิงที่ถูกทำร้ายในช่วงปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ระยะห่างจากความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง มีผลกระทบทางบวกต่อการเห็นคุณค่าในตนเองเมื่อเวลาผ่านไป อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่า ผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นเป้าหมายของการถูกรังแกหรือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้น เป็นสาเหตุให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Gonzalez-Guarda, Vermeesch, Florom-Smith, McCabe, และ Peragallo (2013) ที่อธิบายว่า เนื่องจากการศึกษาความเชื่อมโยงทางเดียว จึงยังมีข้อจำกัดในการอธิบายว่า การถูกรังแกจากคูรัักนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองที่ลดลง หรือว่า การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ นำไปสู่การถูกรังแกรุนแรงเพิ่มขึ้น หรือ อาจเป็นไปได้ทั้งสองทาง ทั้งนี้ Aguilar และ Nightingale เสนอว่า หากการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นสาเหตุทำให้ผู้หญิงรู้สึกไร้อำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ดังนั้น การผลักดันให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ต้องเน้นย้ำในการรักษาเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงที่พยายามแก้ปัญหา หรือต้องการยุติความสัมพันธ์

ในขณะที่ Jezl, Molitor, และ Wright (1996) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมเพศชายจำนวน 114 คน และเพศหญิง จำนวน 118 คนที่มีคูรััก โดยร้อยละ 59 เคยถูกรังแกทางร่างกายอย่างน้อยหนึ่งครั้งในความสัมพันธ์ที่ผ่านมาหรือในปัจจุบัน, ร้อยละ 96 มีประสบการณ์ถูกรังแกทางจิตใจ, และร้อยละ 15 ถูกบังคับทางเพศ ผลวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกรังแกทางจิตใจในความสัมพันธ์แบบคูรััก ($r = -.16, p = .018$) เฉพาะกับเพศหญิงเท่านั้น กล่าวคือ ผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง รายงานการถูกรังแกทางจิตใจลดลงเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งมีงานวิจัยที่ใกล้เคียงของ DeVore (2002) ที่ศึกษาประเด็นเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองกับการตกเป็นเหยื่อความรุนแรง โดยมี

กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรดหนึ่งจำนวน 32 คน ผลที่ได้พบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการตกเป็นเหยื่อเพื่อน กล่าวคือ เด็กนักเรียนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ รายงานการถูกรังแกจากเพื่อนมากกว่าเด็กนักเรียนที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Delfabbro, Winefield, Dollard, Anderson, Metzger, และ Hammarstrom (2006) ที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกหรือกลั่นแกล้งนั้น มักมีลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเมื่อเทียบกับคนที่เป็ฝ่ายกระทำพวกเขา เช่นเดียวกับกับงานวิจัยของ Papadakaki และคณะ (2009) ที่ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการใช้ความรุนแรงในคูรััก ในประเทศกรีซ และงานวิจัยของ Sahin และคณะ (2010) ที่ศึกษาในประเทศตุรกี พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกทางร่างกายจากคูรัักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึง การเป็นผู้กระทำรุนแรงด้วย กล่าวคือ คนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อมากขึ้น โดยนำพาชีวิตตนเองให้ตกต่ำลง ปรากฏจากการเรีกร้อง และยอมให้ผู้อื่นกระทำกับตนเองตามอำเภอใจ (Tice, 1991 อ้างถึงใน Papadakak et al., 2009) อีกทั้งยังทำให้ผู้หญิงไม่คิดที่จะแก้ปัญหา และก่อให้เกิดการกระทำรุนแรงต่อไปเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกัน ความรุนแรงก็เป็นสาเหตุให้ผู้หญิงสูญเสียการเห็นคุณค่าในตนเองจนนำไปสู่โรคซึมเศร้าและการยอมจำนน

ในขณะที่ งานวิจัยของ Abadi, Ghazinour, Nojomi, และ Richter (2012) ได้ศึกษาความรุนแรงในครอบครัวและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้หญิงตั้งครรภ์ในประเทศอิหร่าน จำนวน 600 คน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อผู้หญิงถูกรังแกทางเพศและวาจา ในขณะที่งานวิจัยนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Al-modallal, Sowan, Hamaideh, Peden, Al-Omari, และ Al-Rawashdeh (2012) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงทำงานในประเทศจอร์แดน ที่เคยมีประสบการณ์และไม่เคยมีประสบการณ์ถูกรังแกทางร่างกาย ผลที่ได้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเคยมีประสบการณ์ถูกรังแกทางร่างกายในความสัมพันธ์หรือไม่ก็ตาม โดยอธิบายว่า ผลลัพธ์ที่ได้นี้ ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากผู้หญิงที่มีหน้าที่การงานนั้น รายงานการเห็นคุณค่าในตนเองสูงเพราะไม่พึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากผู้ชาย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงเหล่านี้เห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น เช่นเดียวกับข้อค้นพบของ Exner-Cortens, Eckenrode, และ Rothman (2013) ที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการถูกรังแกทางร่างกายในคูรััก

นอกจากนี้ Gonzalez-Guarda และคณะ (2013) ได้ศึกษาเรื่องบ้านเกิด วัฒนธรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง และความรุนแรงในคูรักรักของผู้หญิงชาวพื้นเมือง จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในคูรักรัก โดยผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงรายงานประสบการณ์ความรุนแรงในคูรักรักลดลง นอกจากนี้ การเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผ่านอิทธิพลระหว่างความสัมพันธ์ของบ้านเกิดและความรุนแรงในคูรักรัก โดยสรุปว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยระดับบุคคลที่ช่วยปกป้องผู้หญิงชาวพื้นเมืองจากความรุนแรงในคูรักรัก โดยผู้หญิงที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง ยอมทนอยู่ในความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงน้อยกว่าผู้หญิงที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davila (2016) ที่พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและการยอมรับความก้าวร้าวในความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ต่อการถูกกระทำรุนแรง ในขณะที่ การเห็นคุณค่าในตนเองสูงช่วยปกป้องบุคคลจากวงจรการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในคูรักรัก รวมถึง งานวิจัยของ O'Keefe และ Treister (1998 อ้างถึงใน Davila, 2016) ที่พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัยปกป้องผู้หญิงต่อการตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง และในทางกลับกัน การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้กระทำรุนแรงของผู้ชาย

จากงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการเห็นคุณค่าในตนเอง และ งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรัก ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานว่า “การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรัก”

4) อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและอำนาจในความสัมพันธ์

การทบทวนวรรณกรรมไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและอำนาจในความสัมพันธ์โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงและสามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรนี้ได้ดังนี้

งานวิจัยของ Backus และ Mahalik (2011) ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์กับการเลือกคูรักรักในอุดมคติที่มีลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาหญิงผิวขาว จำนวน 183 คน อายุระหว่าง 18-22 ปี จากผลวิจัยที่ได้ พบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์สามารถทำนายความชอบคูรักรักในอุดมคติที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชายของผู้ร่วมวิจัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 1 หรือ ผู้หญิงที่ยอมรับวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่ และสนับสนุนบทบาททาง

เพศแบบดั้งเดิม มีแนวโน้มที่จะชอบผู้ชายในอุดมคติที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของลักษณะความเป็นชายแบบดั้งเดิม ได้แก่ ใช้ความรุนแรง (violence), เผด็จการ (dominance), แสดงอำนาจเหนือผู้หญิง (power over women), และ รังเกียจคนรักร่วมเพศ (disdain for Homosexuals) ในทางตรงข้าม ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่ 4 และ 5 หรือผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก ต้องการคู่รักในอุดมคติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของลักษณะความเป็นชายแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ไม่ต้องการผู้ชายที่ชอบควบคุมบงการและใช้ความรุนแรง รวมถึง ผู้ชายที่คิดว่าตนเองอยู่เหนือกว่าผู้หญิง

นอกจากนี้ Farrell และคณะ (2015) ได้ศึกษาเรื่องอำนาจในความสัมพันธ์ และทำการทดสอบมาตรวัดที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมในกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่า ผู้ชายที่มีความเชื่อเรื่องบทบาททางเพศสูง และเชื่อในเรื่องความเสมอภาคทางเพศต่ำ มีอำนาจในความสัมพันธ์มากกว่าผู้หญิง ในขณะที่ อำนาจในความสัมพันธ์ จะมีระดับใกล้เคียงกันทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ก็ต่อเมื่อผู้ชายเชื่อเรื่องความเสมอภาคของบทบาททางเพศมากขึ้น ดังนั้น อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ในขั้นที่สูงขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการท้าทายอำนาจชายเป็นใหญ่ และไม่ยอมรับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมทางเพศ กล่าวคือ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก อาจเป็นปัจจัยปกป้องผู้หญิงต่อความเสี่ยงในการข้องเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา รวมถึง การถูกรุกรานรุนแรงในความสัมพันธ์โดยคู่รักที่มีอำนาจเหนือกว่า และอาจช่วยป้องกันอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมเชิงลบ หรือ บรรทัดฐานของบทบาททางเพศที่เข้มงวดอื่น ๆ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย พรจันทร์ เสียงสอน (2557) ได้วิเคราะห์การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทยจำนวน 10 เรื่อง โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ศึกษาทฤษฎีสตรีนิยมและแนวคิดเรื่องความรุนแรง พบว่า มีการนำเสนอภาพผู้หญิงและพฤติกรรมความรุนแรงที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งในด้านความคิดและจิตใจของตัวละครผู้หญิงที่พบในปัจจุบัน เริ่มมีความคิดที่ทันสมัย สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระในแบบที่ตัวเองต้องการ มั่นใจในตนเองมากขึ้น ความเป็นปัจเจกชนที่พร้อมเผชิญหน้ากับความเสี่ยง กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง และกล้าในการตัดสินใจแบบลักษณะของผู้หญิงสมัยใหม่ ในเรื่องความรักก็มีการแสดงออกและเปิดเผยความปรารถนาอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังเป็นการนำเสนอภาพของผู้หญิงที่พร้อมจะต่อสู้ หรือปกป้องตัวเองเมื่อเกิดอันตราย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการไม่ยึดติดในอุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงแบบเก่า

และการต่อสู้กับอุดมการณ์ดั้งเดิมแบบชายเป็นใหญ่ ที่เคยทำให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะด้อยกว่าได้มีสิทธิของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับผู้ชายมากขึ้น

5) อำนาจในความสัมพันธ์และการถูกระทำรุนแรงในคูรััก

งานวิจัยของ Dunkle, Jewkes, Brown, Gray, McIntyre, และ Harlow (2004) ศึกษาความรุนแรงอันเนื่องมาจากเพศและอำนาจในความสัมพันธ์กับความเสี่ยงในการติดเชื้อ HIV โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงแอฟริกาใต้จำนวน 1,366 คน ผลวิจัยที่ได้พบว่า ผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV จากคูรัักผู้ชาย ที่มีพฤติกรรมบีบบังคับและกระทำรุนแรงทางเพศ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Jewkes, Dunkle, Nduna, และ Shai (2010) ที่พบว่า ผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์สูงและปานกลาง รายงานประสบการณ์ถูกระทำรุนแรงทางร่างกายและทางเพศลดลง รวมถึง ได้รับเชื้อ HIV จากคูรัักน้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาผ่านมุมมองแบบเฟมินิสต์ของ Worell และ Remer (2003) อ้างถึงใน Minieri et al., 2014) ที่กล่าวว่า ความรุนแรงในคูรัักที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากความไม่เท่าเทียมทางอำนาจ นำไปสู่ความไม่สมดุลทางความสัมพันธ์

Grose และ Grabe (2014) ศึกษาบทบาทของอำนาจในความสัมพันธ์กับการถูกระทำรุนแรงในครอบครัวต่อผู้หญิงชนบทในประเทศนิการากัว จำนวน 345 คน ด้วยการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาเฟมินิสต์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อผู้หญิงมีอำนาจในความสัมพันธ์มากกว่า จะถูกควบคุมจากคนรัักน้อยลง รวมถึงการรายงานประสบการณ์ความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศที่ลดลง แต่เมื่อทำการศึกษาตัวแปรที่อาจช่วยเพิ่มความสามารถของผู้หญิงในการต่อต้านหรือหนีจากการถูกระทำรุนแรง เช่น อายุ การศึกษา รายได้ และการมีงานทำ กลับไม่พบว่ามมีอิทธิพลปกป้อง ในขณะที่งานวิจัยของ Minieri และคณะ (2014) ได้ศึกษาอำนาจในความสัมพันธ์ที่เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างความรุนแรงในคูรัักกับปัญหาสุขภาพจิต ผลวิจัยที่ได้พบว่า การรับรู้อำนาจในความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสบการณ์ความรุนแรงในคูรัักอย่างมีนัยสำคัญ ($r = -.32, p < .001$) กล่าวคือ ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงโดยคูรัักเพิ่มขึ้น การรับรู้อำนาจในความสัมพันธ์จะต่ำลง และส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gonzalez-Guarda, McCabe, Mathurin, DeBastiani, และ Montano (2017) ที่ศึกษาอิทธิพลของอำนาจในความสัมพันธ์และการสื่อสารในคูรัักกับปัจจัยร่วมอื่น ๆ ได้แก่ การใช้สารเสพติด, การถูกระทำรุนแรงจากคูรััก, HIV, และ โรค

ซิมเศร่า ในผู้หญิงลาตินอเมริกาจำนวน 320 คน อายุระหว่าง 18-50 ปี ผลวิจัยที่ได้พบว่า อำนาจในความสัมพันธ์ มีอิทธิพลมากที่สุดต่อปัจจัยร่วมอื่น ๆ ($\beta = -0.49, p < .001$) กล่าวคือ ผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์สูง รายงานพฤติกรรมและประสบการณ์ เช่น การใช้สารเสพติด, การถูกระงับการรุนแรงจากคู่อริ, HIV, และ โรคซิมเศร่า น้อยกว่าผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ และยังพบว่า หากผู้หญิงพยายามเจรจาโดยใช้การสื่อสารที่ดีกับคนรัก แต่คนรักของผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจที่เหนือกว่า คุณภาพของการสื่อสารจะไม่เป็นผลในกรณีนี้

งานวิจัยในประเทศไทย ที่พบประเด็นในส่วนของอำนาจในความสัมพันธ์กับการถูกระงับการรุนแรงจากคู่อริ ได้แก่ งานวิจัยของ จิราภา เจริญวุฒิ (2549) ที่ศึกษาในหัวข้อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่อริ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า สาเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ มาจากความไม่เสมอภาคทางเพศ การขัดเกลาทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรู้สึกรังเกียจและการแสดงออกของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับ สุสัณหา ยิ้มแย้ม, สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, และ สุจิตรา ชัยวุฒิ (2554) พบว่า ผู้หญิงประมาณหนึ่งในสามเคยถูกคู่อริหรือคู่ครองทำร้ายร่างกาย ซึ่งผลที่ตามมาคือ การบาดเจ็บเล็กน้อย (82.9%) ถึงรุนแรง (2.9%) ต้องเข้ารับการผ่าตัดและรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน โดยสาเหตุที่ผู้หญิงมักตกเป็นเหยื่อความรุนแรงนั้น อาจเนื่องมาจากค่านิยม ที่มักสั่งสอนให้ผู้หญิงต้องยอมจำนน และเชื่อฟังฝ่ายชาย อีกทั้ง โอกาสทางสังคมในการเป็นเจ้าของและการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดสถานภาพทางสังคม และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อหะมะกอดี กาชอ, บะห์รุดดีน บินยูไซ๊ะ, และ สมะมะแอ ปือราเฮง (2556) ที่ได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวมุสลิม จังหวัดยะลา พบว่า สามีที่มีพฤติกรรมใช้อำนาจเกินขอบเขตกับภรรยาและหยิ่งยโสในตำแหน่งราชการที่ได้รับ มักจะใช้ความรุนแรงในครอบครัว ตบตีภรรยา สาเหตุส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับภาระกึ่งให้เพศชายเป็นใหญ่ ในฐานะที่เป็นสามี เป็นพ่อ หรือ เป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว และแม้แต่ในภาพยนตร์ไทย ก็แสดงให้เห็นว่าผู้ชายมักเป็นผู้กระทำความรุนแรงและมีสิทธิเหนือกว่าผู้หญิง โดยมองผู้หญิงเป็นเสมือนวัตถุทางเพศ นำมาซึ่งการกดขี่ที่ทำให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสถานะด้อยกว่า (พรจันทร์ เสียงสอน, 2557)

จากงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การกระทำความรุนแรงในคู่อริ เป็นเรื่องเฉพาะที่มีผลลัพธ์มาจากความปรารถนาของผู้ชายที่ต้องการรักษาอำนาจเหนือผู้หญิง โดยผู้ชายใช้ความรุนแรงเพื่อให้ผู้หญิงอยู่ในสถานะจำยอม ส่วนหนึ่งเป็นการผลักดันให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้การควบคุม และทุ่มเทให้กับ

อำนาจของผู้ชาย (Ali & Naylor, 2013) สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของนักวิชาการสตรีที่กล่าวว่า การพยายามควบคุมผู้หญิง และโครงสร้างทางสังคมที่กดขี่ นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมของอำนาจภายใน ความสัมพันธ์ ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในความเสี่ยงของการถูกระงับรุนแรงมากขึ้น (Connell, 1987 อ้างถึงใน Grose & Grabe, 2014)

จากงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและอำนาจใน ความสัมพันธ์ และ งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจในความสัมพันธ์และการถูกระงับ รุนแรงในคู่รัก ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานว่า “อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกระงับรุนแรงในคู่รัก”

ข้อตกลงเบื้องต้น

จากแนวคิดและงานวิจัยที่ได้กล่าวไปข้างต้น ตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา คือ อัตลักษณ์ ทางเฟมินิสต์เชิงบวก และตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และ อำนาจในความสัมพันธ์ มีข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรทั้งสามนี้ที่นำไปสู่ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความคงทนของตัวแปร

1.1 อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

Erikson (1986) อธิบายว่า อัตลักษณ์ เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ นิสัย หรือ บุคลิกภาพ รวมไปถึง การที่บุคคลยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ๆ นั้น (Tajfel & Turner, 1986) โดยเป็นการนำเอาประสบการณ์ทั้งจากอดีต และปัจจุบัน มาสร้างเป็นระบบตัวตน บุคคลจึงรู้สึกถึงความ ต่อเนื่องได้ไปจนถึงอนาคต แสดงว่า อัตลักษณ์ของบุคคลนั้น จะมีช่วงระยะเวลาที่ดำเนินมาตั้งแต่ใน อดีต ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและ บริบททางสังคมนี้ จึงเป็นโครงสร้างที่ค่อนข้างคงทนแม้เวลาผ่านไป ซึ่งจะฝังอยู่ในตัวบุคคล ทำให้ ไม่ง่ายนักที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในทันที เพราะบุคคลต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบตนเองมาแล้ว เพื่อให้แน่ใจในอัตลักษณ์นั้น (Erikson, 1986; Stryker & Burke, 2000)

1.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง

Brown (2007) อธิบายว่า การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถเป็นได้ทั้งแบบสภาวะทางอารมณ์ และแบบนิสัย ซึ่งการที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับตนเองแบบทั่ว ๆ ไป ถือว่าเป็นการเห็นคุณค่าในตนเองเชิง อุปนิสัยที่ค่อนข้างคงทนทั้งต่อเวลาและสถานการณ์

1.3 อำนาจในความสัมพันธ์

อำนาจเป็นส่วนหนึ่งที่เราจะได้รับมาจากการมีอัตลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคม ดังนั้น การรับรู้อำนาจของบุคคลอาจแปรผันตามอัตลักษณ์ที่มี จากงานวิจัยของ Powers และ Reiser (2005) พบว่า เรื่องของอำนาจทางสังคมส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ของแต่ละเพศ หากขาดการตระหนักในเรื่องของการแบ่งชนชั้นทางเพศ ก็อาจทำให้ผู้หญิงดำเนินความสัมพันธ์แบบที่อิทธิพลในการต่อรองหรือตัดสินใจน้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งการรับรู้อำนาจดังกล่าวนี้ ได้ผูกติดกับแนวคิดอัตลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคมซึ่งจะฝังอยู่ในตัวบุคคล หากอัตลักษณ์ที่มีนั้นแข็งแกร่ง อำนาจที่บุคคลรับรู้ก็มีแนวโน้มจะคงอยู่กับอัตลักษณ์นั้น

2. ลำดับการเกิดขึ้นของตัวแปร

2.1 อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเอง

อัตลักษณ์นั้นสะท้อนให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์รวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง (Honest & Yardley, 1987) ซึ่งการตรวจสอบตนเองและยืนยันอัตลักษณ์ผ่านทาง การแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสังคม ทำให้บุคคลรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม นำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น (Cast & Burke, 2002; Tajfel & Turner, 1986) สอดคล้องกับแนวคิดของ Downing และ Roush (1985) ที่เชื่อว่า การเห็นคุณค่าในตนเองจะสูงขึ้นหรือไม่นั้น อาจขึ้นอยู่กับว่าบุคคลได้พัฒนาอัตลักษณ์ไปสู่ขั้นที่สอดคล้องกับความเชื่อ/แนวคิดแบบไหนของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์

2.2 อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกนำไปสู่อำนาจในความสัมพันธ์

แนวคิดอัตลักษณ์เป็นการผสมผสานเรื่องตัวตนและสังคมผ่านการเน้นย้ำโครงสร้างทางสังคม ความรู้ และเรื่องราวที่อธิบายถึงประสบการณ์ในชีวิตมนุษย์ที่ส่งผลต่อการเข้าใจตนเอง (self-understanding) โดยอัตลักษณ์จะมีความทำงานทางด้านจิตใจ (psychological function) ที่เป็นการสร้างความหมาย และทำหน้าที่ในทางปฏิบัติ (practical function) ที่เป็นแนวทางไปสู่การกระทำ กล่าวคือ อัตลักษณ์ส่งผลต่อสิ่งที่บุคคลทำเช่นเดียวกับสิ่งที่บุคคลคิดหรือรู้สึก เพราะอัตลักษณ์เป็นแก่นแกนที่ผูกติดกับหลักปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงออกทางอำนาจ (Sindic, Barreto, & Costa-Lopes, 2015) ซึ่งในบริบทความสัมพันธ์ของคู่รักนั้น อำนาจในความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของคุณลักษณะส่วนบุคคลของคู่รักนั้น ๆ ที่ปัจจัยเบื้องต้นเป็นเรื่องของบุคลิกภาพ และนิสัยของบุคคล (Huston, 1983 อ้างถึงใน Hall & Knox, 2017) ดังนั้น งานวิจัยนี้ จึงพิจารณาว่า ปัจจัยดังกล่าวสามารถนำไปสู่การมีอำนาจได้ โดยส่วนหนึ่งมาจากอัตลักษณ์ที่บุคคล

เกี่ยวข้องกับทางสังคมและรับเอาแนวคิดนั้นมาปฏิบัติ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการที่คนรักปฏิบัติต่อตนเองด้วยเช่นกัน

สรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

การมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก อาจทำให้ผู้หญิงตระหนักถึงคุณค่าหรือความสามารถภายในตนเอง รวมทั้งคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับเพศหญิงมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงกล้ายึดหยัดเพื่อสิทธิของตนเองที่จะไม่ยอมตกอยู่ภายใต้ระบอบชายเป็นใหญ่ โดยมีแนวโน้มที่จะเลือกคนรักเพศชายที่ไม่ใช้ความรุนแรงและไม่ใช้อำนาจกดขี่ผู้หญิง ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจช่วยลดโอกาสถูกกระทำรุนแรงในคูรัักได้ ดังนั้น จากแนวคิดเชิงทฤษฎี และงานวิจัยที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จึงนำไปสู่กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาอิทธิพลทางตรงของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่มีต่อการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก
2. ศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่มีต่อการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน
3. พัฒนามาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเพื่อใช้ในการงานวิจัยนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ศึกษาในผู้หญิงวัยทำงาน อายุระหว่าง 30-60 ปี ที่มีคูรัักเพศตรงข้ามและมีระยะเวลาความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน อาศัยหรือทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร
2. ความถี่และรูปแบบการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักที่ผู้วิจัยศึกษาจะอยู่ในช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา
3. ผู้วิจัยมุ่งเน้นเฉพาะในส่วนของการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักหรือคู่สมรส โดยศึกษาจากการรายงานผลของผู้ร่วมวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรแฝงภายนอก

อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก วัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

ตัวแปรแฝงภายใน

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง วัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง
2. อำนาจในความสัมพันธ์ วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ 1) อำนาจเชิงผลลัพธ์ และ 2) อำนาจเชิงกระบวนการ

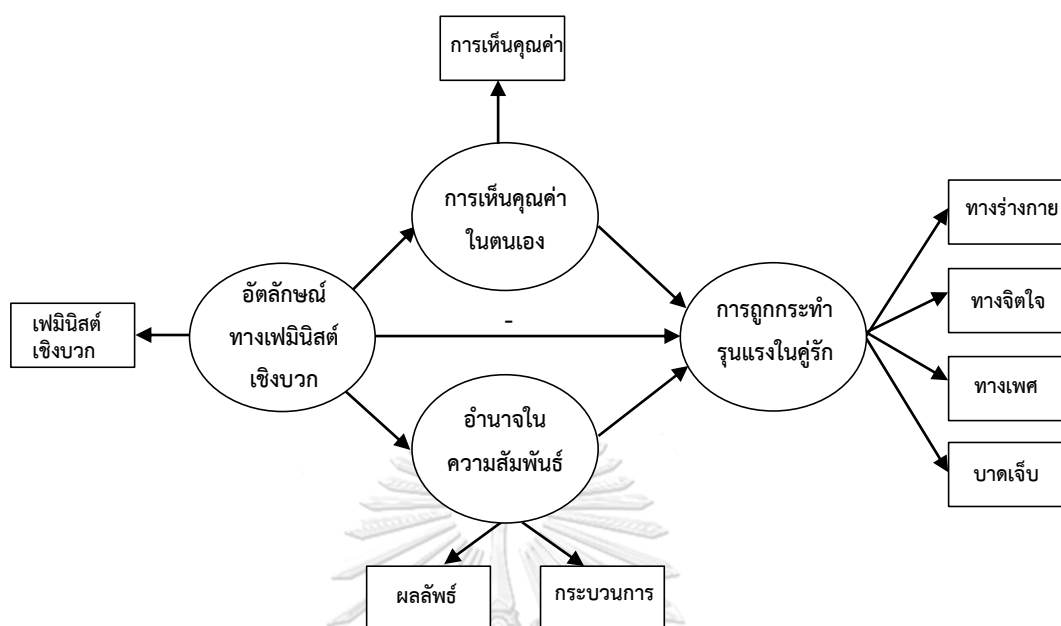
ตัวแปรตาม

การถูกกระทำรุนแรงในคูรััก วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ 1) ความรุนแรงทางร่างกาย 2) ความรุนแรงทางจิตใจ 3) ความรุนแรงทางเพศ และ 4) การบาดเจ็บ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก
สมมติฐานข้อที่ 2	การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก
สมมติฐานข้อที่ 3	อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก

โดยแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

คำจำกัดความในงานวิจัย

อัตลักษณ์ทางเพศนิยมเชิงบวก หมายถึง การรับรู้ตนเองโดยมีเจตคติที่มุ่งเน้นในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศและแนวทางปฏิบัติแบบเพศนิยมมาหลอมรวมเข้ากับคุณลักษณะทางความคิดเชิงบวกส่วนบุคคล จนกลายเป็นมุมมองที่สอดคล้องกับเหตุและผลตามความเป็นจริง ให้คุณค่าด้านบวกของการเป็นเพศหญิง ปฏิบัติตามบทบาททางเพศแบบยืดหยุ่น ประเมินพฤติกรรมของทั้งเพศชายและเพศหญิงบนพื้นฐานของแต่ละบุคคลและสถานการณ์นั้น ๆ ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงโดยปราศจากความโกรธ มีพฤติกรรมที่ดีในการจัดการกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา รวมถึงการตอบสนองต่อบุคคลหรือสถานการณ์การถูกกดขี่/การกีดกันทางเพศได้อย่างเหมาะสม

อัตลักษณ์ทางเพศนิยมเชิงบวกในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดอัตลักษณ์ทางเพศนิยมเชิงบวก โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง ว่าตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเพียงใด ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ตนเองผ่านการประเมินในด้านของความสามารถและความสามารถ ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองอาจเป็นได้ทั้งแบบลักษณะนิสัยและแบบ

สภาวะทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงความรู้สึกและความสามารถในการจัดการหรือเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้น

การเห็นคุณค่าในตนเองในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง ว่าตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเพียงใด ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

อำนาจในความสัมพันธ์ หมายถึง อิทธิพลที่บุคคลมีต่อคู่ปฏิสัมพันธ์เช่นคู่รักหรือคู่สมรส โดยแสดงออกผ่านทาง การครอบงำในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมต่อความปรารถนาของคนรัก การควบคุมการกระทำของอีกฝ่าย รวมถึงความสามารถในการกำหนดทางเลือกให้แก่ความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

อำนาจในความสัมพันธ์ในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์โดยรวม โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง ว่าตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเพียงใด ตั้งแต่ 1 คือ ไม่จริงอย่างยิ่ง จนถึง 7 คือ จริงอย่างยิ่ง โดยมีองค์ประกอบของอำนาจในความสัมพันธ์ ดังนี้

1. อำนาจด้านผลลัพธ์ คือ ความสามารถในการควบคุมการตัดสินใจ โดยกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการ
2. อำนาจด้านกระบวนการ คือ ความสามารถในการมีส่วนร่วม ชัดขวางการตัดสินใจ และยับยั้งความคิดในแบบที่ตนเองต้องการเพื่อให้อีกฝ่ายยอมรับ

การถูกรุกรานแรงในคู่รัก หมายถึง การถูกคนรักกระทำพฤติกรรมใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการทำร้ายทางร่างกาย จิตใจ ทางเพศ หรือ ทำให้เกิดการบาดเจ็บ โดยเป็นการรายงานความถี่ของพฤติกรรมของผู้ถูกรุกรานแรงจากคนรักภายใน 1 ปี ที่ผ่านมา โดยคะแนนความถี่ของพฤติกรรม ตั้งแต่ 0 จนถึง มากกว่า 20 ครั้ง โดยมีองค์ประกอบของการถูกรุกรานแรง ดังนี้

1. ความรุนแรงทางร่างกาย คือ การถูกคนรักกระทำพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย รวมถึงการที่คนรักใช้วัตถุหรืออาวุธในการทำร้าย
2. ความรุนแรงทางจิตใจ คือ การถูกคนรักกระทำพฤติกรรมหรือคำพูดที่ทำให้ร้ายความรู้สึกของผู้ถูกรุกราน ซึ่งทำให้เจ็บปวด เสียใจ และอับอาย

3. ความรุนแรงทางเพศ คือ การถูกคนรักกระทำพฤติกรรมข่มขู่หรือใช้กำลังบังคับเพื่อให้มีเพศสัมพันธ์ด้วยโดยที่ผู้ถูกกระทำไม่เต็มใจ

4. การบาดเจ็บ คือ การได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายอันเกิดจากการกระทำของคนรักโดยพิจารณาจากความรุนแรงตั้งแต่อาการบอบช้ำของร่างกายไปจนถึงกระดูกแตกหัก รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการรักษายาพยาบาล หรือความเจ็บปวดที่เกิดต่อเนื่องมากกว่า 1 วัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อทราบความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก และการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก
2. ผลการศึกษาช่วยนำร่องไปสู่การหาแนวทางป้องกันผู้หญิงจากการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักได้ตรงจุดยิ่งขึ้น
3. ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกโดยเฉพาะ และสามารถนำไปใช้ในงานวิจัยอื่น ๆ ได้

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกในคูรััก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

กลุ่มประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ บุคคลวัยทำงานเพศหญิง อายุ 30-60 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร อ้างอิงจากงานวิจัยของ O'Neill และคณะ (2008) ที่พบว่า ระดับการศึกษา, การประกอบอาชีพ, การอาศัยอยู่ในเขตเมือง, และอายุที่มากขึ้นนั้น มีความเกี่ยวข้องกับการเป็นเฟมินิสต์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (convenience sampling) โดยสุ่มเลือกผู้หญิงวัยทำงานทั้งจากภาครัฐ และ เอกชน ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 30-60 ปี มีคูรัักหรือคู่สมรสในปัจจุบันหรือเคยมีในอดีตที่เป็นเพศตรงข้าม (heterosexual) และมีระยะเวลาของความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน เนื่องจากผู้หญิงอาจประสบกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถูกรังแกโดยผู้ชายที่เป็นคนรักเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างกันได้ชัดเจนกว่าคูรัักที่คบหากันมาไม่ถึง 6 เดือน (ศรีธัญญา ศรีโยธิน, 2557) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจาก 15 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ 19 เส้นทาง (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมอีกประมาณร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการไม่ตอบกลับหรือข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย มาตรการวัดการถูกรังแกในคูรััก, มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง, มาตรการวัดอำนาจในความสัมพันธ์ และ มาตรการวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

การพัฒนาและประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรการการกระทำรุนแรงในคู่รัก

มาตรการการกระทำรุนแรงในคู่รัก ได้รับการพัฒนามาจากมาตรวัด The Revised Conflict Tactics Scales, CTS2 ของ Straus และคณะ (1996) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การต่อรอง, 2) ความรุนแรงทางจิตใจ, 3) การทำร้ายร่างกาย, 4) การคุกคามทางเพศ และ 5) การทำร้ายจนบาดเจ็บ โดย Sriyothin และ Maneesri (2017) ได้ทำการเรียบเรียงเป็นภาษาไทยแล้วจึงนำมามาตรวัดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนทำงาน จำนวน 197 คน ซึ่งจากการปรับปรุงมาตรครั้งที่สอง ได้มีการลดจำนวนข้อกระทงโดยพิจารณาตัดข้อที่มีค่า CITC ต่ำและข้อที่ตัดออกแล้วทำให้ค่าความเที่ยงสูงขึ้นเหลือเพียงแค่ 4 องค์ประกอบ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน ได้ผลว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ ($\chi^2 = 0.04, df = 1, p = .844$) และค่าประมาณของรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองเท่ากับ 0.00 โดยด้านความรุนแรงทางจิตใจมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .28 ด้านความรุนแรงทางกายมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .68 ด้านความรุนแรงทางเพศมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .64 และด้านการบาดเจ็บมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .93 ซึ่งทุกองค์ประกอบมีอิทธิพลต่อตัวแปรแฝงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงได้ข้อกระทงทั้งหมด 32 ข้อ จากเดิม 60 ข้อ แบ่งเป็น การกระทำรุนแรง 16 ข้อ และการถูกกระทำรุนแรง 16 ข้อ สำหรับงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะการถูกกระทำรุนแรงทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การทำร้ายจิตใจ มี 6 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .91, 2) การทำร้ายร่างกาย มี 3 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .77, 3) การคุกคามทางเพศ มี 4 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .52, และ 4) การบาดเจ็บ มี 3 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .67 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .85

ตัวอย่างข้อคำถาม

1) ความรุนแรงทางกาย

- “คนรักของฉันผลักฉัน”
- “คนรักของฉันเคยใช้มีด/ปืนทำร้ายฉัน”

2) ความรุนแรงทางจิตใจ

- “คนรักของฉันตำหนิฉันด้วยคำพูดรุนแรง”
- “คนรักของฉันตำหนิฉันเป็นคนไม่ได้เรื่อง”

3) ความรุนแรงทางเพศ

- “คนรักของฉันสั่งให้ฉันมีเพศสัมพันธ์ทางปาก/ทวารหนัก”
- “คนรักของฉันสั่งให้ฉันมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย”

4) การบาดเจ็บ

- “ฉันมีอาการเคล็ด ฟกช้ำ/บาดเจ็บแผลจากการทะเลาะกับคนรักของฉัน”
- “ฉันถูกส่งโรงพยาบาล/คลินิกหลังทะเลาะกับคนรักของฉัน”

จากที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยใช้มาตรวัดนี้ฉบับภาษาไทย โดยเป็นมาตรวัดความถี่ของการถูกรังแกในคูรักรูปแบบ 7 ช่วงคำตอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

0 = ไม่เคยเลย	หมายถึง	ไม่เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้เลย
1 = 1 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้ 1 ครั้ง
2 = 2 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้ 2 ครั้ง
3 = 3 - 5 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้ 3-5 ครั้ง
4 = 6 - 10 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้ 6-10 ครั้ง
5 = 11 - 20 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้ 11-20 ครั้ง
6 = มากกว่า 20 ครั้ง	หมายถึง	เคยถูกรังแกเหตุการณ์นี้มากกว่า 20 ครั้ง

กล่าวคือ ผู้ที่มีคะแนนความถี่ของพฤติกรรมนั้น ๆ สูง หมายถึง ถูกรังแกบ่อยครั้ง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง ถูกรังแกครั้งรุนแรงน้อย หรือ ไม่เคยเลย

2. มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง Self-Esteem Scale, SES ของ Rosenberg (1965) ที่ได้รับการพัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี มีทั้งหมด 10 ข้อกระทง ซึ่งในงานวิจัยของศักดิ์นางค์ มณีศรี (2560) ได้นำมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือนิสิตปริญญาตรี จำนวน 545 คน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .86

ตัวอย่างข้อคำถาม

- “ฉันมีเจตคติที่ดีต่อตัวเอง”
- “ฉันรู้สึกว่ามีคุณลักษณะที่ดีหลายอย่าง”
- “บางครั้ง ฉันรู้สึกว่าเป็นคนที่ไร้ประโยชน์”

ผู้วิจัยได้นำไปเก็บข้อมูลกับผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 184 คน อายุระหว่าง 21-60 ปี โดยนำข้อกระทงที่ได้มาจัดเป็นมาตราประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้ประเมิน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผลของมาตรา พิจารณาจากคะแนนที่ได้ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อกระทงโดยการทดสอบด้วยสถิติที (t -test) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยกลุ่มสูง คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 มีจำนวน 50 คน และ กลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มีจำนวน 49 คน พบว่าข้อกระทงผ่านการคัดเลือกทั้ง 10 ข้อ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้ออื่น ๆ ทั้งหมด โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อกระทงทั้ง 10 ข้อผ่านตามเกณฑ์และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .89 (ดูตารางที่ ข1 ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด (N = 184)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21-30 ปี	84	45.7
31-40 ปี	51	27.7
41-50 ปี	33	17.9
51-60 ปี	16	8.7
ศาสนา		
พุทธ	181	98.4
คริสต์	1	0.5
อิสลาม	1	0.5
ไม่มีศาสนา	1	0.5
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	132	71.7
ปริญญาโท	50	27.2
ปริญญาเอก	2	1.1
อาชีพ		
นิสิต/นักศึกษา	27	14.7
รับราชการ	21	11.4
รัฐวิสาหกิจ	6	3.3
พนักงานเอกชน	110	59.8
ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ค้าขาย	20	10.9
รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่า 15,000	28	15.2
15,001 ถึง 30,000	65	35.3
30,001 ถึง 45,000	39	21.2
45,001 ถึง 60,000	34	18.5
มากกว่า 60,000	18	9.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สถานะการมีคู่รัก		
มีคนรักในปัจจุบัน	168	91.3
เคยมีคนรักในอดีตแต่ไม่มีแล้วในปัจจุบัน	16	8.7
ระยะเวลาในการคบหากับคนรัก		
6 เดือนถึง 2 ปี	30	16.3
มากกว่า 2 ปี ถึง 5 ปี	46	25.0
มากกว่า 5 ปี ถึง 8 ปี	37	20.1
มากกว่า 8 ปี ถึง 11 ปี	25	13.6
มากกว่า 11 ปี ถึง 15 ปี	13	7.1
มากกว่า 15 ปี ถึง 20 ปี	18	9.8
มากกว่า 20 ปี	15	8.1
สถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก		
ยังไม่แต่งงาน	100	54.3
แต่งงานแล้ว	84	45.7
รวม	184	100.0
การอาศัยกับคนรัก		
อยู่ด้วยกัน	91	49.5
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	93	50.5
รวม	184	100.0
ลำดับครั้งของการมีคนรัก		
มีคนรักครั้งแรก	64	34.8
ไม่ใช่ครั้งแรก	120	65.2
รวม	184	100.0

เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis หรือ CFA) โดยใช้โปรแกรม Mplus version 7 ผลการทดสอบเบื้องต้นพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้โดยอนุโลมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กันได้ ผลปรากฏว่า

โมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พอสมควร โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 34.41, df = 23, p = .06$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99, ดัชนี Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ .97, ดัชนีค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .05 ($\leq .05$), ค่ารากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ .05 ($\leq .05$) และเมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงพบว่า ข้อกระทงทุกข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในระดับที่ยอมรับได้ (> 0.30) (ดูภาพที่ ข1 ภาคผนวก ข) โดยสรุปแล้วมาตรวัดที่สร้างมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis หรือ CFA) โดยใช้โปรแกรม Mplus version 7 ผลการทดสอบเบื้องต้นพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้โดยอนุโลมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กันได้ ผลปรากฏว่า โมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พอสมควร โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 34.41, df = 23, p = .06$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99, ดัชนี Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ .97, ดัชนีค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .05 ($\leq .05$), ค่ารากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ .05 ($\leq .05$) และเมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงพบว่า ข้อกระทงทุกข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในระดับที่ยอมรับได้ (> 0.30) (ดูภาพที่ ข1 ภาคผนวก ข) โดยสรุปแล้วมาตรวัดที่สร้างมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

3. มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์

มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์โดยรวม The Relationship Power Inventory: Overall version, RPI ของ Farrell และคณะ (2015) ใช้สำหรับบริบทของความสัมพันธ์โดยภาพรวมระหว่างตนเองกับคนรัก ซึ่งวัดจากการที่ตนเองหรือคนรักมีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายมากน้อยเพียงใดในช่วงระหว่างการตัดสินใจและผลลัพธ์ที่ได้จากการตัดสินใจเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ โดย Farrell

และคณะ (2015) ได้พัฒนามาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์สองแบบ ได้แก่ มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์แบบแบ่งด้าน (Relationship Domains RPI) และ มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์แบบโดยรวม (Overall RPI) โดยได้จำแนกออกเป็น 4 ตัวแปรสังเกตได้อยู่ภายใน 2 ตัวแปรที่อยู่สูงกว่า ได้แก่ 1) อำนาจของตนเอง แบ่งเป็น 1.1) อำนาจด้านผลลัพธ์ของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .94 และ 1.2) อำนาจด้านกระบวนการของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .85 และ 2) อำนาจของคนรัก แบ่งเป็น 2.1) อำนาจด้านผลลัพธ์ของคนรัก มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .95, และ 2.2) อำนาจด้านกระบวนการของคนรัก มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87

จากการที่ Farrell และคณะ (2015) ตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานของมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์แบบแบ่งด้าน และ มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์แบบโดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันกับมาตรวัดรายงานตนเองที่เกี่ยวกับอำนาจและการประเมินที่ให้คะแนนโดยพิจารณาจากการแสดงพฤติกรรม และยังพบความตรงเชิงสอดคล้องและความตรงเชิงจำแนก (convergent and discriminant validity) อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีความสัมพันธ์กับมาตรวัดอิทธิพล (The Influence Meter) ซึ่งเป็นมาตรวัดความเสมอภาคของอิทธิพลระหว่างความสัมพันธ์ของคู่รักและวัดความใกล้เคียงกับใจความสำคัญของเรื่องอำนาจ แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับมาตรวัดการทำตามความปรารถนาทางสังคม (Social Desirability Scale) นอกจากนี้ เมื่อทำการทดสอบความเที่ยงด้วยวิธีวัดซ้ำหลังจากผ่านไปสามเดือน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งแรกกับครั้งที่สองมีค่าเท่ากับ .59, $p < .001$ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ดังนั้น Farrell และคณะ (2015) จึงสรุปว่า มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์โดยรวมเป็นมาตรวัดที่ดีและสามารถใช้แทนมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์แบบแบ่งด้านได้ ในกรณีที่นักวิจัยมีเวลาหรือทรัพยากรจำกัดในการวัดเรื่องของอำนาจในบริบทความสัมพันธ์

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์โดยรวมมาพัฒนาเป็นฉบับภาษาไทย โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คันนาค มณีศรี เป็นผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบภาษาที่ใช้ ซึ่งจะมุ่งเน้นเฉพาะในส่วนของอำนาจในความสัมพันธ์ที่เป็นของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเพียง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) อำนาจด้านผลลัพธ์ของตนเอง มี 6 ข้อกระทง และ 2) อำนาจด้านกระบวนการของตนเอง มี 4 ข้อกระทง รวมทั้งหมด 10 ข้อกระทง

ตัวอย่างข้อคำถาม

1) อำนาจด้านผลลัพธ์

- “ฉันมีสิทธิ์มีเสียงมากกว่าคนรักของฉันเมื่อต้องตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ”
- “การตัดสินใจจะออกมาอย่างไรขึ้นอยู่กับฉันมากกว่าคนรักของฉัน”

2) อำนาจด้านกระบวนการ

- “ฉันมักเป็นผู้ริเริ่มการสนทนาหาข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ มากกว่าคนรักของฉัน”
- “เวลาที่เรารู้สึกเพื่อตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ฉันมักเป็นคนเสนอทางเลือกต่าง ๆ มากกว่าคนรักของฉัน”

ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดนี้ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเดียวกับมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่เป็นเพศหญิงจำนวน 184 คน อายุระหว่าง 21-60 ปี โดยนำข้อกระทงที่ได้มาจัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน โดยให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้ประเมิน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง	ไม่จริงอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่จริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
4	หมายถึง	จริงและไม่จริงพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
6	หมายถึง	จริง
7	หมายถึง	จริงอย่างยิ่ง

การแปลผลของมาตร พิจารณาจากคะแนนที่ได้ตั้งแต่ 1 คือ ไม่จริงอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 จริงอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึง มีอำนาจในความสัมพันธ์สูง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำกว่าคนรัก

ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อกระทงโดยการทดสอบด้วยสถิติที (t -test) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยองค์ประกอบที่ 1) อำนาจด้านผลลัพธ์ กลุ่มสูง คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 มีจำนวน 50 คน และ กลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มีจำนวน 49 คน และองค์ประกอบที่ 2) อำนาจด้านกระบวนการ กลุ่มสูง มีจำนวน 51 คน และ กลุ่มต่ำ มีจำนวน 59 คน พบว่าข้อกระทงผ่านการคัดเลือกทั้ง 10 ข้อ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทง

แต่ละข้อกับผลรวมของข้ออื่น ๆ ทั้งหมด โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อ
 กระทั่งทั้ง 10 ข้อผ่านตามเกณฑ์ แบ่งเป็นด้านอำนาจเชิงผลลัพธ์ 6 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
 เท่ากับ .91, ด้านอำนาจเชิงกระบวนการ 4 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 และมีค่า
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .94 (ดูตารางที่ ข2 ภาคผนวก ข)

เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีวิเคราะห์
 องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis หรือ CFA) โดยใช้โปรแกรม Mplus
 version 7 ผลการทดสอบเบื้องต้นพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการ
 ปรับแก้โดยอนุโลมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กันได้ ผลปรากฏว่า
 โมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พอสมควร โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ซึ่งมีค่า
 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 51.18, df = 32, \chi^2/df = 1.60$) ดัชนีวัดระดับ
 ความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .95, ดัชนี Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ .92, ดัชนีค่ารากที่
 สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .06, ค่ารากมาตรฐานของค่าเฉลี่ย
 กำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ .05 ($\leq .05$) และเมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบใน
 รูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝง พบว่า ข้อกระทั้ง
 ทุกข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในระดับที่ยอมรับได้ (> 0.30) (ดูภาพที่ ข2 ภาคผนวก ข) โดยสรุป
 แล้วมาตรวัดที่สร้างมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

4. มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาและมุ่งเน้นที่อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกโดยเฉพาะ ซึ่ง
 ผู้วิจัยได้นำข้อกระทั้งบางส่วนจากมาตรวัด Feminist Identity Composite, FIC ที่พัฒนาโดย
 Fischer และคณะ (2000) มาพัฒนาเป็นฉบับภาษาไทย โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนงค์ มณี
 ศรี เป็นผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบภาษาที่ใช้

ขั้นตอนการพัฒนามาตรมีดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเลือกเฉพาะข้อกระทั้งที่อยู่ในขั้นอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกของ Fischer และ
 คณะ (2000) จำนวน 12 ข้อ มาแปลเป็นภาษาไทย โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนงค์ มณีศรี
 เป็นผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบภาษาที่ใช้ และผู้วิจัยได้สร้างข้อกระทั้งเพิ่มอีกจำนวน 8 ข้อ รวมเป็น
 20 ข้อ

ตัวอย่างข้อความ

- “ฉันเลือกอย่างระมัดระวังว่าจะทำอะไรเพื่อทำให้ทุกคนมีความเท่าเทียมกันยิ่งขึ้น”
- “ฉันไม่ได้ทำเพื่อเพศหญิงเท่านั้นแต่ต้องการทำให้ทุกคนมีโอกาสที่ดีขึ้นและมีความเท่าเทียมกัน”
- “ฉันภูมิใจที่ เป็นผู้หญิงที่มีความสามารถ”
- “ฉันพยายามทำทุกทางที่จะทำให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันหากทำได้”

2. นำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่เป็นเพศหญิงจำนวน 184 คน อายุระหว่าง 21-60 ปี โดยนำข้อกระทงที่ได้มาจัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน โดยให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้ประเมิน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผลของมาตร พิจารณาจากคะแนนที่ได้ตั้งแต่ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไปจนถึง 7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึง มีการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสูง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ หมายถึง มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำ

3. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อกระทงโดยการทดสอบด้วยสถิติที (t-test) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยกลุ่มสูง คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 มีจำนวน 52 คน และ กลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มีจำนวน 52 คน พบว่าข้อกระทงผ่านการคัดเลือกทั้ง 20 ข้อ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้ออื่น ๆ ทั้งหมด โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อกระทงทั้ง 20 ข้อผ่านตามเกณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .96 (ดูตารางที่ ข3 ภาคผนวก ข)

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร (Exploratory factor analysis หรือ EFA) ด้วยโปรแกรม SPSS ผู้วิจัยทำการสกัดองค์ประกอบโดยเลือก maximum likelihood และใช้วิธีการหมุนแกนแบบ varimax เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรอิสระ ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระจากตาราง correlation matrix พบว่า ในแต่ละคู่ตัวแปรอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม ($< .80$) ค่า KMO เท่ากับ .929 ($> .50$) ส่วนการทดสอบแบบ Bartlett's test of Sphericity พบว่า ($\chi^2 = 3377.71, df = 190, p = .000$) กล่าวคือ การทดสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างในโมเดลที่สร้างขึ้นนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า Communalities พบว่า ตัวแปรทุกตัวเป็นตัวแปรที่ดีเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น ($> .50$)

4.2 ผลจากการสกัดองค์ประกอบของโมเดลนี้ ถูกจำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่าความผันแปรของตัวแปรอิสระทั้งหมด (Eigenvalue) พบว่า องค์ประกอบที่ 1 มีค่าเท่ากับ 11.90 และองค์ประกอบที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1.58 เมื่อทำการตรวจสอบ rotated factor matrix พบว่า มีข้อกระทง 4 ข้อที่มีน้ำหนักปัจจัยในทั้งสององค์ประกอบใกล้เคียงกัน ได้แก่ข้อ 17, 18, 19 และ 20 จึงได้พิจารณาตัดข้อกระทงที่มีค่าน้ำหนัก Cross-loading ในองค์ประกอบทั้งสองด้านที่มากกว่า 0.6 และตัดองค์ประกอบที่ 2 ที่มีค่า Eigenvalues ต่ำและมีเพียง 4 ข้อกระทงออก จึงเหลือ 12 ข้อขององค์ประกอบเดียว เมื่อพิจารณาข้อกระทงและองค์ประกอบที่สองที่ถูกตัดออกไป พบว่า ข้อกระทงในองค์ประกอบที่สองส่วนใหญ่เป็นข้อกระทงที่ผู้วิจัยคิดขึ้นใหม่เอง ซึ่งข้อกระทงนั้นค่อนข้างมีนัยของประโยคแบบกลาง ๆ ที่อาจไม่สอดคล้องสำหรับนิยามที่แท้จริงของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก ในขณะที่ข้อกระทงที่อยู่ในองค์ประกอบที่ 1 เป็นข้อต้นฉบับจากมาตรวัด Feminist Identity Composite ของ Fischer และคณะ (2000) ทั้งหมด (ดูตารางที่ ข4 ภาคผนวก ข)

4.3 ทดลองนำเฉพาะข้อต้นฉบับจำนวน 12 ข้อ มาทำการสกัดองค์ประกอบซ้ำ ผลจากการสกัดองค์ประกอบของโมเดลนี้ พบว่า ค่า KMO เท่ากับ .923 ($> .50$) ส่วนการทดสอบแบบ Bartlett's test of Sphericity พบว่า ($\chi^2 = 1607.43, df = 66, p = .000$)

เมื่อพิจารณาจากค่าความผันแปรของตัวแปรอิสระทั้งหมด (Eigenvalue) และจากตาราง rotated factor matrix พบว่า สามารถจำแนกได้ 1 องค์ประกอบ มีค่าร้อยละของผลรวมความแปรปรวนสะสมในโมเดลเท่ากับ 58.98

4.4 ผู้วิจัยได้นำ 12 ข้อกระทงที่หลีกเลี่ยงจากการสกัดองค์ประกอบมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรวัดอีกครั้ง พบว่ามีค่าเท่ากับ .95 ซึ่งแทบจะไม่แตกต่างจากค่าความเที่ยงของ 20 ข้อกระทงในตอนแรก

4.5 จากผลลัพธ์ของการทดสอบหาองค์ประกอบที่ได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fischer และคณะ (2000) ที่พบค่าน้ำหนักปัจจัยของข้อกระทงและความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกในขั้นที่ 4 และ ขั้นที่ 5 จึงได้ข้อสรุปว่ามาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะนั้น ควรมีเพียงองค์ประกอบเดียวสำหรับงานวิจัยนี้ โดยยึดตามความเหมาะสมจากข้อกระทงต้นฉบับของมาตรวัดของ Fischer และคณะ (2000) จำนวน 12 ข้อ

5. วิเคราะห์หาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis หรือ CFA) โดยใช้โปรแกรม Mplus version 7 ผลการทดสอบเบื้องต้นพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้โดยอนุโลมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กันได้ ผลปรากฏว่าโมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พอสมควร โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 74.99$, $df = 49$, $\chi^2/df = 1.53$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .96, ดัชนี Tucker-Lewis (TLI) เท่ากับ .95, ดัชนีค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .05 ($\leq .05$), ค่ารากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) เท่ากับ .04 ($\leq .05$) และเมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงพบว่า ข้อกระทงทุกข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในระดับที่ยอมรับได้ (> 0.30) (ดูภาพที่ ข3 ภาคผนวก ข) โดยสรุปแล้วมาตรวัดที่สร้างมีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

6. ตรวจสอบความตรงเชิงสอดคล้อง (Convergence Validity) โดยนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกกับมาตรวัดการมองโลกในแง่ดี (optimism) ของสุมาลินี มธุรพจน์พงศ์ (2555) ที่มีข้อกระทงทั้งหมด 16 ข้อ เป็นข้อทางบวก 9 ข้อ และข้อทางลบ

7 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อขอใช้มาตรวัดนี้จากศูนย์ประเมินทางจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ที่ได้รับการเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดยคศนางค์ มณีศรี (2560) มีข้อกระทงทั้งหมด 10 ข้อ เป็นข้อทางบวก 5 ข้อ และข้อทางลบ 5 ข้อ นำมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรจำนวน 184 คน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรวัดการมองโลกในแง่ดี ได้เท่ากับ .92 และมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเท่ากับ .89

6.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกกับการมองโลกในแง่ดี เท่ากับ .55 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดมีความตรงเชิงสอดคล้องกับมาตรวัดเกณฑ์ในระดับที่ไม่สูงจนเกินไปที่จะเป็นภาวะสันนิษฐานเดียวกัน

6.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เท่ากับ .67 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดมีความตรงเชิงสอดคล้องกับมาตรวัดเกณฑ์ที่วัดการรับรู้ตนเองในเชิงบวกเช่นกัน

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงสอดคล้องจะเห็นได้ว่าคะแนนจากมาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีลักษณะสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับการมองโลกในแง่ดี และการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร ($N = 184$)

	<i>M</i>	<i>SD</i>	1	2	3
1. มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก	4.87	1.03	-	.55**	.67**
2. มาตรวัดการมองโลกในแง่ดี	5.13	0.88		-	.43**
3. มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	4.31	1.17			-

** $p < .01$, สองทาง.

การพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน-
บัน ชุดที่ 1 โดยให้การรับรองเมื่อ วันที่ 2 สิงหาคม 2561

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นรวมเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน ประกอบด้วย
ข้อมูลส่วนบุคคล มาตรการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรการอำนาจในความสัมพันธ์ มาตรการอัตลักษณ์
ทางเฟมินิสต์เชิงบวก และมาตรการการถูกรังแกรุนแรงในคู่รัก โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับ
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด คือ เป็นผู้หญิงวัยทำงาน อายุระหว่าง 30-60 ปี
อาศัยหรือทำงานอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคู่รักหรือคู่สมรสเพศตรงข้ามในปัจจุบันหรือเคยมีใน
อดีต มีระยะเวลาความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 315 คน โดยผู้วิจัยส่งอีเมลขอความ
ร่วมมือผ่านทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เครือข่ายของคนวัยทำงานที่รู้จัก รวมถึงกลุ่มโซเชียลเน็ตเวิร์คต่าง
ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสะดวกและความ
เหมาะสมในการเก็บข้อมูลกับบุคคลวัยทำงาน จึงได้ใช้การเก็บข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นจำนวน
200 ชุด ร่วมกับการเก็บแบบสอบถามที่เป็นกระดาษเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลไม่ครบจาก
การเก็บแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 115 ชุด ซึ่งในการตอบแบบสอบถามใช้เวลา 15-20 นาที ผู้
ร่วมการวิจัยมีอิสระในการตอบโดยปราศจากการชี้นำจากผู้วิจัย และในระหว่างการทำแบบสอบถาม
ผู้ร่วมการวิจัยสามารถที่จะหยุดทำแบบสอบถามได้ทันทีโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ร่วมการวิจัย
ทั้งสิ้น

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มคนทำงานเก็บจากผู้สมัครใจในการตอบแบบสอบถามเท่านั้น ผู้ตอบ
สามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากโครงการนี้ได้ทุกเมื่อ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้
นำไปวิเคราะห์ทางสถิติในคอมพิวเตอร์ โดยข้อมูลหลังทำการแปลผลแล้วจะเก็บไว้ในเครื่องของผู้วิจัย
ซึ่งมีแค่ผู้วิจัยที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ โดยจะเก็บไว้เป็นเวลา 1 ปี ที่คาดว่าจะตีพิมพ์เผยแพร่

ผลการวิจัยแล้วจะทำการลบข้อมูลทั้งหมดออกจากคอมพิวเตอร์อย่างถาวร ในส่วนของข้อมูลที่เป็นเอกสารจะเก็บไว้จนกว่างานวิจัยนี้จะถูกตีพิมพ์ในวารสาร และหลังจากนั้นจะนำไปทำลายทิ้งทั้งหมด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรม Mplus version 7 ในการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling หรือ SEM) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกกับการถูกระงับแรงในคู่รัก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของผู้เข้าร่วมการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
3. การทดสอบสมมติฐาน
4. การวิเคราะห์เพิ่มเติม

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

สัญลักษณ์แทนตัวแปรแฝง

PFI	หมายถึง	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก
SeES	หมายถึง	การเห็นคุณค่าในตนเอง
REP	หมายถึง	อำนาจในความสัมพันธ์
VIC	หมายถึง	การถูกรังแกรุนแรงจากคู่รัก

สัญลักษณ์แทนตัวแปรสังเกตได้

fem	หมายถึง	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก
ses	หมายถึง	การเห็นคุณค่าในตนเอง
r_out	หมายถึง	อำนาจในความสัมพันธ์ด้านผลลัพธ์
r_pro	หมายถึง	อำนาจในความสัมพันธ์ด้านกระบวนการ
v_phy	หมายถึง	การถูกรังแกรุนแรงจากคู่รักทางกาย
v_psy	หมายถึง	การถูกรังแกรุนแรงจากคู่รักทางจิตใจ
v_sex	หมายถึง	การถูกรังแกรุนแรงจากคู่รักทางเพศ
v_inj	หมายถึง	การถูกรังแกรุนแรงจากคู่รักจนบาดเจ็บ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติในการวิจัย

<i>M</i>	หมายถึง	ค่ามัชฌิมเลขคณิต
<i>SD</i>	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
skewness	หมายถึง	ค่าความเบ้

kurtosis	หมายถึง	ค่าความโด่ง
r	หมายถึง	ค่าสหสัมพันธ์
TE	หมายถึง	อิทธิพลรวม
DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไคสแควร์
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit Index)
CFI/TLI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ/ดัชนี Tucker-Lewis
SRMR	หมายถึง	ค่ารากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Square Residual)
RMSEA	หมายถึง	ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)

ลักษณะทางประชากรของผู้เข้าร่วมการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ จำนวน 315 คน เมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ไม่มีข้อมูลขาดหาย แต่มีกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 4 คน จึงจำเป็นต้องคัดข้อมูลส่วนนี้ออก ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์เบื้องต้นทั้งหมด 311 คน โดยมีสัดส่วนของอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี 40-49 ปี และ 50-60 ปี ใกล้เคียงกัน ค่อนข้างเคร่งศาสนาถึงเคร่งมากถึงร้อยละ 57.3 ร้อยละ 67.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อพิจารณาจากกลุ่มอาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับทางภาครัฐ ได้แก่ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 31.5 มีความใกล้เคียงกับกลุ่มที่อาชีพที่ทำงานเอกชน ร้อยละ 32.5 และกลุ่มอาชีพอิสระต่าง ๆ ร้อยละ 36 จากการสังเกตในกลุ่มรายได้ พบว่า กลุ่มที่รายได้น้อยกว่ารายได้ขั้นพื้นฐาน 15,000 บาทลงไป มีเพียงร้อยละ 17 เมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีรายได้เริ่มต้นในช่วง 15,000 ถึง 30,000 บาท โดยกลุ่มรายได้เริ่มต้นนี้มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางในช่วง 30,001 ถึง 45,000 บาท รวมถึงกลุ่มที่มีรายได้ค่อนข้างสูงในช่วง 45,001 บาทขึ้นไป เมื่อพิจารณาตัวแปรพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคู่รัก พบว่า ส่วนใหญ่มีคนรักในปัจจุบันถึงร้อยละ 89.1 มีระยะเวลาที่คบหากับคนรักในระยะเริ่มต้นตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่

เกิน 10 ปี ร้อยละ 52.7 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีระยะเวลาที่คบหากับคนรักนานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่แต่งงานแล้วร้อยละ 54.6 และเป็นความสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่ครั้งแรกมากถึงร้อยละ 78.8 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5

จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมการวิจัยจำแนกตามตัวแปรภูมิหลัง (N = 311)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
30-39 ปี	115	37.0
40-49 ปี	101	32.5
50-60 ปี	95	30.5
ความเคร่งศาสนา		
ไม่เคร่ง	133	42.8
ค่อนข้างเคร่ง	110	35.4
เคร่งมาก	68	21.9
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	101	32.5
ปริญญาตรี	125	40.2
ปริญญาโทขึ้นไป	85	27.3
อาชีพ		
รับราชการ	60	19.3
รัฐวิสาหกิจ	38	12.2
พนักงานเอกชน	101	32.5
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	57	18.3
อาชีพอิสระ/รับจ้าง	55	17.7
รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่า 15,000	53	17.0
15,000 ถึง 30,000	83	26.7
30,001 ถึง 45,000	78	25.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
45,001 ถึง 60,000	77	24.8
มากกว่า 60,000	20	6.4
สถานะการมีคนรัก		
มีคนรักในปัจจุบัน	277	89.1
เคยมีคนรักในอดีตแต่ไม่มีแล้วในปัจจุบัน	34	10.9
ระยะเวลาในการคบหากับคนรัก		
6 เดือน ถึง 5 ปี	83	26.7
5 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี	81	26.0
10 ปีขึ้นไปถึง 15 ปี	69	22.2
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	78	25.1
สถานภาพความสัมพันธ์		
ยังไม่แต่งงานและไม่ได้อยู่ด้วยกัน	25	8.0
ยังไม่แต่งงานแต่อยู่ด้วยกัน	116	37.3
แต่งงานแล้วแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	20	6.4
แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน	150	48.2
ลำดับครั้งของการมีคนรัก		
มีคนรักครั้งแรก	66	21.2
ไม่ใช่ครั้งแรก	245	78.8
รวมทั้งหมด	311	100

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2.1) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรการกระทำรุนแรงจากคู่รัก

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์อัตราส่วนกับประเภทของการถูกกระทำรุนแรงจากคู่รักทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ และการทำร้ายจนบาดเจ็บ พบว่า ผู้หญิงร้อยละ 74.6 เคยถูกกระทำรุนแรงทางจากคนรักรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ในขณะที่อีกร้อยละ 25.4 ไม่เคยถูกกระทำรุนแรงรูปแบบใด ๆ เลย ซึ่งร้อยละ 39.5 เคยถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 72.3 เคยถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ ร้อยละ 58.8 เคยถูกกระทำรุนแรงทางเพศ และร้อยละ 25.7 เคยถูกคนรักทำ

ร้ายจนบาดเจ็บ โดยมีค่าเฉลี่ยการถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจสูงที่สุด รองลงมาคือทางเพศ ทางร่างกาย และประเภทที่ต่ำที่สุด คือ การถูกทำร้ายจนบาดเจ็บ ดังในตารางที่ 6

ตารางที่ 6

ความถี่ของของการถูกกระทำรุนแรงจากคูรัักจำแนกตามประเภทของความรุนแรง (N = 311)

รูปแบบการถูกกระทำรุนแรง	จำนวนคน (ร้อยละ)	
	ไม่เคยถูกกระทำ	เคยถูกกระทำ
ทางร่างกาย	188 (60.5)	123 (39.5)
ทางจิตใจ	86 (27.7)	225 (72.3)
ทางเพศ	128 (41.2)	183 (58.8)
บาดเจ็บ	231 (74.3)	80 (25.7)

2.2) การวิเคราะห์ตัวแปรการถูกกระทำรุนแรงจากคูรัักจำแนกตามตัวแปรภูมิหลัง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยจำแนกการถูกกระทำรุนแรงจากคูรัักตามตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ความเคร่งศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานะการมีคูรััก ระยะเวลาในการคบหา สถานภาพความสัมพันธ์ และลำดับครั้งของการมีคูรััก เพื่อพิจารณาข้อมูลว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังในลักษณะแตกต่างกันจะมีการถูกกระทำรุนแรงจากคูรัักแตกต่างกันอย่างไร

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มช่วงอายุใกล้เคียง 50-60 ปี ($M = 0.89, SD = 0.83$) ถูกกระทำรุนแรงโดยเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มช่วงอายุวัยกลางคน โดยที่กลุ่มอายุ 30-39 ปี ($M = 1.07, SD = 0.93$) และ 40-49 ปี ($M = 1.09, SD = 0.87$) ค่าเฉลี่ยแทบจะไม่แตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มของคนที่ไม่เคร่งศาสนา ($M = 1.01, SD = 0.87$) และค่อนข้างเคร่งศาสนา ($M = 1.00, SD = 0.93$) ถูกกระทำรุนแรงใกล้เคียงกันและน้อยกว่าคนที่เคร่งศาสนา ($M = 1.08, SD = 0.89$) เมื่อพิจารณาที่ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มที่การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ($M = 1.05, SD = 0.91$) มีค่าเฉลี่ยการถูกกระทำรุนแรงมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และยังพบว่าในกลุ่มอาชีพอิสระ ได้แก่ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ($M = 0.99, SD = 0.81$) และ อาชีพอิสระ/รับจ้าง ($M = 1.24, SD = 0.90$) มีค่าเฉลี่ยการถูกกระทำรุนแรงสูงกว่ากลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทางภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ในกลุ่มรายได้ พบว่า กลุ่มที่มีรายได้เริ่มต้นในช่วง 15,000 ถึง 30,000 บาท ($M = 1.16, SD = 0.84$) ลงไป

จนถึงกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่ารายได้ขั้นพื้นฐาน 15,000 บาท ($M = 1.07$, $SD = 0.77$) ถูกกระทำรุนแรงสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ปานกลางตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไปจนถึงรายได้มากกว่า 60,000 บาท อย่างเห็นได้ชัด ในส่วนของการมีคู่รัก พบว่า ระยะเวลาที่คบกับคนรักในช่วงเริ่มแรกตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปจนถึง 10 ปี มีค่าเฉลี่ยการถูกกระทำรุนแรงสูงกว่าเมื่อคบไปจนถึงระยะเวลา 10 ปีขึ้นไปที่พบว่าการถูกกระทำรุนแรงนั้นลดลง เช่นเดียวกับสถานภาพความสัมพันธ์ ที่แสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ยังไม่แต่งงานไม่ว่าจะอยู่ด้วยกันหรือไม่ได้อยู่ด้วยกันก็ตาม มีค่าเฉลี่ยการถูกกระทำรุนแรงมากกว่ากลุ่มที่แต่งงานแล้วอย่างชัดเจน และหากพิจารณาความแตกต่างในเรื่องของจำนวนความสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มที่มีคนรักในปัจจุบันที่เป็นความสัมพันธ์ครั้งแรกถูกกระทำรุนแรงน้อยกว่ากลุ่มที่เคยมีคนรักมาแล้วในอดีต ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกกระทำรุนแรงจากคู่รักตามตัวแปรภูมิหลัง ($N = 311$)

ตัวแปร	n	การถูกกระทำรุนแรงจากคู่รัก	
		M	SD
อายุ			
30-39 ปี	115	1.07	0.93
40-49 ปี	101	1.09	0.87
50-60 ปี	95	0.89	0.83
ความเคร่งศาสนา			
ไม่เคร่ง	133	1.01	0.87
ค่อนข้างเคร่ง	110	1.00	0.93
เคร่งมาก	68	1.08	0.89
ระดับการศึกษาสูงสุด			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	101	1.05	0.91
ปริญญาตรี	125	1.01	0.83
ปริญญาโทขึ้นไป	85	0.99	0.92

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	n	การถูกกระทำรุนแรงจากคู่รัก	
		M	SD
รับราชการ	60	1.10	0.92
รัฐวิสาหกิจ	38	0.94	0.85
พนักงานเอกชน	101	0.95	0.92
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	57	0.99	0.81
อาชีพอิสระ/รับจ้าง	55	1.24	0.90
รายได้ (บาท)			
ต่ำกว่า 15,000	53	1.07	0.77
15,000 ถึง 30,000	83	1.16	0.84
30,001 ถึง 45,000	78	0.83	0.66
45,001 ถึง 60,000	77	0.74	0.69
มากกว่า 60,000	20	0.57	0.47
สถานะการมีคนรัก			
มีคนรักในปัจจุบัน	277	1.03	0.87
เคยมีคนรักในอดีตแต่ไม่มีแล้วในปัจจุบัน	34	0.94	1.05
ระยะเวลาในการคบหากับคนรัก			
6 เดือน ถึง 5 ปี	83	1.13	0.90
5 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี	81	1.07	0.96
10 ปีขึ้นไปถึง 15 ปี	69	0.98	0.85
มากกว่า 15 ปี	78	0.90	0.82
สถานภาพความสัมพันธ์			
ยังไม่แต่งงาน และไม่ได้อยู่ด้วยกัน	25	1.09	0.87
ยังไม่แต่งงาน แต่อยู่ด้วยกัน	116	1.09	0.91
แต่งงานแล้ว แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	20	0.96	0.88
แต่งงานแล้ว และอยู่ด้วยกัน	150	0.88	0.70
ลำดับครั้งของการมีคนรัก			
มีคนรักครั้งแรก	66	0.99	0.85
ไม่ใช่ครั้งแรก	245	1.03	0.90

2.3) การวิเคราะห์เบื้องต้น

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อตรวจสอบตัวแปรภูมิหลัง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

2.3.1) อิทธิพลของตัวแปรภูมิหลัง (background variable)

จากที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบตัวแปรภูมิหลังโดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย One-way ANOVA เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรภูมิหลังมีความเกี่ยวข้องกับการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักหรือไม่ พบว่ามี 5 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก และสถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า

อายุ มีอิทธิพลต่อการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 11.28, p < .001$ โดยผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ($M = 1.07, SD = 0.93$) และอายุระหว่าง 40-49 ปี ($M = 1.09, SD = 0.87$) มีแนวโน้มถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักมากกว่าผู้หญิงอายุระหว่าง 50-60 ปี ($M = 0.89, SD = 0.83$) โดยที่กลุ่มอายุ 30-39 ปี และ 40-49 ปีไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 28.81, p < .001$ โดยผู้หญิงที่มีการศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี ($M = 1.05, SD = 0.91$) และระดับปริญญาตรี ($M = 1.01, SD = 0.83$) มีแนวโน้มถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักมากกว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ($M = 0.99, SD = 0.92$)

รายได้ มีอิทธิพลต่อการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 20.90, p < .001$ โดยผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ($M = 1.07, SD = 0.77$) มีแนวโน้มถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักมากกว่าผู้หญิงที่มีรายได้ระหว่าง 30,001 ถึง 45,000 บาท ($M = 0.83, SD = 0.66$), รายได้ 45,001 ถึง 60,000 บาท ($M = 0.74, SD = 0.69$), และรายได้ 60,000 บาทขึ้นไป ($M = 0.57, SD = 0.47$) แต่ไม่พบความแตกต่างของการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักของผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่มีรายได้ 15,001 ถึง 30,000 บาท ($M = 1.16, SD = 0.84$)

ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก มีอิทธิพลต่อการถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 12.08, p < .001$ โดยผู้หญิงที่คบหากับคนรักตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี ($M = 1.13, SD = 0.90$), ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี ($M = 1.07, SD = 0.96$), และตั้งแต่ 10 ปี ถึง 15 ปี ($M = 0.98, SD = 0.85$) มีแนวโน้มถูกระงับการกระทำรุนแรงจากคนรักมากกว่าผู้หญิงที่คบหากับคนรักตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ($M = 0.90, SD = 0.82$)

สถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกรุนแรงจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 7.76, p < .001$ โดยผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานและไม่ได้อยู่ด้วยกัน ($M = 1.09, SD = 0.87$) มีแนวโน้มถูกรังแกรุนแรงจากคนรักมากกว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน ($M = 0.88, SD = 0.70$) แต่ไม่พบความแตกต่างของการถูกรังแกรุนแรงจากคนรักเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานแต่อยู่ด้วยกัน ($M = 1.09, SD = 0.87$) และผู้หญิงที่แต่งงานแล้วแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ($M = 0.96, SD = 0.88$)

2.3.2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (hierarchical multiple regression)

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรภูมิหลังที่วิเคราะห์สถิติ One-way ANOVA แล้วพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรตามมารวมวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย 9 ตัวแปร แบ่งออกเป็น ตัวแปรต้น 1 ตัวแปร คือ อັตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (PFI) ตัวแปรส่งผ่าน 2 ตัวแปร ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง (SeES) และอำนาจในความสัมพันธ์ (REP) ตัวแปรภูมิหลัง 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ (age) ระดับการศึกษา (education) รายได้ (income) ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก (length) และสถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก (status) และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ การถูกรังแกรุนแรงในคูรััก (VIC)

จากการตรวจสอบค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรก่อนการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น พบว่าจากการทดสอบการแจกแจงปกติ (Normality) ของตัวแปรทั้งหมด ค่าความเบ้ควรอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3 และค่าความโด่งควรอยู่ระหว่าง -10 ถึง 10 (Kline, 2016) ซึ่งพบว่าค่าความเบ้ (skewness) อยู่ระหว่าง -0.78 ถึง 2.52 และค่าความโด่ง (kurtosis) อยู่ระหว่าง -1.94 ถึง 4.36 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ จากนั้นได้ตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ พบว่า มีค่าระหว่าง -0.56 ถึง 0.47 ($p < .05$) และค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการเพื่อของความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปร พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 1.00 ถึง 1.40 ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน 10 (Kline, 2016)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น 3 ขั้นตอน โดยมีตัวแปรการถูกรังแกรุนแรงในคูรัักเป็นตัวแปรตาม และได้ใส่ตัวแปรทำนายตามลำดับ ได้แก่ ขั้นที่ 1 ใช้ตัวแปรอັตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเป็นตัวแปรทำนายหลัก ขั้นที่ 2 ใส่ตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ และขั้นที่ 3 ใส่ตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก และสถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก โดยวิเคราะห์ตัวแปรภูมิหลังแบบ dummy ซึ่งอ้างอิงการจัดกลุ่มจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังนี้

- 1) อายุ (age) กำหนดให้อายุ 30-39 ปี เป็น 1 และอายุ 50-60 ปี เป็น 0
- 2) การศึกษา (education) กำหนดให้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและปริญญาตรี เป็น 1 และระดับปริญญาโทขึ้นไป เป็น 0
- 3) รายได้ (income) กำหนดให้รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทและรายได้ 15,001 ถึง 30,000 บาท เป็น 1 และรายได้ 30,001 ถึง 45,000 บาท, รายได้ 45,001 ถึง 60,000 บาท, และรายได้ 60,000 บาทขึ้นไป เป็น 0
- 4) ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก (length) กำหนดให้ต่ำกว่าระยะเวลาที่คบกับคนรักตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี, 5 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี, และ 10 ปีขึ้นไปถึง 15 ปี เป็น 1 และระยะเวลา 15 ปีขึ้นไป เป็น 0
- 5) สถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก (status) กำหนดให้ยังไม่แต่งงานและไม่ได้อยู่ด้วยกัน, ยังไม่แต่งงานและอยู่ด้วยกัน, และแต่งงานแล้วแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน เป็น 1 และแต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน เป็น 0

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก การเห็นคุณค่าในตนเอง และการอำนาจในความสัมพันธ์ สามารถทำนายการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยที่ตัวแปรภูมิหลังทั้ง 5 ตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่คบหากับคนรัก และสถานภาพความสัมพันธ์กับคนรัก ไม่สามารถทำนายการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่เปลี่ยนแปลงในขั้นที่ 2 เมื่อใส่ตัวแปรส่งผ่าน พบว่า สามารถทำนายการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21 แต่เมื่อใส่ตัวแปรภูมิหลังในขั้นที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2 กล่าวคือ ตัวแปรต้น และตัวแปรส่งผ่าน สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรตามได้ร้อยละ 37 ในขณะที่ตัวแปรภูมิหลังที่นำมาวิเคราะห์ร่วมด้วย สามารถทำนายการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรได้เพียงร้อยละ 2 ซึ่งถือว่าน้อยมาก ดังที่แสดงในตารางที่ 8 ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาว่าไม่ควรนำตัวแปรภูมิหลังมาเป็นตัวแปรทำนายร่วมในการวิเคราะห์โมเดลการวิจัยนี้

ตารางที่ 8

การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้นระหว่างตัวแปรทำนายหลัก ตัวแปรส่งผ่าน ตัวแปรภูมิหลัง และตัวแปรตามคือการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก

ตัวแปร	β	t	R^2	ΔR^2	ΔF	p
ขั้นที่ 1			0.18	0.18	71.21	.000
PFI	.322	-8.439***				
ขั้นที่ 2			0.37	0.21	45.13	.000
PFI	-.129	-3.274***				
SeES	-.336	-7.965***				
REP	-.110	-3.012**				
ขั้นที่ 3			0.39	0.02	2.17	.057
PFI	-.130	-3.299***				
SeES	-.339	-8.082***				
REP	-.105	-2.887**				
age	.052	.510				
education	-.020	-.222				
income	.083	.966				
length	.034	-.323				
status	.156	1.923				

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย ประกอบด้วยค่าสหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง เพื่อตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรก่อนนำไปวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด พบว่ามีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.56 ถึง 0.81 เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตัวแปรพบว่า ตัวแปรต้น คือ อັตลัษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (fem) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง (ses) สูงที่สุด ($r = 0.47, p < 0.01$) รองลงมาคืออำนาจในความสัมพันธ์ด้านผลลัพธ์ (r_{out}) ($r = 0.38, p < 0.01$) และอำนาจในความสัมพันธ์ด้านกระบวนการ (r_{pro}) ($r =$

0.35, $p < 0.01$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรตาม คือ การถูกกระทำรุนแรงจากคูรั้งในทุกด้าน โดยเฉพาะการกระทำรุนแรงทางจิตใจ (v_psy) ($r = -0.43, p < 0.01$) เมื่อพิจารณาตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอำนาจในความสัมพันธ์ทั้งสองด้าน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกกระทำรุนแรงจากคูรั้งในทุกด้าน โดยเฉพาะการกระทำรุนแรงทางจิตใจ (v_psy) ($r = -0.56, p < 0.01$) ที่มีความสัมพันธ์ทางลบเช่นเดียวกับอำนาจในความสัมพันธ์ทั้งสองด้าน โดยที่อำนาจในความสัมพันธ์ด้านผลลัพธ์และด้านกระบวนการมีความสัมพันธ์ทางบวกภายในตัวแปรแฝงเดียวกัน ($r = 0.75, p < 0.01$) นอกจากนี้ พบว่า ตัวแปรการถูกกระทำรุนแรงในคูรั้งมีความสัมพันธ์ทางบวกภายในตัวแปรแฝงเดียวกัน โดยที่การถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย (v_phy) กับ การถูกกระทำรุนแรงทางเพศ (v_sex) ($r = 0.81, p < 0.01$) มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าตัวแปรอื่น ๆ ที่อยู่ภายในตัวแปรแฝงเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ตามข้อตกลงเบื้องต้น โดยการทดสอบการแจกแจงปกติ (Normality) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด ค่าความเบ้ควรอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3 และความโด่งควรอยู่ระหว่าง -10 ถึง 10 (Kline, 2016) ซึ่งในงานวิจัยนี้ ค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.28 ถึง 1.19 และค่าความโด่ง -0.63 ถึง 1.41 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่า $\chi^2 = 1379.70, df = 28$ ($p < .001$) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานของข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวแปรไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังสอดคล้องกับค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ .837 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 นั้นหมายความว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างต่อไปได้ ดังที่แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

ค่าสหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้

(N = 311)

	fem	ses	r_out	r_pro	v_phy	v_psy	v_sex	v_inj
fem	(.94)							
ses	0.47**	(.87)						
r_out	0.38**	0.33**	(.92)					
r_pro	0.35**	0.39**	0.75**	(.85)				
v_phy	-0.38**	-0.48**	-0.32**	-0.33**	(.67)			
v_psy	-0.43**	-0.56**	-0.37**	-0.37**	0.71**	(.86)		
v_sex	-0.39**	-0.49**	-0.34**	-0.34**	0.81**	0.80**	(.76)	
v_inj	-0.29**	-0.44**	-0.24**	-0.25**	0.57**	0.57**	0.59**	(.69)
<i>M</i>	4.54	4.55	4.00	4.04	0.84	1.39	1.02	0.48
<i>SD</i>	1.06	0.99	1.18	1.15	0.94	1.16	0.98	0.61
<i>Min</i>	1.92	1.50	1.50	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00
<i>Max</i>	7.00	6.90	6.83	7.00	4.33	4.67	4.00	3.00
<i>skewness</i>	-0.28	-0.20	0.06	-0.13	0.95	0.61	0.75	1.19
<i>kurtosis</i>	-0.50	0.19	-0.63	-0.23	0.44	-0.16	-0.04	1.41

KMO = .837, Bartlett's Test of Sphericity χ^2 (df=28) = 1379.70, $p < .001$

หมายเหตุ. ตัวเลขในวงเล็บแนวทแยง คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

** $p < .01$.

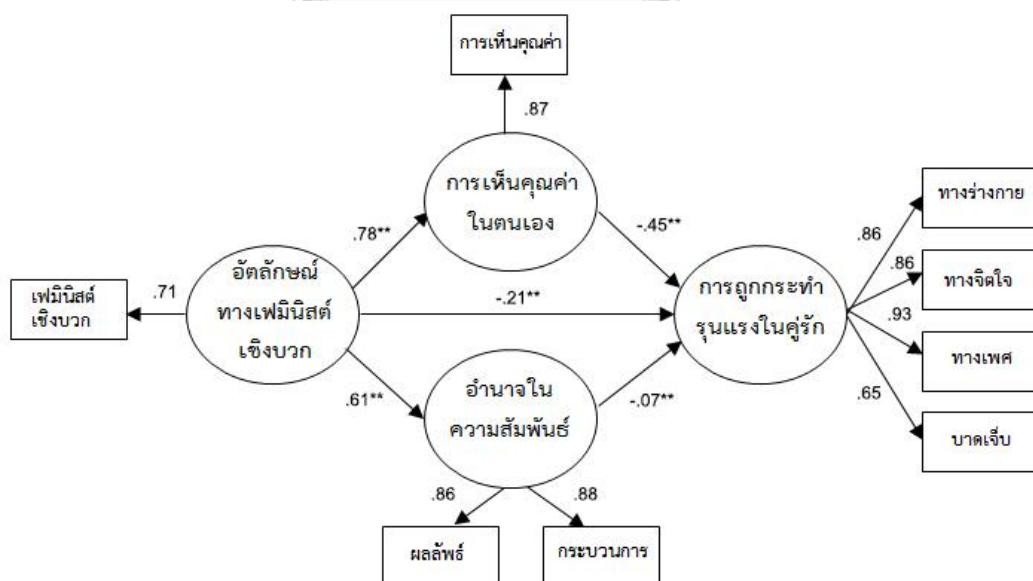
การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรม Mplus เพื่อทดสอบอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลส่งผ่านของการถูกรุกรานรุนแรงในคู่รัก โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

- สมมติฐานข้อที่ 1 อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกรุกรานรุนแรงในคู่รัก
- สมมติฐานข้อที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรุกรานรุนแรงในคู่รัก
- สมมติฐานข้อที่ 3 อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรุกรานรุนแรงในคู่รัก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี มีค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ $\chi^2 (17, n = 311) = 26.224, p = .070, RMSEA = .042, CFI = .991, TLI = .986, SRMR = .021$ มีค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) = 1.543 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ไว้ดังภาพที่ 3 และค่าอิทธิพลดังตารางที่ 10 รวมถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงดังตารางที่ 11

ภาพที่ 2 โมเดลการส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์

ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรุกรานรุนแรงในคู่รัก

ตารางที่ 10

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลการส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก (N = 311)

ตัวแปร สาเหตุ	ตัวแปร	ตัวแปรผล										
		SeES			REP			VIC				
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE			TE
									SeES	REP	total	
PFI	β	.78**		.78**	.61**		.61**	-.21**	-.36**	-.04**	-.40**	-.61**
	SE	.08		.08	.06		.06	.02	.05	.01	.04	.04
	t	9.75		9.75	10.16		10.16	-10.89	-7.20	-4.00	-10.91	-14.13
SeES	β							-.45**				-.45**
	SE							.02				.02
	t							-20.56				-20.56
REP	β							-.07**				-.07**
	SE							.01				.01
	t							-12.67				-12.67
R^2		0.62**			0.37**			0.45**				

**p < .01.

ตารางที่ 11

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (N = 311)

	PFI	SeEs	REP	VIC
PFI	1.00			
SeES	0.48**	1.00		
REP	0.40**	0.40**	1.00	
VIC	-0.44**	-0.57**	-0.39**	1.00

**p < .01.

สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร โดยแยกพิจารณาตามตัวแปรแฝง ได้ดังตารางที่ 12

1. ตัวแปรอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.71
2. ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87
3. ตัวแปรอำนาจในความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ อำนาจในความสัมพันธ์ด้านกระบวนการ เท่ากับ 0.88 ($p < .01$) รองลงมาคืออำนาจในความสัมพันธ์ด้านผลลัพธ์ เท่ากับ 0.86 ($p < .01$)
4. ตัวแปรการถูกระทำความรุนแรงจากคูรััก พบว่า ตัวแปรการถูกระทำรุนแรงทางเพศ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ 0.93 ($p < .01$) รองลงมาคือ การถูกระทำรุนแรงทางจิตใจ และการถูกระทำรุนแรงทางร่างกาย มีค่าเท่ากันคือ 0.86 ($p < .01$) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ การถูกระทำรุนแรงจนบาดเจ็บ เท่ากับ .65 ($p < .01$)

ตารางที่ 12

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว ของตัวแปรแฝง 4 ตัว ($N = 311$)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนัก	ค่าความคลาด	ค่าน้ำหนัก	t
		องค์ประกอบ	เคลื่อนมาตรฐาน	องค์ประกอบ	
		(b)	(SE)	มาตรฐาน (β)	
PFI	fem	1.00	-	0.71	-
SeES	ses	1.00	-	0.87	-
REP	r_out	1.00	-	0.86	-
	r_pro	0.99**	0.09	0.88**	11.66
VIC	v_phy	1.00	-	0.86	-
	v_psy	1.18**	0.07	0.86**	18.13
	v_sex	1.11**	0.06	0.93**	19.72
	v_inj	0.52**	0.04	0.65**	10.70

** $p < .01$.

สมมติฐานข้อที่ 1 อັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกมื่ออิทธิพลทงตรงทงลบกัับการถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ัก

ผลการวิเคราะห์ พบว่า อັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกมื่ออิทธิพลทงตรงทงลบกัับการถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ัก ด้วยขนาดอิทธิพลทงตรงในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $\beta = -0.21$ อย่างมีนัยสำคัญทงสถิติที่ระดับ .01 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกและการถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ัก

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทงตรง พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองได้รับอิทธิพลทงตรงจากอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวก โดยมีขนาดอิทธิพลทงตรงในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $\beta = 0.78$ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทงอ้อม พบว่า การถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ักได้รับอิทธิพลทงอ้อมจากอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยขนาดอิทธิพลทงอ้อมในรูปคะแนนมาตรฐาน $\beta = -0.36$ อย่างมีนัยสำคัญทงสถิติที่ระดับ .01 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 3 อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกและการถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ัก

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทงตรง พบว่า อำนาจในความสัมพันธ์ได้รับอิทธิพลทงตรงจากอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวก โดยมีขนาดอิทธิพลทงตรงในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $\beta = 0.61$ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทงอ้อม พบว่า การถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ักได้รับอิทธิพลทงอ้อมจากอັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกผ่านอำนาจในความสัมพันธ์ ด้วยขนาดอิทธิพลทงอ้อมในรูปคะแนนมาตรฐาน $\beta = -.04$ อย่างมีนัยสำคัญทงสถิติที่ระดับ .01 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 3

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.62 แสดงว่า อັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเห็นคุณค่าในตนเองได้ร้อยละ 62 ตัวแปรอำนาจในความสัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.37 แสดงว่า อັตลัษณ์ทงเฟมินิสต์เซ็งบวกสามารถอธิบายความแปรปรวนของอำนาจในความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 37 และตัวแปรการถูกรกระทำร่นแรงในคูร์ัก มีค่าสัมประสิทธิ์

การพยากรณ์เท่ากับ 0.45 แสดงว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก การเห็นคุณค่าในตนเอง และ อำนาจในความสัมพันธ์สามารถอธิบายความแปรปรวนของการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักได้ร้อยละ 45

จากข้อมูลข้างต้นของผลการวิเคราะห์ในภาพรวม แสดงให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิง บวกมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการถูกกระทำรุนแรงในคูรัักผ่านการเห็นคุณค่าในตนเองและ อำนาจในความสัมพันธ์ ($\beta = 0.40, p < .01$) เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อม พบว่า การเห็นคุณค่าใน ตนเองมีอิทธิพลมากกว่าอำนาจในความสัมพันธ์ ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นตัวแปรส่งผ่านที่มี อิทธิพลค่อนข้างสูงในงานวิจัยนี้

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 13
ตารางที่ 13

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก	สนับสนุน
2	การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก	สนับสนุน
3	อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก	สนับสนุน

การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมในส่วนของตัวแปรต้น คือ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก โดยจำแนกค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกตามตัวแปรภูมิหลัง เพื่อตรวจสอบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Neill และคณะ (2008) ที่ศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันอัตลักษณ์ของตนเองกับเฟมินิสต์อย่างไรบ้าง โดยเลือกวิเคราะห์เพียงบางปัจจัย ได้แก่ อายุ ความเคร่งศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ เพื่อพิจารณาข้อมูลว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานแตกต่างกันจะมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงอายุที่เริ่มเข้าวัยกลางคนคือ 30-39 ปี ($M = 4.30, SD = 1.01$) จนถึงมากที่สุดในช่วงอายุที่เป็นวัยกลางคนคือ 40 ถึง 49 ปี ($M = 4.77, SD = 1.04$) แต่กลับพบว่าลดลงในกลุ่มใกล้เกษียณช่วงอายุ 50 ถึง 60 ปี ($M = 4.58, SD = 1.09$) ในขณะที่กลุ่มที่เคร่งศาสนา ($M = 4.28, SD = 1.01$) มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่เคร่งศาสนา ($M = 4.61, SD = 1.06$) และกลุ่มที่ค่อนข้างเคร่งศาสนา ($M = 4.62, SD = 1.07$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า คะแนนของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยระดับปริญญาโทขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 5.16, SD = 0.93$) เช่นเดียวกับรายได้ ที่แสดงให้เห็นว่าคะแนนของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเพิ่มขึ้นตามรายได้ที่สูงขึ้น โดยกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป จนถึงรายได้มากกว่า 60,000 บาท มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้เริ่มต้นในช่วง 15,000 ถึง 30,000 บาท จนถึงกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่ารายได้ขั้นต่ำพื้นฐาน 15,000 บาท อย่างเห็นได้ชัด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกตามตัวแปรภูมิหลัง ($N = 311$)

ตัวแปร	n	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก	
		M	SD
อายุ			
30-39 ปี	115	4.30	1.01

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวแปร	n	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก	
		M	SD
40-49 ปี	101	4.77	1.04
50-60 ปี	95	4.58	1.09
ความเคร่งศาสนา			
ไม่เคร่ง	133	4.61	1.06
ค่อนข้างเคร่ง	110	4.62	1.07
เคร่งมาก	68	4.28	1.01
ระดับการศึกษาสูงสุด			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	101	3.64	0.92
ปริญญาตรี	125	4.84	0.73
ปริญญาโทขึ้นไป	85	5.16	0.93
รายได้ (บาท)			
ต่ำกว่า 15,000	53	3.32	0.98
15,000 ถึง 30,000	83	4.00	0.49
30,001 ถึง 45,000	78	5.08	0.61
45,001 ถึง 60,000	77	5.13	0.94
มากกว่า 60,000	20	5.63	0.58

เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย One-way ANOVA เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลส่วนบุคคลมีความเกี่ยวข้องต่อการมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกหรือไม่ พบว่ามี 3 ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า อายุ มีอิทธิพลต่อการมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 5.63$, $p < .01$ โดยผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 50-60 ปี ($M = 4.58$, $SD = 1.09$) มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมากกว่าผู้หญิงอายุระหว่าง 30-39 ปี ($M = 4.30$, $SD = 1.01$) แต่ไม่พบความแตกต่างของผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 50-60 ปี เมื่อเทียบกับผู้หญิงอายุระหว่าง 40-49 ปี ($M = 4.77$, $SD = 1.04$)

ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อการมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 87.19$, $p < .001$ โดยผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ($M = 3.64$, $SD = 0.92$) มีอัต

ลักษณะทาง페มินิสต์เชิงบวกสูงกว่าผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($M = 4.84, SD = 0.73$), และการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ($M = 5.16, SD = 0.93$)

รายได้ มีอิทธิพลต่อการมีอัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F = 78.82, p < .001$ โดยผู้หญิงที่มีรายได้ 60,000 บาทขึ้นไป ($M = 5.63, SD = 0.58$) มีอัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวกสูงกว่าผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ($M = 3.32, SD = 0.98$), รายได้ 15,001 ถึง 30,000 บาท ($M = 4.00, SD = 0.49$), รายได้ 30,001 ถึง 45,000 บาท ($M = 5.08, SD = 0.61$), และรายได้ 45,001 ถึง 60,000 บาท ($M = 5.13, SD = 0.94$) แต่ไม่พบความแตกต่างของการมีอัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวกของผู้หญิงที่มีรายได้ 45,001 ถึง 60,000 บาท ($M = 5.13, SD = 0.94$) เมื่อเทียบกับผู้หญิงที่มีรายได้ 30,001 ถึง 45,000 บาท ($M = 5.08, SD = 0.61$)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยมีตัวแปรอัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวกเป็นตัวแปรตาม และได้ใส่ตัวแปรทำนายคือตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ที่ทำการจัดตัวแปรแบบ dummy ซึ่งอ้างอิงการจัดกลุ่มจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังนี้

- 1) อายุ (age) กำหนดให้อายุ 50-60 ปี และ 40-49 ปี เป็น 1 และอายุ 30-39 ปี เป็น 0
- 2) การศึกษา (education) กำหนดให้ระดับปริญญาโทขึ้นไป เป็น 1 และต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและปริญญาตรี เป็น 0

ปริญญาตรีและปริญญาตรี เป็น 0

- 3) รายได้ (income) กำหนดให้รายได้ 60,000 บาทขึ้นไป เป็น 1 และรายได้ต่ำกว่า 60,000 บาท เป็น 0

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรภูมิหลังทั้ง 3 ตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ไม่สามารถทำนายอัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 15

การวิเคราะห์ถดถอยพหุระหว่างตัวแปรภูมิหลัง และตัวแปรตามคืออัตลักษณ์ทาง페มินิสต์เชิงบวก

ตัวแปร	β	t	R^2	ΔR^2	ΔF	p
ขั้นที่ 1			.005	.005	.513	.674
age	-.172	-1.214				
education	-.022	-.150				
income	.125	.757				

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก และการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลจากการวิเคราะห์สามารถนำมาอภิปรายได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 คือ อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกกระทำรุนแรงในคูรััก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Citarella และ Mueller (2015) ที่พบว่า ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำถูกทารุณทางจิตใจมากกว่าผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสูง เนื่องมาจากผู้หญิงเหล่านี้มีความเข้าใจในตนเองมากขึ้นและได้สร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่ผูกมัดกับแนวคิดแบบเฟมินิสต์ที่เชื่อในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ ทำให้ผู้หญิงกล้าที่จะยืนหยัดและลุกขึ้นสู้ต่อการทารุณกรรมทุกรูปแบบ สามารถหลีกเลี่ยง หรือ ยุติความสัมพันธ์กับผู้ชายที่มีพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรงกับผู้หญิงได้ โดยสอดคล้องตามแนวคิดพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ ที่อธิบายว่า ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกจะมีแบบแผนความคิดที่สัมพันธ์ตามความเป็นจริงกับโลก ตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากความโกรธเนื่องมาจากทักษะความเข้าใจผู้อื่นที่ดีกว่า แสดงพฤติกรรมของความเป็นทั้งชายและหญิงในระดับสูง ประเมินผู้ชาย ผู้หญิง และสถานการณ์บนพื้นฐานของแต่ละบุคคล รวมถึงการมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีกว่าในการจัดการกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ทำให้ตอบสนองต่อบุคคลหรือสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม (Downing & Roush, 1985; Rickard, 1989)

อาจกล่าวได้ว่า ในประเด็นของความสัมพันธ์แบบคูรััก ผู้หญิงที่มีแนวคิดแบบเฟมินิสต์เชิงบวกสูงจะเชื่อในเรื่องของความเท่าเทียมทางเพศ จึงไม่ยอมที่จะถูกกดขี่หรือถูกทำร้ายจากผู้ชายที่เป็นคน

รักทุกรูปแบบ เมื่อผู้หญิงเหล่านี้ต้องเผชิญกับสถานการณ์การถูกรังแกจากคนรักทั้งในอดีตและปัจจุบัน ก็จะมีวิธีการจัดการหรือรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่น การเลือกที่จะยุติความสัมพันธ์กับคนรักที่ชอบพูดจาทำร้ายจิตใจ หรือ ปีบับคับให้มิเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจตั้งแต่ที่ถูกรังแกในช่วงแรก ๆ เพราะด้วยความเชื่อที่ว่าผู้ชายและผู้หญิงมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน จึงไม่สามารถทนหรือยอมรับการถูกปฏิบัติในเชิงกตัญญูทางเพศแบบนี้ได้อีกต่อไป ในขณะที่ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำอาจละเลยหรือยังไม่ตระหนักต่อการกระทำของคนรักที่มีลักษณะกตัญญูทางเพศแบบนี้ตั้งแต่ในช่วงแรก ๆ ที่ถูกรังแก จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสูงถูกรังแกรุนแรงน้อยกว่าผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำ ดังที่เห็นอิทธิพลทางลบจากอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกรุนแรงในคูรััก

สมมติฐานข้อที่ 2 การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกรุนแรงในคูรััก

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 โดยอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสามารถทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองและทำนายการถูกรังแกรุนแรงในคูรัักได้ เนื่องจากผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมักจะเคารพตนเองและเคารพในความแตกต่างโดยไม่เหมารวมผู้อื่นบนพื้นฐานเรื่องเพศ รวมถึงการรับรู้ความสามารถในตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งของการเห็นคุณค่าในตนเอง (Downing & Roush, 1985; Rickard, 1989) โดยการเห็นคุณค่าในตนเองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้วัดสุขภาพจิตของบุคคล และในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม (Cast & Burke, 2002; Stryker & Burke, 2000) สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่แสดงให้เห็นว่า การมีความเชื่อแบบเฟมินิสต์ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะทางจิตของผู้หญิง มากกว่าผู้หญิงที่ให้คุณค่าและยึดติดกับความเชื่อในเรื่องเพศแบบดั้งเดิม (Eisele & Stake, 2008; Montagnino, 2006; Saunders & Kashubeck-West, 2006; Weitz, 1982)

นอกจากการเห็นคุณค่าในตนเองจะช่วยพัฒนากระบวนการเติบโตส่วนบุคคลแล้ว ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดผลกระทบทางลบให้แก่ผู้หญิง โดยคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความรู้สึกว่าตนเองมีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทรัพยากรทางปัญญาที่มากขึ้น ทำให้สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ หรือการคุกคามต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cast & Burke, 2002) สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Jezl และคณะ (1996) ที่พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมี

ความสัมพันธ์ทางลบกับการถูกทารุณทางจิตใจในความสัมพันธ์แบบคู่รักเฉพาะกับเพศหญิงเท่านั้น โดยผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงถูกทารุณทางจิตใจน้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่นเดียวกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ศึกษาประเด็นเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองกับการตกเป็นเหยื่อความรุนแรง โดยบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะถูกกระทำมากกว่าบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง (DeVore, 2002; Delfabbro et al., 2006; Papadakaki et al., 2009)

จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์เฟมินิสต์เชิงบวกสูงจะมีการพัฒนาสุขภาพทางจิตที่ดีกว่าผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต่ำ เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองเปรียบเสมือนเกราะป้องกันทางจิตใจของผู้หญิงจากการถูกกระทำรุนแรงจากคนรัก ดังนั้น ในบริบทของความสัมพันธ์ เมื่อผู้หญิงเหล่านี้ต้องเผชิญกับสถานการณ์การถูกกระทำรุนแรงจากคนรักก็จะสามารถตระหนักได้ถึงสัญญาณของความรุนแรงตั้งแต่ในช่วงแรก ๆ และเมื่อคนรักแสดงพฤติกรรมที่ส่อไปในเชิงของการใช้ความรุนแรงหรือกดขี่ ผู้หญิงเหล่านี้จะไม่ยอมทนถูกกระทำซ้ำหลายครั้ง โดยอาจบอกกับคนรักเพื่อเป็นการเตือนก่อนหรืออาจเลือกที่จะยุติความสัมพันธ์ทันทีหากทำพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงแบบนี้อีก ซึ่งเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะไม่กล้ายืนหยัดลุกขึ้นสู้และมักจะยอมให้คนรักกระทำต่อตนเองต่อไปเรื่อย ๆ จึงทำให้ผู้หญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงน้อยกว่า โดยจะเห็นได้ว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางลบต่อการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรับผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง

สมมติฐานข้อที่ 3 อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรับ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 โดยอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกสามารถทำนายอำนาจในความสัมพันธ์และทำนายการถูกกระทำรุนแรงในคูรักรับได้ เนื่องจากผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกจะมีจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องความเท่าเทียมทางเพศที่ต้องการทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างผู้หญิงและผู้ชายตามแนวทางปฏิบัติของเฟมินิสต์ โดยให้ผู้หญิงมีสิทธิมีเสียงและมีอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นวิธีการแบ่งปันอำนาจระหว่างบุคคล (Etaugh & Bridges, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใกล้เคียงของ Backus และ Mahalik (2011) ที่พบว่า ผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกต้องการคูรักรับในอุดมคติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของลักษณะความเป็นชายแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ไม่ชอบผู้ชายที่ควบคุมบงการและใช้ความรุนแรง รวมถึงผู้ชายที่คิดว่าตนเองอยู่

เหนือกว่าผู้หญิง เนื่องจากผู้ชายที่มีความเชื่อเรื่องบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมมักจะเชื่อในเรื่องความเสมอภาคทางเพศต่ำด้วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบอบความคิดแบบชายเป็นใหญ่ (Farrell และคณะ, 2015) แม้แต่ในภาพยนตร์ไทย ก็ยังพบว่าบ่อยครั้งที่ผู้ชายเป็นผู้กระทำรุนแรงและมีสิทธิเหนือกว่าผู้หญิง โดยมองผู้หญิงเป็นเสมือนวัตถุทางเพศ นำมาซึ่งการกดขี่ที่ทำให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสถานะด้อยกว่า (พรจันทร์ เสียงสอน, 2557) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ (จิราภา เจริญวุฒิ, 2549; สุสัณหา และคณะ, 2554; Gonzalez-Guarda et al., 2017; Grose & Grabe, 2014; Minieri et al., 2014) ที่พบว่า สาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ส่วนหนึ่งมาจากเรื่องของอำนาจ โดยผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์มากกว่าผู้ชายจะถูกควบคุมและครอบงำจากคนรักน้อยลง รวมถึงถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศน้อยกว่าผู้หญิงที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ต่ำ

ดังนั้น การมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติแบบเฟมินิสต์ที่ไม่ยึดติดกับอุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงแบบเก่า ทำให้ผู้หญิงมีอิสระในการใช้ชีวิตและการกล้าที่จะตัดสินใจในหลาย ๆ เรื่องมากขึ้น รวมถึงในบริบทของความสัมพันธ์ที่ว่าด้วยการให้อำนาจแก่ผู้หญิงได้มีสิทธิ์มีเสียงมากขึ้น อาจช่วยให้เกิดความสมดุลของความสัมพันธ์ และช่วยลดโอกาสเสี่ยงของการถูกกระทำรุนแรงจากผู้ชายที่เป็นคนรักได้ โดยจะเห็นได้ว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางลบต่อการถูกกระทำรุนแรงในคูรักร่วมอำนาจในความสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์โมเดลพบข้อสังเกตว่า อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางบวกต่อการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์สูง โดยที่การเห็นคุณค่าในตนเองส่งผ่านอิทธิพลไปสู่การถูกกระทำรุนแรงในคูรักรได้สูงกว่าเมื่อเทียบกับอิทธิพลส่งผ่านของอำนาจในความสัมพันธ์ เป็นไปได้ว่าอาจมีข้อจำกัดในหลาย ๆ อย่าง เช่น อคติของผู้ตอบที่อาจตอบเข้าข้างตัวเองเนื่องจากผู้วิจัยวัดแค่การรับรู้ของผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียวโดยไม่ได้วัดฝ่ายของคูรักรด้วย ซึ่งจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Farrell และคณะ (2015) ได้มีการวัดในส่วนของการรับรู้อำนาจในความสัมพันธ์ของคนรักด้วย เนื่องจากอำนาจในความสัมพันธ์กับคูรักรถือเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจระหว่างบุคคลที่มีการปฏิสัมพันธ์เพื่อแบ่งปันอำนาจร่วมกัน กล่าวคือ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการรับรู้การกระทำของคนรักที่มีต่อตนเองเช่นกัน และนอกจากนี้ มาตรการวัดของ Farrell และคณะ (2015) ยังมี

ฉบับของอำนาจในความสัมพันธ์แบบแบ่งประเภท เช่น อำนาจในความสัมพันธ์ประเภทการจัดซื้อ (Purchases) อำนาจในความสัมพันธ์ประเภทการสร้างครอบครัว (Parenting) ฯลฯ ซึ่งสามารถนำไปใช้พิจารณาสำหรับศึกษาในงานวิจัยต่อไปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ถึงแม้ว่าในงานวิจัยนี้จะพบว่าอำนาจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลส่งผ่านไม่มากนักต่อการถูกกระทำรุนแรงในคู่รัก แต่ก็พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตอาจมุ่งเน้นในเชิงของความสมดุลในความสัมพันธ์ทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายคนรักร่วมด้วย เช่น ความยับยั้งชั่งใจ การควบคุมตนเองของคนรัก รวมถึงตัวแปรภูมิหลังต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอธิบายในเรื่องของอำนาจในความสัมพันธ์ได้ครอบคลุมมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรุนแรงในคู่รักไม่ใช่เรื่องปกติของคนรักกันที่สามารถกระทำต่อกันได้ ดังนั้น การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดแบบเฟมินิสต์ต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงทุกรูปแบบ อาจช่วยกระตุ้นให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น และยังช่วยสร้างจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคทางเพศ นำไปสู่การลดลงของปัญหาความรุนแรงในคู่รัก รวมถึงปัญหาการกีดกันหรือการเหยียดเพศที่เป็นสาเหตุหนึ่งในการนำไปสู่การกระทำรุนแรงต่อเพศอื่น ๆ ได้

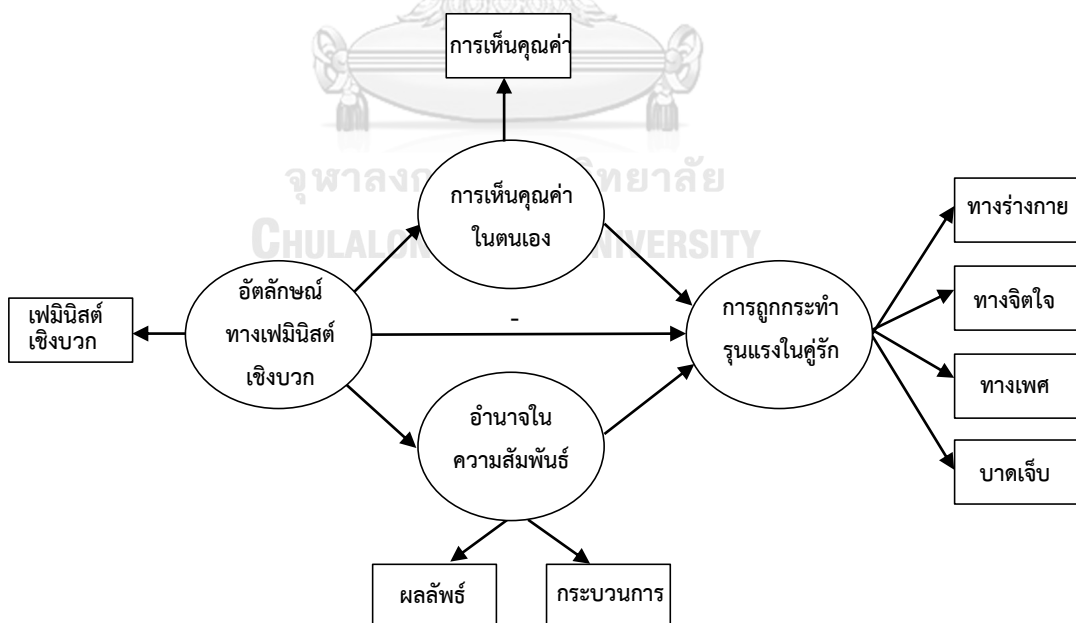
บทที่ 5
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาอิทธิพลทางตรงของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่มีต่อการถูกระทำรุนแรงในคูรััก
2. ศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกที่มีต่อการถูกระทำรุนแรงในคูรััก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน
3. พัฒนามาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเพื่อใช้ในงานวิจัยนี้

สมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1	อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกรังแกทำรุนแรงในคูรััก
สมมติฐานข้อที่ 2	การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกทำรุนแรงในคูรััก
สมมติฐานข้อที่ 3	อำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกทำรุนแรงในคูรััก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้หญิงวัยทำงานจำนวน 311 คน อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 30-60 ปี มีคูรัักหรือคู่สมรสในปัจจุบันหรือเคยมีในอดีตที่เป็นเพศตรงข้าม และมีระยะเวลาของความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดความรุนแรงในคูรััก จำนวน 16 ข้อ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การทำร้ายจิตใจ มี 6 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .91, 2) การทำร้ายร่างกาย มี 3 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .77, 3) การคุกคามทางเพศ มี 4 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .52, และ 4) การบาดเจ็บ มี 3 ข้อกระทง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .67 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .85 จัดเป็นมาตรวัดความถี่ของการถูกรังแกทำรุนแรงในคูรัักแบบ 7 ช่วงคำตอบ ตั้งแต่ 0 = ไม่เคยเลย ถึง 6 = มากกว่า 20 ครั้ง ได้รับการพัฒนามาจากมาตรวัด The Revised Conflict Tactics Scales, CTS2 ของ Straus และคณะ (1996) โดยศรัญญา ศรีโยธิน (2557) ได้ทำการเรียบเรียงเป็นฉบับภาษาไทย

2. มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .89 จัดเป็นมาตรวัดประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 7 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง พัฒนามาจากมาตรวัด Self-Esteem Scale, SES ของ Rosenberg (1965) ที่พัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยโดยค้คนางค์ มณีศรี (2560)

3. มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) อำนาจด้านผลลัพธ์ 6 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .91 และ 2) อำนาจด้านกระบวนการ 4 ข้อ มีค่า

สัมพันธ์แอลฟาเท่ากับ .87 และมีค่าสัมพันธ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .94 จัดเป็นมาตรวัดประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ 1 = ไม่จริงอย่างยิ่ง ถึง 7 = จริงอย่างยิ่ง พัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยจากมาตรวัด The Relationship Power Inventory: Overall version, RPI ของ Farrell และคณะ (2015) ใช้สำหรับบริบทของความสัมพันธ์โดยภาพรวมระหว่างตนเองกับคนรัก

4. มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก จำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมพันธ์แอลฟาแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .95 จัดเป็นมาตรวัดประมาณค่าแบบ 7 ช่วงคะแนน ตั้งแต่ 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 7 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้นำบางข้อกระทงมาพัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยจากมาตรวัด Feminist Identity Composite, FIC ที่พัฒนาโดย Fischer และคณะ (2000)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นรวมเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์ และมาตรวัดความรุนแรงในคู่รัก โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด คือ เป็นผู้หญิงวัยทำงาน อายุระหว่าง 30-60 ปี อาศัยหรือทำงานอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคู่รักหรือคู่สมรสเพศตรงข้ามในปัจจุบันหรือเคยมีในอดีต มีระยะเวลาความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 315 คน โดยผู้วิจัยส่งอีเมลขอความร่วมมือผ่านทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เครือข่ายของคนวัยทำงานที่รู้จัก รวมถึงกลุ่มโซเชียลเน็ตเวิร์คต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสะดวกและความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลกับบุคคลวัยทำงาน จึงได้ใช้การเก็บข้อมูลออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ ร่วมกับการเก็บแบบสอบถามที่เป็นกระดาษเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลไม่ครบจากการเก็บแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนั้นจะใช้เวลา 15-20 นาที ผู้ร่วมการวิจัยจะมีอิสระในการตอบโดยปราศจากการชี้นำจากผู้วิจัย และในระหว่างการทำแบบสอบถาม ผู้ร่วมการวิจัยสามารถที่จะหยุดทำแบบสอบถามได้ทันทีโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรม Mplus version 7 ในการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling หรือ SEM) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกกับการถูกรังแกในคู่รัก โดยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและอำนาจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัย

อัตราส่วนและรูปแบบความรุนแรงในคู่รัก

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์อัตราส่วนกับประเภทของการถูกรังแกรุนแรงจากคู่รักทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ และการทำร้ายจนบาดเจ็บ พบว่า ผู้หญิงร้อยละ 74.6 เคยถูกรังแกรุนแรงทางจากคนรักรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ในขณะที่อีกร้อยละ 25.4 ไม่เคยถูกรังแกรุนแรงรูปแบบใด ๆ เลย ซึ่งร้อยละ 39.5 เคยถูกรังแกรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 72.3 เคยถูกรังแกรุนแรงทางจิตใจ ร้อยละ 58.8 เคยถูกรังแกรุนแรงทางเพศ และร้อยละ 25.7 เคยถูกคนรักทำร้ายจนบาดเจ็บ โดยมีค่าเฉลี่ยการถูกรังแกรุนแรงทางจิตใจสูงสุด รองลงมาคือทางเพศ ทางร่างกาย และประเภทที่ต่ำที่สุด คือ การถูกทำร้ายจนบาดเจ็บ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีอิทธิพลทางตรงทางลบกับการถูกรังแกรุนแรงในคู่รัก ด้วยขนาดอิทธิพลทางตรงในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $\beta = -0.21$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การถูกรังแกรุนแรงในคู่รักได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยขนาดอิทธิพลทางอ้อมในรูปคะแนนมาตรฐาน $\beta = -0.36$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การถูกรังแกรุนแรงในคู่รักได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยขนาดอิทธิพลทางอ้อมในรูปคะแนนมาตรฐาน $\beta = -.04$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกและการถูกรังแกในคู่รัก ดังนั้น งานวิจัยต่อไปควรศึกษาด้วยการจัดกระทำเพื่อให้สามารถอธิบายสาเหตุได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. เครื่องมือที่ใช้วัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกในงานวิจัยนี้เป็นเครื่องมือที่พัฒนามาจากมาตรวัดขั้นพัฒนาการอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์จากข้อกระทงเดิมที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น งานวิจัยต่อไปที่สนใจศึกษาเรื่องนี้ควรพัฒนามาตรวัดที่ครอบคลุมทั้งด้านเจตคติ ความเชื่อ และด้านพฤติกรรมของอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกโดยเฉพาะ

3. ขอบเขตของงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะผู้หญิงวัยทำงานที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ เพียงอย่างเดียวโดยอ้างอิงจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่พบว่าผู้หญิงที่มีงานทำและอาศัยในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์มากกว่าผู้หญิงที่อยู่นอกเขตเมือง อีกทั้ง เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกในประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยต้องมุ่งเน้นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ก่อนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการต่อยอดงานวิจัยในอนาคต ดังนั้น งานวิจัยต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขึ้น โดยอาจศึกษากับกลุ่มตัวอย่างทุกภาค หรือเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเมืองและกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเมืองทั้งชายและหญิง เพื่อดูความแตกต่างและหาแนวทางในการศึกษาตัวแปรนี้ให้ชัดเจนต่อไป

4. จากผลการวิจัยพบว่าผู้หญิงที่มีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกมีแนวโน้มที่จะเห็นคุณค่าในตนเองและมีอำนาจในความสัมพันธ์สูง ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงต่อการถูกรังแกจากคนรัก กล่าวคือ การมีอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกเป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งที่ช่วยลดผลกระทบทางลบ ดังนั้น งานวิจัยต่อไปจึงควรมุ่งเน้นไปที่ตัวแปรอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาไปสู่อัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกได้ รวมถึงการศึกษาอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวกในบริบทอื่น ๆ เพิ่มเติม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558).

รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัวประจำปี. คัดมาเมื่อ 27 พฤษภาคม

2560, จาก <http://www.violence.in.th/publicweb/pdf/M17/M172558.pdf>

คณะอนุกรรมการการศึกษาอาชีพและวัฒนธรรม คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ.

(2541). สตรีศึกษา : ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการ.

คัคนางค์ มณีศรี. (2560). อิทธิพลส่งผ่านของการเห็นคุณค่าในตนเองต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ

ห้าองค์ประกอบและความพึงพอใจในชีวิต. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 30(1), 1-14.

จิราภา เจริญวุฒิ. (2549). ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่รัก (วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

บุหงา ตโนภาส, ศุภาวี เผือกเทศ, ศิวพร อินทรภักดี, สุรีย์ ปันตาสา, และ พรลดา ณ นคร. (2553).

อัตราความชุกและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรงในชีวิตคู่ในสตรีที่ใช้บริการที่แผนก

สูตินรีเวชกรรมโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา. วารสารสภาการพยาบาล,

25(3), 64-77.

ปราณี วงษ์เทศ. (2559). เพศและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: นาคาแยก.

พรจันทร์ เสียงสอน. (2557). การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต คณะภาษาและการสื่อสาร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).

รัชนีวรรณ รอส, แอนเดรีย วอร์นเนอร์ สติ๊ดแฮม, พิมพนิตตา แสนยากุล, และ จอห์น เครสเวลล์.

(2558). ความรุนแรงระหว่างคู่ครอง การสนับสนุนทางอารมณ์ และผลลัพธ์ ด้านสุขภาพในสตรี

ไทย: การวิจัยแบบผสมผสาน. วารสารพยาบาลทหารบก, 16(1), 22-32.

รัตนา แแดงประเสริฐ. (2545). อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมต่อการนิยามตนเอง และ

ความใกล้ชิดระหว่างบุคคลที่มีต่อความอิจฉา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะจิตวิทยา,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ลักษณะวัต ปาละรัตน์. (2553). ปรัชญาภาวะสตรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรัญญา ศรีโยธิน. (2557). *การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการกระทำวามรุนแรงและการ
ถูกกระทำวามรุนแรงในคูรััก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต คณะจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย).

สถานีพัฒนาสังคม คณะกรรมาธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและ
ผู้ด้อยโอกาส. (2560). *รวมพลังยุติความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก*. คัดมาจาก [http://www.
senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/1549/file_1487905934.docx](http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/1549/file_1487905934.docx)

สุนิ ไชยรส. (2554). *เฟมินิสต์ ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน: การต่อสู้บนเส้นทางแห่งความ
เสมอภาค*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

สุมาลินี มธุรพจน์พงศ์. (2555). ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความสามารถในการฟื้นคืนได้:
ตัว แปรทำนายผลงาน ความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงาน และความผูกพันกับ
องค์การ. *Veridian E-Journal*, 5(3), 306-318.

สุสัณหา ยิ้มแย้ม, สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, และ สุจิตรา ชัยวุฒิ. (2554). การถูกละเมิดทางเพศและ
ความรุนแรงในครอบครัวสตรีในสถานประกอบการ. *วารสารสภาการพยาบาล*, 26(1),
56-69.

อาหะมะกอชี กาซอ, บะห์รุดดิน บินยูไซ้ะ, และ สะมะแอ บือราเฮง. (2556). ความรุนแรงในครอบครัว
มุสลิม ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา: ศึกษาสาเหตุและวิธีการแก้ไข. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัย
ทักษิณ*, (3), 130-142.

ภาษาอังกฤษ

Abadi, M. N. L., Ghazinour, M., Nojomi, M., & Richter, J. (2012). The buffering effect of
social support between domestic violence and self-esteem in pregnant women
in Tehran, Iran. *J Fam Viol*, 27, 225–231.

Aguilar, R. J., & Nightingale, N. N. (1994). The impact of specific battering experiences on
the self-esteem of abused women. *Journal of Family Violence*, 9(1), 35-45.

Ali, P. A., & Naylor, P. B. (2013). Intimate partner violence: A narrative review of the
feminist, social and ecological explanations for its causation. *Aggression and
Violent Behavior*, 18, 611-619.

- Al-Modallal, H., Sowan, A. K., Hamaideh, S., Peden, A. R., Al-Omari, H., & Al-Rawashdeh, A. B. (2012). Psychological outcomes of intimate partner violence experienced by Jordanian working women. *Health Care for Women International, 33*, 217–227.
- Backus, F. R., & Mahalik, J. R. (2011). The masculinity of Mr. Right: Feminist identity and heterosexual women's ideal romantic partners. *Psychology of Women Quarterly, 35*(2), 318-326.
- Bargad, A., & Hyde, J. S. (1991). Women's studies: A study of feminist identity development in women. *Psychology of Women Quarterly, 15*, 181-201.
- Boisnier, A. D. (2003). Race and women's identity development: Distinguishing between feminism and womanism among Black and White women. *Sex Roles, 49*, 211-218.
- Breiding, M. J., Basile, K. C., Smith, S. G., Black, M. C., & Mahendra, R. (2015). *Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements. Version 2.0*. Atlanta, GA: CDC: National Center for Injury Prevention and Control.
- Brewer, M. B., & Hewstone, M. (2004). *Self and social identity*. Oxford: Blackwell.
- Brown, J. D. (2007). *The self*. New York: Psychology Press.
- Carpenter, S., & Johnson, L. E. (2001). Women derive collective self-esteem from their feminist identity. *Psychology of Women Quarterly, 25*, 254–257.
- Cast, A. D., & Burke, P. J. (2002). A theory of self-esteem. *Social Forces, 80*(3), 1041-1068.
- Citarella, A. I., & Mueller, J. A. (2015). The correlation between feminist identity development and psychological maltreatment in intimate relationships among college students. *Journal of Student Affairs Research and Practice, 52*(3), 327–340.

- Connell, R. (1987). *Gender and power*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Cornelius, T., Desrosiers, A., & Kershaw, T. (2016). Spread of health behaviors in young couples: How relationship power shapes relational influence. *Social Science & Medicine, 165*, 46-55.
- Davila, A. (2016). *Breaking the cycle: An examination of environmental, cognitive, and emotional factors of intimate partner violence victim*. Retrieved from <http://epublications.marquette.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1019&context=di-ttman>
- Davis, D. A. (1994). *Predictors of a feminist identity* (Master's Thesis, San Jose State University).
- DeBlaere, C., Chadwick, C. N., Zelaya, D. G., Bowie, J., Bass, M. F., & Finzi-Smith, Z. (2017). The feminist identity composite: An examination of structural validity with sexual minority women. *Psychology of Women Quarterly, 41(1)*, 20-31.
- Delfabbro, P., Winefield, T., Trainor, S., Dollard, M., Anderson, S., Metzger, J., & Hammarstrom, A. (2006). Peer and teacher bullying/victimization of South Australian secondary school students: Prevalence and psychosocial profiles. *British Journal of Educational Psychology, 76(1)*, 71-90.
- DeVore, T. (2002). *Low self-esteem: An invitation for victimization* (Master's Thesis, Eastern Illinois University).
- Downing, N. E., & Roush, K. L. (1985). From passive acceptance to active commitment: A model of feminist identity development for women. *The Counseling Psychologist, 13(4)*, 695-709.
- Dunkle, K. L., Jewkes, R. K., Brown, H. C., Gray, G. E., McIntyre, J. A., & Harlow, S. D. (2004). Gender-based violence, relationship power, and risk of HIV infection in women attending antenatal clinics in South Africa. *Lancet, 363*, 1415-1421.
- Eagly, A. H., Eaton, A., Rose, S. M., Riger, S., & McHugh, M. C. (2012). Feminism and

- psychology: Analysis of a half-century of research on women and gender. *American Psychologist*, *67*, 211-230.
- Eisele, H., & Stake, J. (2008). The differential relationship of feminist attitudes and feminist identity to self-efficacy. *Psychology of Women Quarterly*, *32*, 233-244.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity, youth, and crisis*. New York: Norton.
- Etaugh, C. A., & Bridges, J. S. (2016). *Women's Lives: A psychological exploration*. New York: Routledge.
- Evans, J. R., & Mathur, A. (2005). The value of online surveys. *Internet Research*, *15*, 195-219.
- Exner-Cortens, D., Eckenrode, J., & Rothman, E. (2013). Longitudinal associations between teen dating violence victimization and adverse health outcomes. *Pediatrics*, *131*(1), 71-78.
- Farrell, A. K., Simpson, J. A., & Rothman, A. J. (2015). The Relationship Power Inventory: Development and validation. *Personal Relationships*, *22*(3), 387-413.
- Filson, J., Ulloa, E., Runfola, C., & Hokoda, A. (2010). Does powerlessness explain the relationship between intimate partner violence and depression? *Journal of Interpersonal Violence*, *25*(3), 400-415.
- Fischer, A. R., Tokar, D. M., Mergl, M. M., Good, G. E., Hill, M. S., & Blum, S. A. (2000). Assessing women's feminist Identity development: Studies of convergent, discriminant, and structural validity. *Psychology of Women Quarterly*, *24*, 15-29.
- Galtung, J. (1990). Cultural violence. *Journal of Peace Research*, *27*(3), 291-305.
- Gerstmann, E. A., & Kramer, D. A. (1997). Feminist identity development: Psychometric analyses of two Feminist Identity Scales. *Sex Roles*, *36*, 327-348.
- Gonzales-Backen, M. A., Dumka, L. E., Millsap, R. E., Yoo, H. C., Schwartz, S. J.,

- Zamboanga, B. L., Weisskirch, R. S., Rodriguez, L., Castillo, L. G., Kim, S. Y., Brown, E. J., Whitbourne, S. K., & Vazsonyi, A. T. (2015). The role of social and personal identities in self-esteem among ethnic minority college students. *Identity: An International Journal of Theory and Research, 15*, 202–220.
- Gonzalez-Guarda, R. M., McCabe, B. E., Mathurin, E., DeBastiani, S. D., & Montano, N. P. (2017). The influence of relationship power and partner communication on the syndemic factor among hispanic women. *Women's Health Issues, 17*, 1-7.
- Gonzalez-Guarda, R. M., Vermeesch, A. L., Florom-Smith, A. L., McCabe, B. E., & Peragallo, N. P. (2013). Birthplace, culture, self-esteem, and intimate partner violence among community-dwelling Hispanic women. *Violence Against Women, 19*(1), 6-23.
- Grose, R. G., & Grabe, S. (2014). The explanatory role of relationship power and control in domestic violence against women in Nicaragua: A feminist psychology analysis. *Violence Against Women, 20*(8), 972–993.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. NJ: Pearson Prentice Hall.
- Hall, S. S., & Knox, D. (2017). Perceived relationship power in emerging adults' romantic relationships. *Journal of Family Studies*. doi:10.1080/13229400.2016.1269660
- Harvey, A., Garcia-Moreno, C., & Butchart, A. (2007, May, 2-3). *Primary prevention of intimate partner violence and sexual violence*. Paper presented at the Background paper for WHO expert meeting.
- Heatherton, T. F., & Wyland, C. L. (2003). Assessing self-esteem. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *Positive psychological assessment: A handbook of models and measures* (pp. 219-233). Washington, DC: American Psychological Association.
- Honess, T., & Yardley, K. (1987). *Self and identity: Perspectives across the lifespan*.

London: Routledge & Kegan Paul.

- Hurt, M. M., Nelson, J. A., Turner, D. L., Haines, M. E., Ramsey, L. R., Erchull, M. J., & Liss, M. (2007). Feminism: What is it good for? Feminine norms and objectification as the link between feminist identity and clinically relevant outcomes. *Sex Roles, 57*, 355–363.
- Hyde, J. S. (2002). Feminist identity development: The current state of theory, research, and practice. *The Counseling Psychologist, 30*(1), 105-110.
- Jenkins, R. (2008). *Social identity*. London: Routledge.
- Jewkes, R. K., Dunkle, K., Nduna, M., & Shai, N. (2010). Intimate partner violence, relationship power inequity, and incidence of HIV infection in young women in South Africa: A cohort study. *Lancet, 376*, 41–48.
- Jezl, D. R., Molidor, C. E., & Wright, T. L. (1996). Physical, sexual and psychological abuse in high school dating relationships: Prevalence rates and self-esteem issues. *Child and Adolescent Social Work Journal, 13*(1), 69-87.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: The Guilford Press.
- Kucharska, J. (2015). Feminist identity styles, sexual and non-sexual traumatic events, and psychological well-being in a sample of polish women. *Journal of Interpersonal Violence, 1-20*.
- Manago, A. M., Brown, C. S., & Leaper, C. (2009). Feminist identity among Latina adolescents. *Journal of Adolescent Research, 24*(6), 750-776.
- Miles, S. E. (1997). *The relationships between racial identity, feminist identity, and psychological well-being in a sample of African American women* (Doctoral dissertation, Howard University).
- Minieri, A. M., Staton-Tindall, M., Leukefeld, C., Clarke, J. G., Surratt, H. L., & Frisman, L. K. (2014). Relationship power as a mediator of intimate partner violence and

- mental health issues among incarcerated, substance-using women. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(3), 303–319.
- Montagnino, K. A. (2006). *Feminist identity development: An investigation of a model with samples of white and Latina college women* (Doctoral dissertation, Fairleigh Dickinson University).
- Moradi, B., & Subich, L. M. (2002). Feminist identity development measures: Comparing the psychometrics of three instruments. *The Counseling Psychologist*, 30, 66-86.
- O'Neill, B., Gidengil, E., & Young, L. (2008). *Examining Feminist Identification and Gender Related Attitudes*. Paper prepared at the Canadian Political Science Association Meetings, University of British Columbia, Vancouver.
- Papadakaki, M., Tzamalouka, G. S., Chatzifotiou, S., & Chliaoutakis, J. (2009). Seeking for risk factors of Intimate Partner Violence (IPV) in a Greek national sample: The role of self-esteem. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(5), 732-750.
- Powers, R. S., & Reiser, C. (2005). Gender and self-perceptions of social power. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 33, 553–568.
- Pulerwitz, J., Gortmaker, S. L., & DeJong, W. (2000). Measuring sexual relationship power in HIV/STD research. *Sex Roles*, 42, 637-660.
- Reid, A., & Deaux, K. (1996). Relationship between social and personal identities: Segregation or integration? *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(6), 1084-1091.
- Rhodebeck, L. A. (1996). The structure of men's and women's feminist orientations: Feminist identity and feminist opinions. *Gender & Society*, 10, 386–403.
- Rickard, K. M. (1989). The relationship of self-monitored dating behaviors to level of feminist identity on the Feminist Identity Scale. *Sex Roles*, 20, 213-226.
- Rutherford, A., & Pettit, M. (2015). Feminism and/in/as psychology: The public sciences of sex and gender. *History of Psychology*, 18(3), 223-237.

Şahin, N. H., Timur, S., Ergin, A. B., Taşpınar, A., Balkaya, N. A., & Çubukçu, S. (2010).

Childhood trauma, type of marriage and self-esteem as correlates of domestic violence in married women in Turkey. *J Fam Viol*, *25*, 661–668.

Saunders, K. J., & Kashubeck-West, S. (2006). The relations among feminist identity development, gender-role orientation, and psychological well-being in women. *Psychology of Women Quarterly*, *30*, 199–211.

Sindic, D., Barreto, M., & Costa-Lopes, R. (2015). *Power and Identity*. New York: Psychology Press.

Sriyothin, S., & Maneesri, K. (2017). The mediating effect of adult attachment on the relation between childhood experiences and intimate partner perpetration and victimization in Thailand. *Asian Social Science*, *13*(2), 75-87.

Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S., & Sugarman, D. B. (1996). The revised Conflict Tactics Scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, *17*, 283-316.

Stryker, S., & Burke, P. J. (2000). The past, present, and future of an identity theory. *Social Psychology Quarterly*, *63*(4), 284-297.

Swann, W. B., Jr., Gómez, Á., Seyle, D. C., Morales, J. F., & Huici, C. (2009). Identity fusion: The interplay of personal and social identities in extreme group behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, *96*(5), 995-1011.

Thoits, P. A. (1983). Multiple identities and psychological well-being: A reformulation and test of the social isolation hypothesis. *American Sociological Review*, *48*, 174–187. doi:10.2307=2095103

Tsang, S. K. M., Hui, E. K. P., & Law, B. C. M. (2012). Positive identity as a positive youth development construct: A conceptual review. *The Scientific World Journal*, *2012*, 1-8. doi:10.1100/2012/529691

Turner, J. C., & Tajfel, H. (1986). The social identity theory of intergroup behavior.

Psychology of Intergroup Relations, 7-24.

Weitz, R. (1982). Feminist consciousness raising, self-concept, and depression.

Sex Roles, 8, 231–241.

WHO. (2016). *Violence against women: Intimate partner and sexual violence*

against women. Retrieved from [http://www.who.int/mediacentre/](http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/)

[factsheets/fs239/en/](http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/)

Yakushko, O. (2007). Do feminist women feel better about their lives? Examining

patterns of feminist identity development and women's subjective

well-being. *Sex Roles*, 57, 223–234.

Zucker, A. Z. (2004). Disavowing social identities: What it means when women say, "I'm

not a feminist but...". *Psychology of Women Quarterly*, 28, 423–435.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 คำชี้แจง

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือท่านสุภาพสตรีที่มีคู่รักเป็นเพศตรงข้ามในการตอบแบบสำรวจนี้ ความร่วมมือของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 7 ส่วน จำนวน 48 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบสอบถามประมาณ 15-20 นาที ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสำรวจแต่ละข้อโดยเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดที่สุดเพียงข้อเดียว คำตอบที่ท่านเลือกไม่มีถูกหรือผิด และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวมและนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

ทั้งนี้ ท่านจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อจึงจะสามารถกดส่งแบบสอบถามได้ แต่หากมีข้อคำถามใดที่ท่านรู้สึกไม่สบายใจที่จะตอบ สามารถกดยกเลิกได้ทุกเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

รายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยนี้ โปรดอ่านเพื่อเป็นข้อมูลของท่าน

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยมีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ชี้แจงได้ตลอดเวลา

2. โครงการวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้หญิงและพฤติกรรมระหว่างคู่รัก/คู่สมรสของผู้ใหญ่วัยทำงาน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้หญิงที่มีอิทธิพลต่อการถูกกระทำพฤติกรรมจากคนรักผู้ชาย ซึ่งการวิจัยนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลวิจัย

4. รายละเอียดของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

4.1 ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้หญิงวัยทำงาน จำนวน 315 คน

4.2 เกณฑ์การคัดเลือกเข้า

- เป็นเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 30-60 ปี
- อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- มีคู่รักหรือคู่สมรสในปัจจุบัน หรือ เคยมีในอดีตที่เป็นเพศตรงข้าม
- มีระยะเวลาของความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

4.3 เกณฑ์การคัดเลือกออก

- ไม่เคยมีคู่รักเลยทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- เป็นเพศอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพศหญิง

4.4 ผู้วิจัยจะติดต่อผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยผ่านทางฝ่ายบุคคลหรือบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จักและเชื่อถือได้ที่ทำงานอยู่ในบริษัทต่าง ๆ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก โดยจะทำการแจกจ่ายแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง

อีเมลหรือตัวแทนของผู้วิจัยที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทำงานอยู่ หากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามสามารถถามผู้วิจัยได้ทันที

5. กระบวนการการวิจัยที่กระทำต่อกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

การเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย จะไม่มีการระบุชื่อเป็นรายบุคคล ในแบบสอบถามจะไม่สอบถามข้อมูลส่วนตัวโดยไม่จำเป็น ซึ่งผู้ร่วมการวิจัยจะต้องตอบคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องลักษณะนิสัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างคู่รักที่มีบางส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ ใช้เวลาในการทำประมาณ 15-20 นาที ซึ่งแบบสอบถามออนไลน์นี้ มีการกำหนดให้ผู้ร่วมการวิจัยจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อจึงจะสามารถกดส่งแบบสอบถามได้ แต่หากผู้ร่วมการวิจัยไม่ต้องการตอบคำถามในบางข้อ ก็สามารถกดยกเลิกได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวผู้ร่วมการวิจัย และการทำแบบสอบถามจะไม่มีของตอบแทนแก่ผู้ร่วมการวิจัย ข้อมูลจะถูกเก็บไว้โดยมีแต่ผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ห้องทำงานส่วนตัวที่บ้าน เพื่อที่ข้อมูลในการตอบของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นความลับ โดยเก็บไว้เป็นเวลา 1 ปี แล้วจะทำการลบข้อมูลทั้งหมดออกจากคอมพิวเตอร์อย่างถาวร ในส่วนของข้อมูลที่เป็นเอกสารจะเก็บไว้จนกว่างานวิจัยนี้จะถูกตีพิมพ์ในวารสาร และหลังจากนั้นจะนำไปทำลายทิ้งทั้งหมด

6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์เพียงอย่างเดียว ดังนั้น ผู้วิจัยจะส่งอีเมลขอความร่วมมือผ่านทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของบริษัทต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยเคยทำงานและมีเครือข่ายของฝ่ายบุคคลที่รู้จัก รวมถึงกลุ่มโซเชียลของคนวัยทำงานเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยจะมีคำชี้แจงระบุไว้ในหน้าแรกก่อนเริ่มทำแบบสอบถามออนไลน์ หากผู้ร่วมวิจัยยินยอมก็จะมีปุ่มให้คลิก “ถัดไป” เพื่อเริ่มต้นการทำแบบสอบถาม และหากในระหว่างการทำแบบสอบถาม ผู้ร่วมการวิจัยต้องการถอนตัวก็สามารถที่จะกดยกเลิกการทำแบบสอบถามได้ทันทีโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ร่วมการวิจัยทั้งสิ้น

7. ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายหรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยไม่มีความเสี่ยงทั้งทางด้านจิตใจและทางด้านร่างกายแต่อย่างใด การตอบแบบสอบถามนี้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะได้รับความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากผู้วิจัยจะแจกจ่ายแบบสอบถามทางอีเมล ถ้าผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยมีข้อคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามสามารถถามเพิ่มเติมได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 080-225-766 หรือ E-mail: mulliga.ukrit@gmail.com

8. หากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมระหว่างคู่รัก/คู่สมรส อันส่งผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือการทำงาน ผู้วิจัยได้ให้เบอร์โทรศัพท์การขอความช่วยเหลือหรือการแจ้งเหตุต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ด้านท้ายของแบบสอบถามนี้แล้ว

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเข้าร่วมวิจัยของท่านจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะนำไปวิเคราะห์ถึงปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้หญิงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมของคนรัก ซึ่งผู้วิจัยจะสามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวทางในการป้องกันหรือลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงที่มีคู่รักได้ต่อไปในอนาคต

10. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจ และสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับ และไม่มีผลกระทบต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือเงินเดือนค่าจ้างใด ๆ ทั้งสิ้น

11. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลาที่เบอร์โทรศัพท์ 080-225-766 หรือ E-mail: mulliga.ukrit@gmail.com

12. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านจะเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวมข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวท่านได้จะไม่ปรากฏในรายงาน

13. ผู้วิจัยมิได้มีการจ่ายค่าพาหนะ ค่าชดเชยการเสียเวลา หรือของที่ระลึกให้แก่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

14. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อมูลของท่าน

1. อายุ _____ ปี
2. ความเคร่งศาสนา ไม่เคร่ง ค่อนข้างเคร่ง เคร่งมาก
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 - ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาโท อื่นๆ โปรดระบุ _____
 - ปริญญาตรี ปริญญาเอก
4. อาชีพของท่าน
 - รับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน
 - ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป
5. ท่านมีรายได้ต่อเดือนประมาณ _____
6. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ใช่ ไม่ใช่
7. สถานะการมีคู่รักเพศตรงข้ามของท่าน
 - มีคนรักในปัจจุบัน เคยมีคนรักในอดีต (แต่ไม่มีแล้วในปัจจุบัน)
8. ท่านกับคนรักคบกันมานาน _____ ปี _____ เดือน (ถ้าไม่มีคนรักในปัจจุบันให้ตอบอดีตคนรักคนล่าสุด)
9. สถานภาพความสัมพันธ์กับคนรักในปัจจุบัน (ถ้าไม่มีคนรักในปัจจุบันให้ตอบอดีตคนรักคนล่าสุด)
 - ยังไม่แต่งงาน และไม่ได้อยู่ด้วยกัน
 - ยังไม่แต่งงาน แต่อยู่ด้วยกัน
 - แต่งงานแล้ว แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน
 - แต่งงานแล้ว และอยู่ด้วยกัน
10. ความสัมพันธ์กับคนรักครั้งนี้เป็น ครั้งแรก ไม่ใช่ครั้งแรก

มาตรวัดการถูกรังแกทำรุนแรงในคู่รัก

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตัวเลขในแต่ละข้อความโดยระบุจำนวนครั้งที่ท่านถูกคู่รักของท่านทำพฤติกรรมนั้นในรอบปีที่ผ่านมา (หากท่านไม่มีคู่รักในปัจจุบัน กรุณาตอบคำถามข้อมูลจากอดีตคู่รัก หรือคนรักล่าสุด)

ข้อความ		ไม่เคย ทำเลย	1 ครั้ง	2 ครั้ง	3-5 ครั้ง	6-10 ครั้ง	11-20 ครั้ง	มาก กว่า 20 ครั้ง
		(0)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1.	คนรักของฉันด่าแข่งฉัน (จ)	0	1	2	3	4	5	6
2.	คนรักของฉันบิดแขนหรือกระชากผมของฉัน (ก)	0	1	2	3	4	5	6
3.	คนรักของฉันสั่งให้ฉันมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (พ)	0	1	2	3	4	5	6
4.	ฉันมีอาการเคล็ด ฟกช้ำ/บาดแผลจากการทะเลาะกับคนรักของฉัน (บ)	0	1	2	3	4	5	6
5.	คนรักของฉันด่าฉันด้วยคำพูดรุนแรง (จ)	0	1	2	3	4	5	6
6.	คนรักของฉันทำลายข้าวของที่เป็นของฉัน (จ)	0	1	2	3	4	5	6
7.	คนรักของฉันผลักฉัน (ก)	0	1	2	3	4	5	6
8.	คนรักของฉันสั่งให้ฉันมีเพศสัมพันธ์ทางปาก/ทวารหนัก (แต่ไม่ใช่กำลังบังคับ) (พ)	0	1	2	3	4	5	6
9.	ฉันเคยสลบเพราะถูกทำร้ายจากการทะเลาะกับคนรักของฉัน (บ)	0	1	2	3	4	5	6
10.	คนรักของฉันแฉดเสียงใส่ฉัน (จ)	0	1	2	3	4	5	6
11.	คนรักของฉันเคยใช้มีด/ปืนทำร้ายฉัน (ก)	0	1	2	3	4	5	6
12.	คนรักของฉันบังคับให้ฉันมีเพศสัมพันธ์ด้วย (พ)	0	1	2	3	4	5	6
13.	ฉันถูกส่งโรงพยาบาล/คลินิกหลังทะเลาะกับคนรักของฉัน (บ)	0	1	2	3	4	5	6
14.	คนรักของฉันด่าว่าฉันเป็นคนไม่ได้เรื่อง (จ)	0	1	2	3	4	5	6
15.	คนรักของฉันใช้กำลังบีบบังคับเพื่อให้ฉันยอมมีเพศสัมพันธ์ทางปาก/ทวารหนัก (พ)	0	1	2	3	4	5	6
16.	คนรักของฉันทำบางอย่างเพื่อแค้นฉัน (จ)	0	1	2	3	4	5	6

มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตัวเลขที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

ข้อความ		ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	เห็น ด้วย และไม่ เห็น ด้วย พอๆ กัน	ค่อนข้าง เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	โดยทั่วไปฉันรู้สึกพึงพอใจตนเอง	1	2	3	4	5	6	7
2.	บางครั้งฉันคิดว่าฉันเป็นคนไม่เอาไหนเลย	1	2	3	4	5	6	7
3.	ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณลักษณะที่ดีหลายอย่าง	1	2	3	4	5	6	7
4.	ฉันสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีเท่ากับคนอื่น	1	2	3	4	5	6	7
5.	ฉันรู้สึกว่า ฉันมีสิ่งให้น่าภูมิใจไม่มากนัก	1	2	3	4	5	6	7
6.	บางครั้ง ฉันรู้สึกว่าฉันเป็นคนที่ได้รับประโยชน์	1	2	3	4	5	6	7
7.	ฉันอยากมีความรู้สึกนับถือตนเองให้มากกว่านี้	1	2	3	4	5	6	7
8.	สรุปแล้วฉันรู้สึกว่าตนเองค่อนข้างล้มเหลว	1	2	3	4	5	6	7
9.	ฉันมีเจตคติที่ดีต่อตัวเอง	1	2	3	4	5	6	7
10.	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่พิเศษและมีคุณค่า พอที่ทุกคนให้ความสนใจ	1	2	3	4	5	6	7

มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตัวเลขที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

ข้อความ		ไม่จริง อย่างยิ่ง	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	จริง และไม่ จริง พอๆ กัน	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง อย่างยิ่ง
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	ฉันมีสิทธิ์มีเสียงมากกว่าคนรักของฉันเมื่อต้องตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
2.	การตัดสินใจจะออกมาอย่างไรขึ้นอยู่กับฉันมากกว่าคนรักของฉัน (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
3.	แม้จะร่วมกันตัดสินใจ แต่ในท้ายที่สุดฉันจะเป็นผู้ตัดสินใจ (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
4.	ฉันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากกว่าคนรักของฉัน (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
5.	ฉันมีอำนาจมากกว่าคนรักของฉันในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
6.	หากมีประเด็นที่เราไม่เห็นพ้องต้องกัน ฉันมักเป็นฝ่ายได้ตามที่ต้องการมากกว่าคนรักของฉัน (ผ)	1	2	3	4	5	6	7
7.	ฉันมักเป็นผู้เริ่มการสนทนาหาข้อสรุป (อภิปราย) เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ มากกว่าคนรักของฉัน (ก)	1	2	3	4	5	6	7
8.	เมื่อฉันกับคนรักต้องตัดสินใจ ฉันมักเป็นผู้พูดทางและนำการอภิปราย (ก)	1	2	3	4	5	6	7
9.	เวลาที่เราพูดคุยเพื่อตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ฉันมักเป็นคนเสนอทางเลือกต่างๆ มากกว่าคนรักของฉัน (ก)	1	2	3	4	5	6	7
10.	ฉันมักเป็นผู้หยิบยกประเด็นปัญหาต่างๆ บ่อยครั้งกว่าคนรักของฉัน (ก)	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ. (ผ) = อำนาจเชิงผลลัพธ์ (ก) = อำนาจเชิงกระบวนการ

มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเลือกตัวเลขที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1. ฉันเลือกอย่างระมัดระวังว่าจะทำอะไรเพื่อทำให้ทุกคนมีความเท่าเทียมกันยิ่งขึ้น	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันไม่ได้ทำเพื่อเพศหญิงเท่านั้น แต่ต้องการทำให้ทุกคนมีโอกาสที่ดีขึ้นและมีความเท่าเทียมกัน	1	2	3	4	5	6	7
3. ฉันรู้สึกเหมือนฉันได้ผสมผสานคุณลักษณะเพศหญิงเข้ากับเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
4. ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถ	1	2	3	4	5	6	7
5. ฉันได้นำเอาสิ่งที่เป็นเพศหญิงหลอมรวมเข้ากับลักษณะความเป็นหญิงจนกลายเป็นบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง	1	2	3	4	5	6	7
6. ความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเองที่เกิดมาจากการเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งทำให้ฉันมีความสุข	1	2	3	4	5	6	7
7. เมื่อฉันเข้าใจโลกรอบตัวมากขึ้น ฉันก็ตระหนักว่าผู้หญิงมีความสำคัญในฐานะปัจเจกบุคคลมากกว่าในฐานะสมาชิกของกลุ่มเพศหญิง	1	2	3	4	5	6	7
8. ฉันจะพยายามทำทุกทางที่จะทำให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน หากทำได้	1	2	3	4	5	6	7
9. ฉันอยากปรับปรุงสถานภาพของผู้หญิงให้ดีขึ้น	1	2	3	4	5	6	7
10. ฉันยินดีที่จะเสียสละบางสิ่งบางอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงให้สังคมปราศจากการเหยียดเพศและทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน	1	2	3	4	5	6	7
11. ฉันจะมีความสุขเป็นอย่างยิ่งหากสามารถใช้ทักษะและความชำนาญที่ตัวเองมีในการแสดงผลงานของผู้หญิง	1	2	3	4	5	6	7
12. ฉันให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่ผู้ชายและ	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ		ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	เห็น ด้วย และ ไม่เห็น ด้วย พอๆ กัน	ค่อนข้าง เห็น ด้วย	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	ผู้หญิงมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน							
13.	ถึงแม้ฉันจะรู้สึกที่สังคมไทยชายกับหญิงไม่ได้เท่าเทียมกัน แต่ฉันก็ไม่ได้เห็นผู้ชายเป็นศัตรู	1	2	3	4	5	6	7
14.	ฉันเต็มใจที่จะช่วยให้สังคมมีความเสมอภาคทางเพศมากขึ้นอย่างสุดความสามารถของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
15.	ฉันรับรู้คุณค่าของทุก ๆ เพศในทางที่ดีไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย	1	2	3	4	5	6	7
16.	ฉันมองว่าทุกคนเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม	1	2	3	4	5	6	7
17.	ฉันยังคงรู้สึกดีต่อตนเองถึงแม้จะไม่ได้ทำตามบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดไว้สำหรับผู้หญิง	1	2	3	4	5	6	7
18.	หากต้องเจอกับสถานการณ์ที่มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ฉันรู้วิธีที่จะรับมือได้อย่างเหมาะสม	1	2	3	4	5	6	7
19.	ฉันไม่ตัดสินผู้อื่นจากการที่คนนั้นทำหรือไม่ทำตามบทบาททางเพศ	1	2	3	4	5	6	7
20.	หากมีโอกาส ฉันจะพยายามทำให้สังคมตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่าการมองผู้หญิงหรือผู้ชายแบบเหมารวม	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ. ข้อ 1-12 มาจากมาตรวัด FIC ของ Fischer และคณะ (2000)

ภาคผนวก ข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตารางที่ 15

การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (N = 184)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทง				t	P	CITC (N = 184) 10 ข้อ	ข้อที่ ผ่านการ คัดเลือก
		วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ							
		กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ					
		(n = 50)		(n = 49)					
		M	SD	M	SD				
SE01	+	6.12	.689	2.94	1.796	<u>11.59***</u>	.000	.63	✓
SE02	-	6.48	.614	3.63	1.799	<u>10.50***</u>	.000	.60	✓
SE03	+	6.18	.523	3.67	1.761	<u>9.56***</u>	.000	.58	✓
SE04	+	6.00	.756	3.41	1.428	<u>11.26***</u>	.000	.63	✓
SE05	-	6.36	.776	3.33	1.231	<u>14.63***</u>	.000	.70	✓
SE06	-	6.66	.519	3.96	1.485	<u>12.03***</u>	.000	.65	✓
SE07	-	5.62	1.067	3.47	1.416	<u>8.52***</u>	.000	.48	✓
SE08	-	6.80	.404	4.04	1.207	<u>15.19***</u>	.000	.63	✓
SE09	+	6.10	.544	3.04	1.020	<u>18.57***</u>	.000	.73	✓
SE10	+	5.24	.960	2.86	1.242	10.70***	.000	.63	✓
α								0.89	

หมายเหตุ. ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน (Equal variances not assumed)

*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

มาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์

ตารางที่ 16

การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ ($N = 184$)

ประเภท องค์ประกอบ	ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทง				t	CITC ($N =$ 184) 10 ข้อ	ข้อที่ ผ่านการ คัดเลือก
			วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ						
			กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ				
			$(n = 50)$		$(n = 49)$				
			M	SD	M	SD			
อำนาจเชิง ผลลัพธ์	REP01	+	5.88	.689	2.69	.871	20.21***	.76	✓
	REP02	+	5.82	.774	2.82	1.074	15.94***	.71	✓
	REP03	+	5.92	.488	2.80	.735	24.85***	.77	✓
	REP04	+	5.96	.570	2.76	1.071	18.53***	.77	✓
	REP05	+	5.50	.909	2.61	1.037	14.74***	.73	✓
	REP06	+	5.82	.438	2.53	.767	26.15***	.80	✓
α							0.91		
ประเภท องค์ประกอบ	ข้อ	ทิศทาง	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	CITC ($N =$ 184) 10 ข้อ	ข้อที่ ผ่านการ คัดเลือก
			$(n = 51)$		$(n = 59)$				
			M	SD	M	SD			
อำนาจเชิง กระบวนการ	REP07	+	6.06	.369	3.03	1.098	19.90***	.75	✓
	REP08	+	6.00	.490	2.88	1.019	20.89***	.74	✓
	REP09	+	5.90	.458	3.54	1.039	15.76***	.70	✓
	REP10	+	5.90	.539	3.24	1.135	16.07***	.71	✓
	α							0.87	
ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในของทั้งมาตรเท่ากับ .94									

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน (Equal variances not assumed)

*** $p < .001$, หนึ่งทาง.

มาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก

ตารางที่ 17

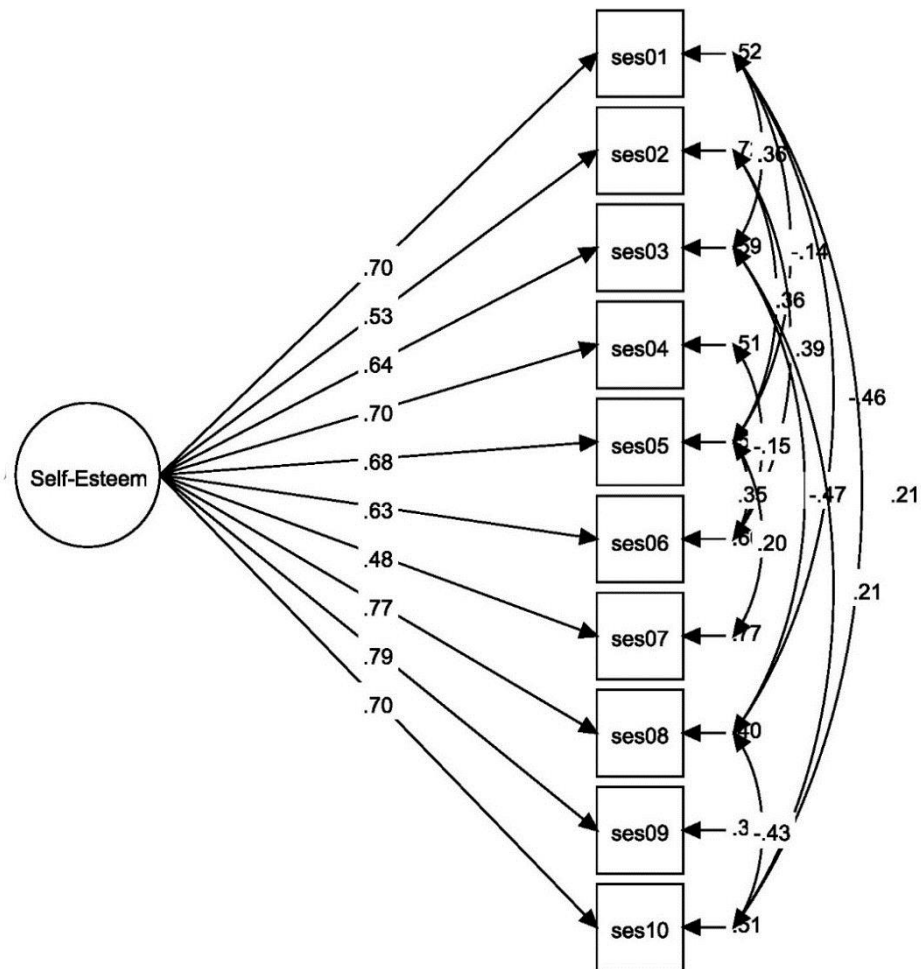
การวิเคราะห์ข้อกระทงขั้นพัฒนามาตรของมาตรวัดอัตลักษณ์ทางเฟมินิสต์เชิงบวก (N = 184)

ข้อ	มาตรวัด ต้นฉบับ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทง				t	CITC (N = 184) 10 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
			วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ						
			กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ				
			(n = 52)		(n = 52)				
			M	SD	M	SD			
FEM01	FIC	+	6.31	.701	4.00	.929	14.30***	.72	✓
FEM02	FIC	+	6.27	.630	3.69	.805	18.18***	.74	✓
FEM03	FIC	+	6.12	.511	3.98	.804	16.16***	.71	✓
FEM04	FIC	+	6.87	.345	4.08	.882	21.30***	.77	✓
FEM05	FIC	+	5.94	.574	3.87	.864	14.44***	.71	✓
FEM06	FIC	+	6.65	.480	3.92	.763	21.84***	.72	✓
FEM07	FIC	+	6.48	.505	4.08	.737	19.41***	.75	✓
FEM08	FIC	+	6.31	.579	3.77	.921	16.83***	.74	✓
FEM09	FIC	+	6.02	.505	3.83	.901	15.30***	.73	✓
FEM10	FIC	+	5.27	.660	3.23	1.059	11.78***	.68	✓
FEM11	FIC	+	5.90	.603	3.38	.953	16.11***	.81	✓
FEM12	FIC	+	6.42	.572	3.96	.740	18.98***	.81	✓
FEM13	*	+	6.83	.382	4.54	1.196	13.15***	.65	-
FEM14	*	+	6.12	.583	3.71	.750	18.26***	.77	-
FEM15	*	+	6.77	.425	4.56	1.037	14.23***	.64	-
FEM16	*	+	6.92	.269	4.62	.932	17.15***	.68	-
FEM17	*	+	6.25	.519	3.60	.748	21.02***	.79	-
FEM18	*	+	5.79	.412	3.85	.364	25.45***	.84	-
FEM19	*	+	6.19	.627	4.10	.569	17.84***	.80	-
FEM20	*	+	6.40	.495	4.17	.550	21.73***	.78	-
α								0.96	0.95

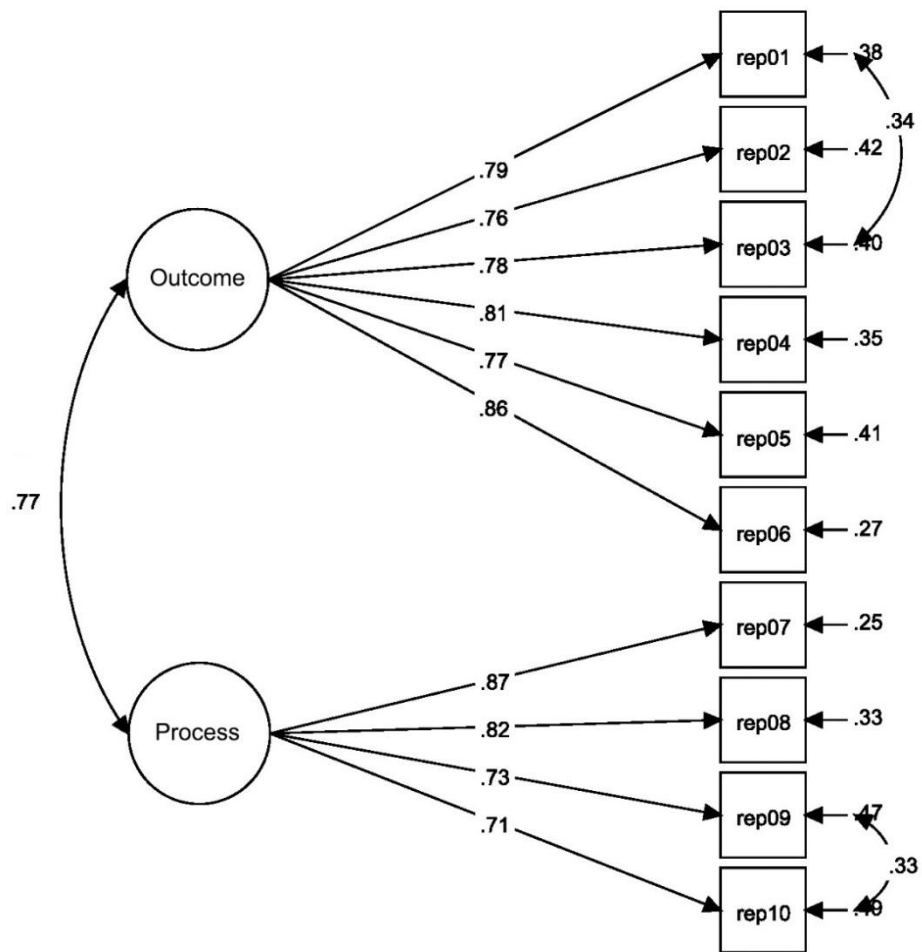
หมายเหตุ. ค่า t ที่ขีดเส้นใต้เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน (Equal variances not assumed)

* หมายถึง ข้อกระทงที่คิดขึ้นใหม่

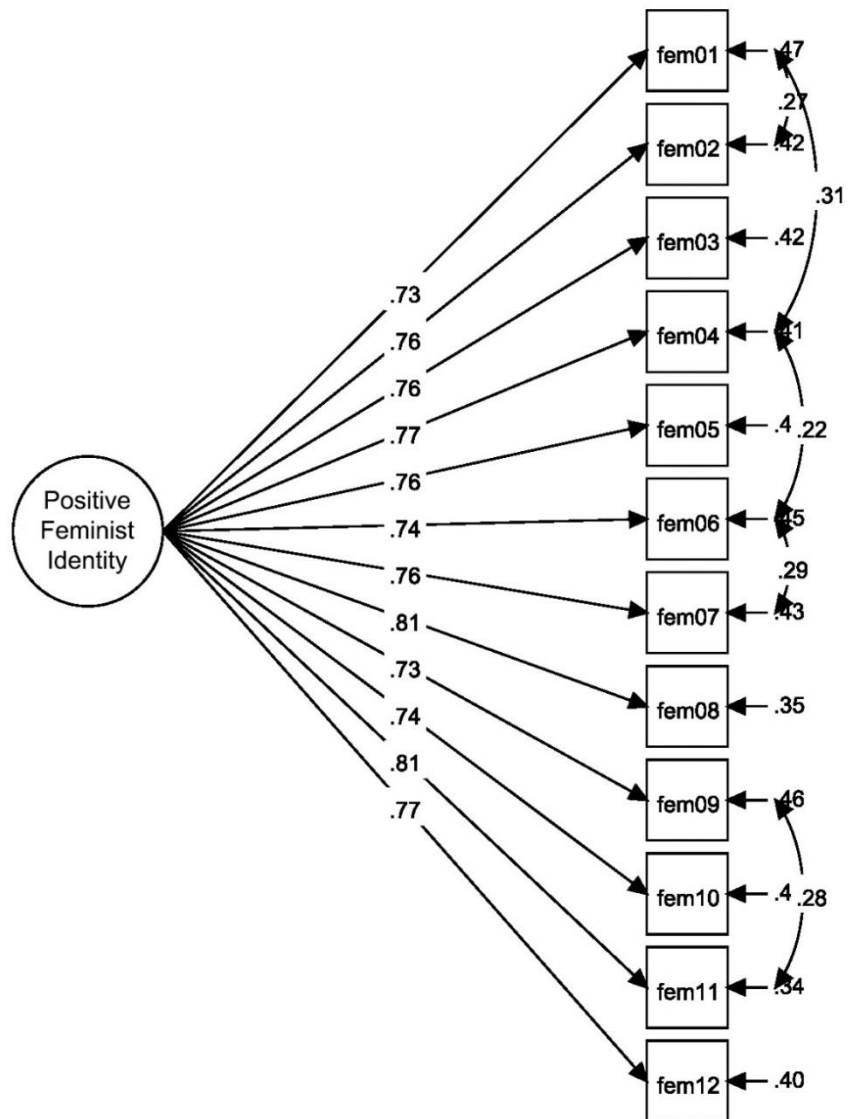
*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ภาพที่ 4 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (N = 184)

ภาพที่ 5 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดอำนาจในความสัมพันธ์ (N = 184)

ภาพที่ 6 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของมาตรวัดอัตลักษณ์เฟมินิสต์เชิงบวก

(N = 184)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	มัลลิกา อุกฤษณ์
วัน เดือน ปี เกิด	14 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	นนทบุรี
วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2557 ศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะ จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY